अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वननिवासी (वनहक्क मान्यता)
अधिनियम २००६ नियम २००८ व सुधारित नियम २०१२ नुसार

वन कार्ययोजना आराखडा

सामुहिक वनहक्काचे संरक्षण व व्यवस्थापन योजना

ग्रामसभा- माळंदा

कालावधी

(सन 2022-23 ते 2031-32)

जिल्हा – गडचिरोली

क्रमांक	अनुक्रमाणिका	पृष्ठ क्रमांक

ठराव

ग्रामसभेचे नाव: माळंदा
ग्राम पंचायतीचे नाव: चव्हेला
तालुक्याचे नाव: धानोरा
जिल्हा: गडचिरोली
दिनांक:
ठराव:

क.) असे घोषित करण्यात येते की, यासोबत जोडलेल्या व्यवस्थापन आराखड्यावर चर्चा झाली आहे आणि सदर व्यवस्थापन आराखडा आजपासून. 10 वर्षे या कालावधीसाठी स्वीकारण्यात आला आहे.
ख.) असेही घोषित करण्यात येते की, सोबतचा आराखडा वन विभागाच्या आराखडा / सूक्ष्म आराखडा / चालू आराखडा (Management Plan / Micro Plan / Working Plan) यांच्याशी खालीलप्रमाणे सुसंगत राहिल
i) सोबतचा व्यवस्थापन आराखडा यापुढे वन विभागाच्या वनव्यवस्थापन आराखडा / सूक्ष्म आराखडा / चालू आराखडा यामध्ये अंतर्भूत असेल.
ii) वन विभागाच्या व्यवस्थापन आराखडा / चालू आराखडा / सूक्ष्म आराखडा यातील या सामूहिक वन संसाधन व्यवस्थापन आराखड्याशी सुसंगत नसलेला भाग यापुढे वगळण्यात आला आहे असे समजण्यात येईल. वन विभागाने विनाविलंब याबाबत खात्री करावी.
ग.) सामूहिक वनहक्क व्यवस्थापन समिती यांना या आराखड्याची प्रत स्थानिक जिल्हा वन संरक्षक यांना पाठविण्याबाबत सूचित करण्यात येत आहे.
घ.) याद्वारे असेही घोषित करण्यात येते की, ही ग्रामसभा जेंव्हा गरज भासेल तेंव्हा हा व्यवस्थापन आराखडा सुधारीत करणे, तसेच वन विभागाच्या सुक्ष्म / चालू आराखड्यातील भाग सुधारीत करणे याबाबतचा हक्क राखून ठेवत आहे.
च.) यानंतर असेही घोषित करण्यात येते की, कोणीही या सामूहिक वनहक्क क्षेत्रामध्ये व्यवस्थापन, वृक्षारोपण, वृक्षतोड आणि वनांचे पुनरुज्जीवन यासारखे उपक्रम या ग्रामसभेच्या पूर्व सूचित परवानगीशिवाय घेणार नाही.

1. आमच्या गावाविषयी

1.1. प्रस्तावना

इंग्रजांच्या वसाहत काळात तसेच स्वातंत्र्यानंतर वनांच्या एकत्रीकरणात आदिवासी व वनात पिढ्यानपिढ्या वास्तव्य करणाऱ्या जन समुहावर झालेला ऐतिहासिक अन्याय दूर करण्यासाठी करण्यात आलेला भारत सरकारचा कायदा “अनुसुचित जमाती व इतर पंरपंरागत वननिवासी (वन ह्क्क मान्य करणे) अधिनीयम 2006 नियम 2008 व सुधारित नियम 2012” नुसार कलम 3(1) नूसार सामुहिक वन हक्क मिळण्याचे अधिकार प्राप्त झाले. यामध्ये अनुसूचित जमाती किंवा इतर पारंपारिक वननिवासी यांना सामुहिक वन हक्कांतर्गत निस्तार सारखे हक्क, गावाचे सिमेंतर्गत किंवा सिमेबाहेर पारंपारिकरित्या गोळा केले जाणारे वन उत्पादन, त्याचा वापर करणे किंवा त्याची विल्हेवाट लावणे यासाठी स्वामित्व हक्क, पाण्यामधील मत्स्य व अन्य उत्पादने, चराई करणे, पारंपारिक मोसमी साधनसंपत्ती मिळविणेइत्यादी हक्क आहेत.
अनुसुचित जमाती व इतर पारंपारिक वननिवासी (वन हक्काची मान्यता) अधिनियम 2006 अस्तित्वात आल्यानंतर अनुसुचित जमाती व अन्य पारंपारिक वननिवासी (वन हक्काची मान्यता)नियम 2008 व सुधारित नियम 2012 तयार करण्यात आले.सुधारित नियम 2012 चे नियम 4(1)(च) नुसार अनुसुचित जमाती व इतर पारंपारिक वननिवासीं यांच्या फायद्यासाठी अश्या सामुहिक वन संसाधनाचे शाश्वत व समसमान व्यवस्थापन करण्यासाठी सामुहिक वन संपत्तीचे संवर्धन करण्याची व तीचे व्यवस्थापन करण्याची योजना तयार करणाऱ्या वन विभागाच्या सूक्ष्मदर्शक आराखडा किंवा कार्यआयोजना किंवा व्यवस्थापन योजनाबरोबर संवर्धन व व्यवस्थापन योजना समितीला करणे आवश्यक वाटेल अश्या फेरबदलाविषयी एकत्रीकरण करणाऱ्या खंड (ङ) नुसार गठीत करण्यात आलेल्या समितीचे संनियंत्रक व नियंत्रण करणे अशी जबाबदारी ग्रामसभाना देण्यात आली. कायद्यातील नियम 4(1)(च) च्या तरतूदीनुसार कर्तव्ये पार पाडण्यासाठी ग्रामसभा तिच्या सदस्यामधून नियम 4(1)(ङ) नुसार स्थापन केलेल्या समितीला “सामुहिक वन हक्क व्यवस्थापन समिती”

(Community Forest Rights Management Committee)असे संबोधण्यात यावे. सदर समितीचे संनियंत्रन व नियंत्रन ग्रामसभा करेल. ग्रामसभेतील सामूहिक वन संपत्तीचे संवर्धन व व्यवस्थापन योजना तयार करणे, नैसर्गिक साधन संपत्तीच्या व्यवस्थापनातून प्राप्त होणारा महसुल तसेच शासनाकडुन प्राप्त होणारा निधी यांचे बँक खात्यामार्फत संनियंत्रण करणे, जमाखर्चाचे लेखे व लेखापरिक्षण ठेवणे इत्यादी प्रशाकीय बाबी पार पाडण्याकरीता सदर समिती ही वनहक्क कायद्याच्या अंमलबजावणीसाठी ग्रामसभेची कार्यकारी समिती असेल.त्यामुळे सामुहिक वन हक्कांतर्गत प्राप्त क्षेत्राचा आराखडा तयार करणेची जबाबदारी ग्रामसभा व ग्रामसभाद्वारे नियुक्त सामुहिक वन हक्क व्यवस्थापन समितीस या कायद्याने देण्यात आली आहे.त्यानुसार आराखडा तयार करण्यात आला आहे.

1.2 पार्श्वभूमी

आपल्या देशात या घटनेत 1992 साली 73 वी दुरुस्ती केली या दुरुस्ती मुळे आपल्या देशात पंचायत राज्यपद्धती सुरु झाली. या राज्यपद्धतीत प्रत्येक ग्रामपंचायतमध्ये ग्रामसभा या नावाची एक यंत्रणा निर्माण झाली आणि 24डिसेंबर 1996 साली पेसा कायदा व वनहक्क कायदा 2006 मध्ये मिळाली. त्यांचे नियम 2008 मध्ये लोक सहभागाने बनविण्यात आले व त्यात 2012 मध्ये सुधारणा ही करण्यात आले. या दोन्ही कायद्यामुळे ग्रामसभा ला अधिक बळकटी करण्यासाठी संधी मिळाली त्यानुसार आता ग्रामसभा स्वयमशासनकडे वळून राहिलेला आहे अधिकार मिळण्या आधी लोकांना जंगलाच्या महत्व कळला नव्हता परंतु आता मात्र ग्रामसभा आपला अधिकार काय आहे हे सर्व अधिकार कळलेला आहे. म्हणून जल जंगल जमीन आमच्या आहेत त्या उद्देश्याने जंगलाच्या संवरक्षण संवर्धन व व्यवस्थापन चांगल्या पद्धतीने ग्रामसभा करून राहिलेला आहे.

ग्रामसभेचे सदस्य :- पूर्वी राजे राज्याकरित असत आता लोक राज्यकारभार पाहतात. ज्या राजकारभारात लोक सहभाग होतात आणि राज्यकारभाराची निर्णय घेतात या पद्धतीला प्रत्यक्ष सरकार अथवा प्रत्यक्ष (स्थानिक पातळीवरची) लोकशाही म्हणतात. आपली ग्रामपंचायत ही अप्रत्यक्ष कारभाराची उदाहरण आहे तर ग्रामसभा ही प्रत्यक्ष कारभाराचीआणि ग्रामपंचायतिच्या ही संस्था आहे. ग्रामपंचायतिच्या हद्दीत असणाऱ्या गावातील व वाड्या वस्त्यांमधील ग्रामपंचायतीचे मतदार ग्रामसभेचे सदस्य आहेत. त्यात मोठी भूमिका म्हणजे 2006 ला स्वामित्व हक्क मिळाल्या मुळे गाव ग्रामसभा हद्दीतील जेवढे काही गाव ग्रामसभेच्या अधिकार आहे त्यात ग्रामसभेच्या सदस्या मधून 13 लोकांची एक सहनियंत्रण समिती म्हणून गटीत करण्यात आली आहे. गाव ग्रामसभेचे कामे सहनियंत्रण समिती द्वारे होत असते.

ग्रामसभेचे कारभार :- ग्रामसभेचे सदस्यनी एकत्र यावे लोकांचा गरजा काय आहेत. त्या ग्रामपंचायतीला सांगण्यात यावा आणि गावाचा भलासाठी कोणत्या योजना अगोदर घयावात हे सुकवावे. ग्रामपंचायतीला गावग्रामसभेत विचार करून ग्रामपंचायतिला सला दयावा आणि मार्गदर्शन करावे. या शिवाय ग्रामसभेने ग्रामपंचायतिला वर्ष भरात गावाचा विकासाची जी कामे केली असतील त्यांची माहिती आढावा घ्यावा. ग्रामपंचातीने वर्षभर केलेले कामाचा हिशोब घ्यावा. त्याच पद्धतीत गावग्राम सभा मध्ये पण लेखा झोखा होत असते आणि पुढील वर्षी किती कामे केली जाणार आहे त्यांची माहिती दयावी गावग्रामभेमध्ये कोणतंही गावसंबधित योजना तयार करण्याची किंवा कोणतेही विषयवर चर्चा करण्याची असेल तर ग्रामसभा अध्यक्ष किंवा सचिव दोघेही मिळून सहनियत्रन समितीला पूर्वी तोंडी किंवा नोटीस द्वारे करण्यात येतो. सहनियत्रन समिती द्वारे बैठकीमध्ये जे काही योजना किंवा विषय मध्ये चर्चा करून पुढील ग्रामसभा बैठकीचे तारिक ठरवून त्या ग्रामसभे बैठक मध्ये सर्व योजना किंवा त्या विषय मध्ये सर्व सहमतीने ठराव पारीत करून काम केले जाते.

ग्रामसभेचे पदाधिकारी :- ग्रामसभेला पदाधिकारी नाही, ग्रामसभेला एक अध्यक्ष आहे. निवडून झाल्यानंतरच पहिला ग्रामसभेच्या अध्यक्ष व आर्थिक वर्षातील पहिला ग्रामसभेचे अध्यक्ष हा पेसा कायदा अंतर्गत सरपंच असतो. पण वन अधिकार कायदा अंतर्गत गाव ग्रामसभा मध्ये ग्रामसभांच्या अध्यक्ष म्हणून पारंपरिक पद्धतीने गाव पाटील यांच्या अध्यक्षते खाली ग्रामसभा बैठक पारीत करण्यात येतो. जर गाव पाटील अनुपस्थित असेल

तर ग्रामसभेत उपस्थित असलेल्या सदस्यापैकी त्या बैठक पार पाडण्यासाठी सर्व सहमतीने त्या सदस्याला अध्यक्ष निवड करण्यात येतो. अध्यक्ष स्थानी असलेले वैक्तीने ग्रामसभेचे संपूर्ण बैठक पार पडे तोपर्यंत बैठकीचे नियमन करावे लागते. सुरुवातीस विषय यादी सर्वांनां वाचन करून दयावी लागते. विषयाच्या सुसंगत प्रश्न विचारण्याचा ग्रामसभेच्या सदस्यांना आहे. असा सर्व प्रश्नाचे उत्तर अध्यक्षाने तोंडी द्यावे लागते विषयांचे स्वरूपात लक्षात घेऊन सभासदांच्या चर्चा करण्यास कमी वेळ घ्यायच्या ठरविण्याच्या अधिकारअध्यक्षाला आहे. विषय पत्रिकेत नमूद केल्या शिवाय इतर विषयावर अध्यक्षाच्या परवानगी शिवाय चर्चा करता येणार नाही.

आमची ग्रामसभा
ग्रामसभेचे नाव:- माळंदा
ग्रामपंचायत: चव्हेला
तालुका: धानोरा
जिल्हा: गडचिरोली
सेन्सस कोड: 538989
अ.अक्षांश : 20.270259N
ब. रेखांश : 80.311478E
जोडपत्र दिनांक: 06/05/201

वनाधिकार अभिलेख (जोडपत्र)

हक्क	होय/नाही	शेरा
1) निस्तार हक्क	होय	निस्तार पत्रका प्रमाणे मान्य
2) गौण वनोत्पादनावरील हक्क	होय	अधिनियमाचे कलम 3 (1) (ग) प्रमाणे मान्य
3) अन्य सामूहिक हक्क जसे- अ) वापर किंवा हक्कदारी असलेले (जल) ब) चराई (जंगल)	होय	अधिनियमाचे कलम 3 (1) (घ) प्रमाणे मान्य

4) जैविक विविधता, बौद्धिक संपत्ती व पारंपरिक ज्ञान यांच्या हक्कांची सुगमता.	होय	जैवविविधता कायद्यानुसार गठीत ग्रामस्तरीय समितीला हक्क
5) अन्य पारंपरिक हक्क.	होय	अधिनियमाचे कलम 3 (1) (झ) प्रमाणे मान्य

1.3 इतिहास

माळंदा हा गाव स्वतंत्र्य होण्या आदिपासून माळंदा गाव वसलेला आहे, ब्रिटिस सरकार राज्य करीत होते. तेव्हापासून दिवाकर गोंड मूळ पुरुष पहली जमीदार होते. तेव्हा पासून कोदू वलद माधो धुळसू वलद झगळुराम वलद कोलू हे पदा परिवाराचे वंन्सज आहेत.माधो पदा चे तानू, सोमजी, सावजी,हे माधो चे वंशज होत आणि कोदू पदा चे कारजी पदा, देवाजी पदा,मोतीराम पदा, हे वंशज होत व धूळसू पदा, यांचे कोलू, दसरू हे धुळसू चे वंशज आहेत. यांचे वडील पंजोबानी इथे उतरले आणि माळंदा या गावी वास्तव करू लागले. पदा परिवाराचे मूळ देवस्थान शिवाकट्टा इथे आहे. शिवाकट्टा हा गाव नवरगाव ग्रामपंचयत मध्ये मोळतो. शिवाकट्टा हा गाव एकच घराचा वस्ती आहे.व त्यानंचे देवताचे नाव आहे.(कुंडापेन)कुंडापेन सात गावासाठी बनलेला आहे हा एक कुंड मध्ये त्यानंचे पुर्वजणंचे आई वडीलना भगवान स्वरूपात त्यानंच्या आत्म्याला त्या कुंड मध्ये साठविण्यात आलेला आहे. आणि आत्म्याचे एक (कुंडापेन)दिलेला आहे. आणि जेव्हा -जेव्हा पारंपरिक पूजा होतो. तेव्हा त्या देवाचे पूजा केला जातो. माळंदा या गावी पदा परिवार वास्तव करीत असताना तेव्हा सोबत -सोबत कारू मातलामी, दुरु मातलामी, मान्सू मातलामी इथे वास्तव करण्यासाठी आले. तेव्हा पदा परिवाराचे सात देवी आणि मातलामी परिवाराचे साहा देवी असल्याने पदा आणि मातलामी यांचे सोयरकी जुळले. मातलामी परिवाराचे मुलगी पदा परिवारस दिले आणि पदा परिवाराचे मुलगी मातलामी परिवारास दिले असा दोन्ही परिवार मिळून माळंदा या गावी वास्तव करू लागले माळं दा या गावाची हद्दीला निश्चित असे सरहद (सिमा)निश्चित करण्यात आली. असे जेष्ठ व्यक्ती चे मन्हे आहे.ग्रामसभा माळंदा इथे 99 टक्के आदिवसी आणि 1 टक्के इतर समाजाचे असल्यामुळे सार्वजनिक काम एकाग्रने होत असते पारंपरिक रितिरिवाज निसर्गासी अवलंबून असल्यामुळे एकत्रित रित्या पार पाडत असतात व या गावातील सगळे लोक एकमेकांच्या जिव्हाल्यांचे आपुलकीने राहतात व गावाच्या विकासला पुढे नेण्यास सक्षम असतात.

1.4 गावाची प्राथमिक माहिती

गावाचे नाव	माळंदा
ग्रामपंचायत	चव्हेला
तालुका	धानोरा
जिल्हा	गडचिरोली
गावातील कुटुंबाची संख्या- 90	
	अनुसूचित जमाती(ST)- 90
	भटक्या जमाती(NT)- 0
	ओबीसी(OBC)- 1
	पारंपारिक वननिवासी लोकसंख्या-

पुरुष लोकसंख्या	212
स्त्री लोकसंख्या	200
एकूण लोकसंख्या	412
अनुसूचित जमाती लोकसंख्या	206
किती टोले आहेत (नावे लिहा)	मरका टोला

1.5 गावाची भौगोलिक माहिती

अ. क्र.	खात्याचे प्रकार	क्षेत्र हे.
1	वन	341
2	झुडपी जंगल	0
3	आखर	3
4	गावठाण	8
5	तलाव/बोडी	5
6	मसानवट	2
7	ढोरफोडी	1
8	पाट	1
9	खातखुड्या	0
10	रस्ते	2
11	नदी/नाले	5
12	पोटखराब	3
	एकूणक्षेत्र	**371**
अ. क्र.	**खात्याचे प्रकार**	**क्षेत्र हे.**
1	बागायत	0
2	जिरायत	165
	एकूण	**165**

1.6 गावाची व्यवसाया संबंधी माहिती

व्यवसाय	कुटुंबाची संख्या
शेती	89
पशुधन	85
वनउपज गोळा करणारी कुटुंब	90

1.7 पोलो – निसर्गाशी संबंधित सन

नाव	वेळ	निसर्ग संपदा
मोरडोंगरीचा पोलो	मार्च	शिमगा च्या दुसरा दिवस निसर्गाच्या पारंपरिक रीतिरिवाज नुसार, निसर्ग देवाची जो पर्यंत पूजा करीत नाही तोपर्यंत मोहा गोळा करीत नाही.
गोटा पोलो	मार्च	जो पर्यंत गोटा पोलो होत नाही तो पर्यंत वनोपज जसा चारोळी, आवळा काढता येत नाही.
सांजोरी पोलो	डिसेंबर	जो पर्यंत सांजोरी पोलो होत नाही तो पर्यंत धानाची मळणी होत नाही.
नवा पोलो	नोहोब्बर	नवा पोलो हा नवीन धानाचा पोलो असतो जोपर्यंत पारंपरिक रित्या नुसार होत नाही तो पर्यंत नवीन धानाची भात खात नाही.
मंगळवार पोलो	ऑक्टोबर	मंगळवार हा पोलो जीव पोलो असते, म्हणजे आपल्या हद्दीत जे काही जीव जंतू, प्राणी, माणूस, बैल, शेळी, पडिवप्राणी हे सर्वच जीवजंतू सुखात राहण्यासाठी हा पोलो पकडला जातो.
शनिवार पोलो	सप्टेंबर	शनिवार पोलो शेतात बिजय टाकल्या नंतर काही दिवसात धानाची वाढ होते. तेव्हा अनेक प्रकारची बिमारी धानाचा हानी होत असते म्हणून निसर्ग पारंपरिक नुसार कोणताही बिमारी लागू नये म्हणून हा पोलो पकडला जातो.

बिजय पोलो	जुलै	जो पर्यंत बिजय पोलो होत नाही, तो पर्यंत शेतकरी शेतात पारंपरिक रित्या बीज टाकत नाही.
डोह पोलो	ऑगस्ट	जो पर्यंत पावसाळा ऋतू येत नाही तो पर्यंत हा पोलो होत नाही.

गावातील सामुहिक देवस्थान

अ.क्र.	नाव	स्थान
1	नार माता/ गाव माउली/ माराई	गावात
2	गढ माता	जंगलात
3	पाट देव	गावात
4	ठाकूर देव/चिकाटी/ भूम्याल / तल्लूर मुते	गावात
5	महादेव	गावात
6	भीम देव	गावात
7	कंपोइन देवी	जंगलात

1.8 संघटन

गावामध्ये कोणतेही सामूहिक काम करायचे असल्यास त्यासाठी एखादी संघटना किंवा समिती असणे आवश्यक आहे. अन्यथा तो काम कधीच चांगला होत नाही कारण त्या कामावर कुणाचीही लक्ष राहत नाही.त्यामुळे गावामध्ये सुद्धा असे काही समित्या स्थापन करणे आवश्यक असते.

1) वनहक्क समिती
2) सनियंत्रण समिती
3) जैवविविधता समिती
4) बँकेच्या व्यवहारासाठी समिती
5) वेगवेगळे पास देण्यासाठी समिती
6) तंटामुक्त समिती

यासाठी योग्य व्यक्ती आणि गरजेनुसार समिती तयार करणे आवश्यक आहे.

1.9 इतर ग्रामसभा व महासंघाशी संबंध

ग्रामसभा माळंदा, चॅव्हेला, कांदाळी पवनी, रानवही या सर्व ग्रामसभा मिळून एक युनिट आहे.तसेच धानोरातील 32 गावातील महाग्रामसभा कार्यरत आहे त्या महा ग्राम सभांमधून प्रत्येक ग्रामसभा मधून

एक व्यक्ती आणि एक महिला असे महाग्राम सभांचे सदस्य आहे. महाग्रामसभा हे प्रत्येक ग्रामसभांचे मार्गदर्शन दर्शक आहे. जसे :-

1) तेंदू प्रक्रिया निलाव करणे.
2) इतर सर्व गौंउपज विक्री किंवा साठवणूक करण्यासाठी मदत करणे.
3) कृषी माध्यमातून संकलित बीज, रासायनिक खत, औषधी असे इतर सर्व प्रक्रिया महाग्रामसभाने मार्गदर्शनदर्शन करत असते.
4) शांतता व सुव्यवस्था राखणे
5) इतर ग्रामसभांशी व महासंघाशी मैत्रीपूर्वक संबंध आहे
6) एखाद्या गावामध्ये व्याप्यारानी काही लूट केल्यास किंवा शोषण केल्यास महासंघाच्या मदत घेता येतो.

1.10 गावात असलेल्या सुविधा

गावातील सेवा, सुविधा आणि त्यांचे अंतर खालील प्रमाणे आहे–

अ.क्र.	सुविधा व यंत्र संसाधन	हो/ नाही	अंतर
1	प्राथमिक शाळा	हो	गावात
2	अंगणवाडी	हो	गावात
3	गट ग्रामपंचायत कार्यालय	हो	1 किमी
4	आरोग्य उपकेंद्र	हो	1 किमी
5	तलाठी कार्यालय	नाही	4 किमी
6	स्वस्त धान्य दुकान	हो	गावात
	पोष्ट ऑफिस		1 किमी
	तालुका		4 किमी
	जिल्हा		39 किमी

1.11 पशुधन माहिती

अ.क्र.	पशुधनाचे प्रकार	संख्या
1	गाय- बैल	500
2	म्हैस- रेडे	6
3	शेळी/बकरे	100
4	कोंबडी	600
5	डुक्कर	0

1.12 कृषी पिके हंगाम माहिती

अ.क्र.	हंगाम	खरीप (हो/नाही)	रब्बी (हो/नाही)

1	धान	हो	हो
2	भाजीपाला	नाही	हो
3	तूर	नाही	हो
4	चना	नाही	हो
5	मुंग	नाही	हो
6	जवस	नाही	हो
7	उळीद	नाही	हो
8	मका	नाही	हो
9	शेंगदाणे	नाही	हो

1.13 पावसाची सरासरी

वर्ष	पाऊस (मी.मी.)
2015	848
2014	1266
2013	2368
2012	1568
2011	1214
2010	1769
2009	1124
2008	1272
2007	1874
2006	1564
2005	1682
2004	1315

2. वन व्यवस्थापन आराखड्याविषयी

2.1 उद्देश आणि कृती

उद्देश	कृती
1) वनाचे संरक्षण करणे:-	1. वनाचे वनव्यापासुन ऱ्हास थांबवणे. 2. निसर्गातून मिळणाऱ्या विविध लाभांना, गौण उपजांना वाढविणे व टिकवून ठेवणे 3.आपल्या जंगलातून चोरी होणाऱ्या मालाला रोख लावणे व दंडात्मक कार्यवाही करणे. 4.जंगल सौरक्षण साठी गावात नियमावली तयार करणे. 5.सीमांकन करणे. 6.रोपवाटिका तयार करणे.

	7.औषधी वनस्पती व चराई साठी चारा तयार करणे. 8.वनस्पतींची यादी बनवणे. 9.वेगवेगळ्या भुदृश्यांची यादी बनवणे. 10.जंगलाचे शाश्वत पद्धतीने वापर करणे. 11.वेगवेगळ्या भुदृश्यांची नकाशे तयार करणे. 12वनस्पती लागवडी नंतर त्यांची निघा राखणे. 13.वृक्षांची दर हेक्टरी संख्येचा अंदाज काढणे.
2) जंगलातील जैवविविधतेचे संरक्षण :-	1) आपल्या जंगलातील जैवविविधतेचे नुकसान होत असल्यास त्यासाठी कृतिशील असणे.उदा. शिकार, अवैध मासेमारी असे अवैध काम होत असल्यास त्यास प्रतिबंध घालणे. 2) नष्ट होणाऱ्या वनस्पतींची कारणासहित नोंद ठेवणे
3) स्थलांतर थांबवणे	1) गावातील तरुण मुलं गावात काम नाही मिळत म्हणून बाहेर कंपनीमध्ये जातात परंतु ठेकेदाराकडून त्यांची फसवणूक होऊन वापस गावात येतात असे प्रकरण थांबविणे. तसेच 2) गावातील लोकांना बाहेर रोजगारासाठी जाण्याची वेळ येऊ नये यासाठी गावातच वर्षभर काम पुरले पाहिजे यासाठी वेळोवेळी रोजगार हमी किंवा इतर योजनेच्या माध्यमातून काम उपलब्ध करून देणे.
4) रोजगार हमी योजना ग्रामसभा स्वतः राबवेल यासाठी प्रयत्न करणे.	वनहक्क च्या कलम ३(१)(e) नुसार रोजगार हमी यंत्रणा घोषित करणे.
5) ग्रामसभेची फसवणूक टाळणे	1) गौण वणोपजाची खरेदी ग्रामसभेतच करणे व ग्रामसभेतर्फे त्याची विक्री करणे. 2) गौण उपजांची मूल्यसंवर्धन व विक्री साखळी तयार करणे. 3) तेंदु व बांबू प्रक्रिया स्वतः ग्रामसभे मार्फत करणे. 4) गावात नियम तयार करणे,उदा,(ग्रामसभेचे , जंगलाचे, गौणउपज वापराचे, आर्थिक व्यवहार, निस्तार काढण्याचे ,इत्यादी)

2.2 सामुहिक वनसंपत्ती क्षेत्राचा तपशील

गावाच्या गावहद्दी येणाऱ्या वनक्षेत्राची माहिती खालील प्रमाणे-

A) कंपार्टमेंट नंबर तपशील :- 522, 523

B) सर्व्हे नंबर तपशील :- 1, 31, 60, 30, 123, 64, 62, 178, 180, 179, 191, 205, 183, 63, 212, 211, 206, 207, 208, 209, 210, 70, 100, 32, 35, 45, 71, 73, 78, 96,

101, 103, 104, 105, 106, 109, 112/1, 114, 188/1, 139, 140, 172, 181, 182, 214

वनक्षेत्राच्या चतु:सीमा ची माहिती -

पूर्व- 501 कं नं दराची सीमा
पश्चिम- 544 कं नं पवनी सीमा
उत्तर– 540 कं नं डब्बा सीमा
दक्षिण- 502 कं नं कांदाळी सीमा

2.3 सीमा व हद्दीची स्थिती

पुरवेस- दराची, पक्षिमेस- पवनी, दक्षिणेकडे,- कांदाळी, उत्तररेस - डब्बा.

2.4 समुदायीक वन हक्क प्राप्त जंगलावरील सद्यस्थितीतील अडचणी व धोके

1) **आंतरिक धोके :-** वणवा, वृक्षतोड, अतिक्रमण,बिमारी, हवामान बदल
2) **बाह्य धोके:-** वणवा, वृक्षतोड,चोरी,

2.5 जमिनीचा वापर तक्ता:

जमिनीचा वापर	क्षेत्रफळ (हे)
कन्हार माती ,रेताळमाती, लालमाती, ईत्यादी.	75

2.6 भूभाग/जलभाग यादी

तुकडा क्रमांक	भुदृश्य प्रकार	भूरचना
1	१८. विरळ वृक्ष मैदानी (गवत)	सपाट
2	४. विरळ वृक्ष मैदानी (मिश्र)	सपाट
3	२१.विरळ वृक्ष डोंगराळ (बांबू)	सपाट
4	१२. खूप कमी वृक्ष मैदानी (गवत)	उंचसखल
5	३० शेती	सपाट
6	११. दाट वृक्ष मैदानी (मिश्र)	सपाट
7	९. मध्यम वृक्ष डोंगराळ (मिश्र)	उभा चढ
8	२. खूप कमी वृक्ष खडकाळ (मिश्र)	सपाट
9	७. मध्यम वृक्ष मैदानी (मिश्र)	सपाट

10	६.विरळ वृक्ष डोंगराळ (मिश्र)	मध्यम चढ
11	१०. दाट वृक्ष डोंगराळ (मिश्र)	उभा चढ

2.7 ग्रामसभेद्वारा सीमांकन केलेला नकाशा – परिशिष्ट 1

2.8 वनक्षेत्रातील टापू (पारंपारिक/विशिष्ट नावाने ओळखल्या जाणारी जागा) माहिती

टापू ची यादी व इतिहास :- 1) हिंदपर :- या टापू मध्ये पूर्वी खूप सिंदी होते म्हणून हिंदपर असे नाव देण्यात आली. याचे क्षेत्रफळ सध्या अंदाजे क्षेत्र.10 हे. आर. आहे.

२)ढोडरी गुढरा :- ढोडरी म्हणजे खोल भाग किंवा सुरुगं असे होतो.आणि गुढरा म्हणजे छोटे डोंगर म्हणून ढोडरी गुढरा असे नाव देण्यात आली. अंदाजे क्षेत्र. 8 हे. आर.

3) सुळ्याल गुढरा :- सुळ्याल म्हणजे उंच तो डोंगर उंच असल्यामुळे सुळ्याला गुढरा असे ओळखण्यात येतो. अंदाजे क्षेत्र.12. हे. आर

4) अरमुह गुंडा :-अरमूर म्हणजे दरडी दराची गावाकडून नाला माळंदा सिमेंत आलेला आहे. व तो नाला व्ही अकराच्या (टर्ननींग)मोड असल्यामुळे पावसाळयत जेव्हा पूर वाहत असताना पाण्याची घर्षण होतो व तिथं एक डोह तयार झालेले आहे. करिता अरमुह गुंडा असे म्हणतात अंदाजे क्षेत्र.15 हे. आर.

5) करकागोंदि :- करका म्हणजे हिरडा, गोंदि म्हणजे शिळी हिरडायचे प्रमाण त्या टापू मध्ये जास्त होते म्हणून करका गोंदि असे नाव पळला. अंदाजे क्षेत्र.20 हे. आर.

6) कुर्मा गुढरा :-कुर्मा गुडराला लागून कठा नी नदी आहे. त्या नदी मध्ये महिलानी जेव्हा पाळीला बसतात. त्या वेळी अंघोळीला जातात.आणि कुर्मा म्हणजे झोपळी त्या मध्ये महिला विश्रन्ती करतात. म्हणून त्याचे नाव कुर्मा गुढरा असे म्हणतात.

7) मेटा शेर :- मेटा म्हणजे डोंगर शेर म्हणजे सिहं त्या डोंगरात पूर्वी च्या काळात सिहं च्या अधिवास होता म्हणून मेटा शेर नाव ओळखण्यात आली.अंदाजे क्षेत्र.10 हे. आर.

8) गोहडुंम :-या टापू मध्ये पूर्वी छोटे -छोटे पालकी तोडून त्याला जाळून त्या जागा मध्ये कोहला, कोदा, कुटकी आणि मंडिया असे प्रकार चे उत्पन्न पूर्वी लोकांनी काढत होते म्हणून गोहडुंम असे नाव पळला.

9) कोडामुंदूर पल्ला :-कोडा म्हणजे घोडा व मुंदूर म्हणजे दाट जगलं इंग्रज काळत इंग्रजनी घोडेनीं त्या टापू मध्ये विश्रन्ती करिता थांबले असता व तिथून बस्तर छातीसगड कडे परस्थान झाले. करिता कोडा मुंदूर पल्ला असे म्हणतात अंदाजे क्षेत्र..25 हे.आर.

10) मंडा कसा ठिया पल्ला :- कठानी नदीला मांडो डोह आहे. व त्याचे वरती एक प्लट आहे. त्या जागेत पूर्वी कोळसा भट्टी तयार करत होते. म्हणून मंडा कसा ठिया पल्ला असे म्हणतात. अंदाजे क्षेत्र.20.00 हे. आर

2.9 वृक्षांचा विविध भूभागावर संख्यात्मक अंदाज

भुदृश्य प्रकार	१. खूप कमी वृक्ष मैदानी (मिश्र)		
क्र.	वृक्ष	वृक्ष संख्या प्रती हेक्टर	खोड क्षेत्रफळ प्रती हे (चौ.मी.)
1	उमरून	0.99859595	0.844530106
2	कडू लिंबू	0.99859595	0.067259803
3	करंजी	1.9971919	0.219595628

4	कसई	0.99859595	0.183597647
5	कुंभी	2.99578785	0.368514426
6	कोजब	0.99859595	0.057413998
7	जामरून	0.99859595	0.076318897
8	झुलबूली वेल	0.99859595	0.001787979
9	धावडा	0.99859595	0.06436725
10	पडस	2.99578785	0.108105194
11	पळस	2.99578785	0.121145522
12	पिंपळ	1.9971919	0.767869506
13	बिजा	2.99578785	0.458119995
14	बेल	0.99859595	0.114430667
15	बेहडा	1.9971919	0.439048218
16	बेहळा	0.99859595	0.73439059
17	मुंढी	0.99859595	0.424037139
18	मोहा	1.9971919	1.108086182
19	येन	3.9943838	0.751380365
20	रोहन	2.99578785	0.175905364
21	शेणा	0.99859595	0.011474853
22	शेना	0.99859595	0.044699479
23	सावरून	0.99859595	0.402295312
वृक्ष संख्या	**प्रती हेक्टर**	**39.94383797**	
भुदृश्य प्रकार	**११. दाट वृक्ष मैदानी (मिश्र)**		
क्र.	**वृक्ष**	**वृक्ष संख्या प्रती हेक्टर**	**खोड क्षेत्रफळ प्रती हे (चौ.मी.)**
1	आवळा	9.4992688	0.070150099
2	कक्कइ	9.4992688	0.112973409
3	कषइ	4.7496344	0.40880575
4	कसइ	4.7496344	0.247982112
5	कसई	4.7496344	0.07317381
6	कुकुडधवन	9.4992688	0.212642488
7	कुळा	14.2489032	0.112708834
8	कोजब	18.9985376	1.214020035
9	गराडी	370.471483	5.223914606
10	घोट्या	37.9970752	0.422639229
11	चार	42.7467096	1.07693253
12	टेम्भूरून	28.4978064	0.148086255
13	धामण	4.7496344	0.273078915

14	धावडा	66.4948816	1.440382613
15	धोबन	4.7496344	0.07997716
16	बिजा	33.2474408	1.53033802
17	मोहा	37.9970752	2.527255594
18	येन	128.240129	4.928838192
19	रोहन	52.2459784	0.802152777
20	शेणा	23.748172	0.165208019
21	सालाई	4.7496344	0.306150756
वृक्ष संख्या	**प्रती हेक्टर**	**911.9298052**	
भुदृश्य प्रकार	**१८. विरळ वृक्ष मैदानी (गवत)**		
क्र.	**वृक्ष**	**वृक्ष संख्या प्रती हेक्टर**	**खोड क्षेत्रफळ प्रती हे (चौ.मी.)**
1	कलमी	8.51808891	0.176308259
2	कुळा	17.0361778	0.090899414
3	कोजब	8.51808891	0.992437224
4	गराडी	17.0361778	0.088188022
5	चार	17.0361778	0.812468586
6	झुलबुली वेल	8.51808891	0.057007015
7	टेम्भूरून	34.0723556	1.148274474
8	धामण	8.51808891	0.286390771
9	पळस	34.0723556	1.554237628
10	पळस वेल	8.51808891	0.489745164
11	बिजा	8.51808891	0.6117578
12	मुंढी	8.51808891	0.943835524
13	येन	102.217067	8.958438872
14	रोहन	17.0361778	0.704758542
15	वेल पळस	8.51808891	0.057007015
16	शेणा	8.51808891	0.061006318
17	शेहरा	8.51808891	0.125334091
18	सागवन	17.0361778	1.167322002
वृक्ष संख्या	**प्रती हेक्टर**	**340.7235563**	
भुदृश्य प्रकार	**२१.विरळ वृक्ष डोंगराळ (बांबू)**		
क्र.	**वृक्ष**	**वृक्ष संख्या प्रती हेक्टर**	**खोड क्षेत्रफळ प्रती हे (चौ.मी.)**
1	(करंडी)	1.34092322	0.007213412

2	Babu	1.34092322	0
3	Sisam	1.34092322	0.082634117
4	Surya	1.34092322	0.073510645
5	आवळा	1.34092322	0.031115843
6	करमं	2.68184644	0.08574997
7	कसा ई	1.34092322	0.05379114
8	कसाई	1.34092322	0.104583805
9	कुदर सी	1.34092322	0.021608224
10	कुदरसी	1.34092322	0.111018254
11	कुळा	1.34092322	0.02257926
12	कोचब	1.34092322	0.063266746
13	गराडी	16.0910787	0.979284716
14	चार	1.34092322	0.061634125
15	टेमळू न	1.34092322	0.013071642
16	तेंदु	1.34092322	0.58428638
17	धामन	1.34092322	0.013071642
18	धावडा	4.02276966	0.125637151
19	धावळा	4.02276966	0.218387118
20	धोबण	1.34092322	0.038414621
21	धोबन	1.34092322	0.240091379
22	बांबु	4.02276966	0
23	बांबू	22.7956948	0
24	बाबु	1.34092322	0
25	बीजा	1.34092322	0.052286567
26	मोअई	1.34092322	0.01025457
27	मोहा	2.68184644	0.037016755
28	मोहा ई	1.34092322	1.36255E-05
29	मोहाइ	2.68184644	0.149699642
30	येन	2.68184644	0.043720213
31	वेलपळस	1.34092322	0.031115843
32	सला ई	1.34092322	0.194474017
33	सागवन	2.68184644	0.044582301
34	सालई	1.34092322	0.033463403
35	सावऋण	1.34092322	1.80335E-05
36	सिसम	6.70461611	0.493580258
37	सूर्या	8.04553933	0.294725506
38	सेना	4.02276966	0.136350562
वृक्ष संख्या	**प्रती हेक्टर**	**115.319397**	

भुदृश्य प्रकार	४. विरळ वृक्ष मैदानी (मिश्र)		
क्र.	वृक्ष	वृक्ष संख्या प्रती हेक्टर	खोड क्षेत्रफळ प्रती हे (चौ.मी.)
1	Yen	2.62313468	0.038853098
2	कशी	2.62313468	0.55863648
3	कुंभी	1.31156734	0.075408201
4	कुकुड धवन	1.31156734	0.396871537
5	कुभी	2.62313468	0.085250407
6	कुळा	3.93470203	0.012576731
7	कोजब	1.31156734	0.195894329
8	गराdi	1.31156734	0.048261249
9	गराडी	15.7388081	0.220598995
10	चार	10.4925387	0.412902955
11	चारोळी	5.24626937	0.076869398
12	झुलबुली वेल	2.62313468	0.028764706
13	झुलवेल	1.31156734	0.017544801
14	टेम्भूरून	5.24626937	0.020895117
15	तेन्दु	1.31156734	0.073644328
16	धामण	1.31156734	0.061881692
17	धामन	1.31156734	0.10858781
18	धाव ळा	1.31156734	0.024047127
19	धावडा	3.93470203	0.078247098
20	धावळा	6.55783671	0.549441376
21	धोबण	1.31156734	0.301632805
22	पळस	2.62313468	0.188337854
23	पळस वेल	1.31156734	0.008182703
24	बाहवा	1.31156734	0.078998571
25	बिजा	5.24626937	0.496118123
26	बेहळा	1.31156734	0.396871537
27	मवाई	1.31156734	0.33816273
28	मोहा	5.24626937	0.63288616
29	येन	9.18097139	0.513821673
30	रोहन	5.24626937	0.140911574
31	शालाई	1.31156734	0.222477677
32	सागवन	5.24626937	0.035006105
33	सेना	9.18097139	0.151974923
34	हिरडा	2.62313468	0.045766777
वृक्ष संख्या	**प्रती हेक्टर**	**125.9104648**	

भुदृश्य प्रकार	७. मध्यम वृक्ष मैदानी (मिश्र)		
क्र.	वृक्ष	वृक्ष संख्या प्रती हेक्टर	खोड क्षेत्रफळ प्रती हे (चौ.मी.)
1	Yen	7.44056164	0.216294525
2	कलमी	3.72028082	0.062644294
3	कुळा	14.8811233	1.538811502
4	गरा डी	3.72028082	0.077002746
5	गराडी	81.846178	0.984279234
6	गोगल	3.72028082	0.074012635
7	चार	7.44056164	0.089821734
8	चारोळी	7.44056164	17.1265238
9	टेंबरू	3.72028082	0.855586064
10	टेम्भूरून	7.44056164	0.016134754
11	तिवसा	3.72028082	10.65781948
12	तेवरून	3.72028082	0.006661137
13	धावडा	26.0419657	0.381431517
14	धावळा	11.1608425	0.336224599
15	धोबन	3.72028082	0.267185613
16	बिजा	7.44056164	1.017052029
17	भिरा	3.72028082	0.015661074
18	मो हाई	3.72028082	0.314080019
19	मोहा	7.44056164	0.408342511
20	येन	26.0419657	0.675376455
21	रोहन	7.44056164	0.31174122
22	शेणा	7.44056164	0.103647294
वृक्ष संख्या	प्रती हेक्टर	**252.9790957**	
भुदृश्य प्रकार	८. मध्यम वृक्ष खडकाळ (मिश्र)		
क्र.	वृक्ष	वृक्ष संख्या प्रती हेक्टर	खोड क्षेत्रफळ प्रती हे (चौ.मी.)
1	कसई	17.861032	0.799501369
2	कुळा	17.861032	0.046051279
3	गराडी	303.637544	2.181039735
4	चार	53.5830961	0.232246264
5	टेम्भूरून	17.861032	0.127920219
6	तीवस	35.722064	1.087179728

7	धावडा	89.3051601	0.299475446
8	मोहा	35.722064	0.358318747
9	येन	89.3051601	1.032884702
10	रोहन	17.861032	0.341262718
11	शेणा	17.861032	0.041076604
12	शेना	17.861032	0.075188662
वृक्ष संख्या	**प्रती हेक्टर**	**714.4412807**	

3. वनहक्क अंतर्गत मिळणाऱ्या लाभांची गरज आणि वापर तपशील -

3.1 वनस्पती वापर तपशील

शीट 1 (अन्न)

	वनउपज			प्रति हंगाम सरासरी

क्र.			**हंगाम आणि कालावधी**	**सहभागी कुटुंबांची संख्या**	**गोळा केलेले प्रमाण (%)**	
	वनस्पतीचे नाव	**वनस्पती चा भाग**			समुदायीक क्षेत्रातून	इतर वन क्षेत्रातून
1	बोर	फळ	जानेवारी ते फेब्रुवारी	90	50	50
2	कुळा	फुल,शेंगा	जून ते जुलै	70	75	25
3	पिंपळ बार	फुल	जून ते जुलै	30	75	25
4	कडू भाजी	पान	मे ते जून	32	99	1
5	चिपळी भाजी	पान	ऑक्टोंबर ते नोव्हेंबर	3	99	1
6	शेरडीरा	देठ	जुलै ते ऑगष्ट	8	99	1
7	हळदुली	कांदे	डिसेंबर ते जानेवारी	23	99	1
8	आंबा	फळ	मे ते जून	98	25	75
9	आवळा	फळ	जानेवारी ते एप्रिल	51	99	1
10	उमरून	फळ	मे ते जून	12	25	75
11	कचर कांदे	कांदे	एप्रिल ते मे	11	99	1
12	कवठ	फळ	एप्रिल ते मे	6	99	1
13	काटवल	फळ	जुलै ते सप्टेंबर	90	1	99
14	काटा कोहळा	फळ	नोव्हेंबर ते जानेवारी	12	1	99
15	काळी मुसळी	पान	जुलै ते ऑगष्ट	8	99	1
16	कोयार भाजी	पान	जून	91	99	1
17	कोजूब	फळ	जून ते जुलै	70	99	1

18	चिंच	फळ	मे ते जून	80	25	75
19	बोदेले	फळ	ऑक्टोंबर ते नोव्हेंबर	80	70	30
20	जांभूळ	फळ	जून ते जुलै	80	70	30
21	टेंभरून	फळ	एप्रिल ते मे	90	99	1
22	धोबे	पान	ऑगष्ट ते सप्टेंबर	80	1	99
23	डुंबर सात्या	दांडी	ऑगष्ट	98	99	1
24	येरू सात्या	दांडी	ऑक्टोंबर	86	99	1
25	गुंजा	पान	डिसेंबर	22	99	1
26	सुरुंद कांदे	कांदे	नोव्हेंबर ते मे	98	98	2
27	वर	दांडी	जुलै ते ऑगष्ट	86	99	1
28	सेलवट	फळ	मार्च	25	90	10

3.2 वनस्पती वापर तपशील

पत्रक 2 (चारा)

क्र.	वनउपज		हंगाम आणि कालावधी	प्रति हंगाम सरासरी वापर केलेले प्रमाण (%)	
	वनस्पतीचे नाव	वनस्पतीचा भाग		समुदायीक क्षेत्रातून	इतर वन क्षेत्रातून
1	बरटूम	पान	ऑगष्ट ते डिसेंबर	90	10
2	पुतेर जाळी	पान	ऑगष्ट ते डिसेंबर	90	10
3	जुनाक जप्पी	पान	जून ते मार्च	90	10
4	हिकुम जप्पी	पान	जून ते मार्च	90	10

5	बोराभाजी	पान	ऑगष्ट ते डिसेंबर	90	10
6	कोरहुची	पान	ऑगष्ट ते डिसेंबर	90	10
7	उतरण वेल	पान	जून ते मार्च	90	10
8	उमरून	पान	जून ते मार्च	90	10
9	उरसुळी	पान	ऑगष्ट ते डिसेंबर	90	10
10	एरोनी	पान	जून ते मार्च	90	10
11	कसई	पान	जून ते मार्च	90	10
12	काटा भाजी	पान	ऑगष्ट ते डिसेंबर	90	10
13	कुसार्या गवत	पान	जुलै ते ऑगष्ट	90	10
14	खोबरवेल	पान	जून ते मार्च	90	10
15	गराडी	पान	जून ते मार्च	90	10
16	चिंच	पान	जून ते मार्च	90	10
17	जांभूळ	पान	जून ते मार्च	90	10
18	झिल्बुली	पान	जून ते मार्च	90	10
19	डोर्ली वांगा	पान	जून ते मार्च	90	10
20	दुर्वा	पान	जून ते मार्च	90	10
21	परसोड	पान	जुलै ते ऑगष्ट	90	10
22	पातुर भाजी	पान	जून ते मार्च	90	10
23	बोंगा भाजी	पान	जून ते मार्च	90	10
24	रांजी	पान	जून ते मार्च	90	10

3.3 वनस्पती वापर तपशील

शीट 3 (जाळाऊ लाकूड)

क्र.	उत्पादन वनउपज		हंगाम आणि कालावधी	प्रति हंगाम सरासरी गोळा केलेले प्रमाण (%)	
	वनस्पतीचे नाव	वनस्पतीचा भाग		समुदायीक क्षेत्रातून	इतर वन क्षेत्रातून
1	गराडी	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5
2	येन	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5

3	चिंच	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5
4	झिलबुली	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5
5	भेरा	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5
6	बिजा	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5
7	आवळा	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5
8	पळस	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5
9	कुळा	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5

3.4 वनस्पती वापर तपशील

पत्रक 4 (घर बांधणी)

क्र.	उत्पादित वनउपज		हंगाम आणि कालावधी	प्रति हंगाम सरासरी गोळा केलेले प्रमाण (%)	
	वनस्पतीचे नाव	वनस्पतीचा भाग		समुदायीक क्षेत्रातून	इतर वन क्षेत्रातून
1	साग	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5
2	बांबू	ओला बांबू	जानेवारी ते जून	95	5
3	येन	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5
4	गराडी	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5
5	अंजन	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5
6	हळदु	वाळलेला लाकूड	जानेवारी ते जून	95	5

3.5 वनस्पती वापर तपशील

पत्रक 5 (कृषी अवजारे)

क्र.	उत्पादित वनउपज		हंगाम आणि कालावधी	सहभागी कुटुंबांची संख्या	प्रति हंगाम सरासरी गोळा केलेले प्रमाण (%)	
	वनस्पतीचे नाव	वनस्पतीचा भाग			समुदायीक क्षेत्रातून	इतर वन क्षेत्रातून

1	साग	नांगर,दांडी	मे ते जून	10	95	5
2	बोरी	नांगर	मे ते जून	3	95	5
3	भेरा	नांगर,दांडी	मे ते जून	25	95	5
4	कोजूब	नांगर	मे ते जून	36	95	5
5	करारुख	पट्टा,फन,वकर	मे ते जून	11	95	5
6	अंजन	नांगर, दांडी	मे ते जून	40	95	5
7	बिजा	नांगर, दांडी	मे ते जून	5	95	5
8	धावळा	दांडी	मे ते जून	40	95	5

3.6 वनस्पती वापर तपशील

शीट 6 (कुंपण घालणे)

क्र.	उत्पादित वनउपज		हंगाम आणि कालावधी	सहभागी कुटुंबांची संख्या	प्रति हंगाम सरासरी गोळा केलेले प्रमाण (%)	
	वनस्पतीचे नाव	वनस्पतीचा			समुदायीक क्षेत्रातून	इतर वन क्षेत्रातून

		भाग				
1	बांबू	ओला/सुका बांबू	मे ते जून	97	95	5
2	साग	वाळलेला लाकूड	मे ते जून	50	95	5
3	गराडी	वाळलेला लाकूड	मे ते जून	55	95	5
4	येन	वाळलेला लाकूड	मे ते जून	45	95	5
5	बिजा	वाळलेला लाकूड	मे ते जून	44	95	5
6	पळस	वाळलेला लाकूड	मे ते जून	67	95	5
7	रोहणी	वाळलेला लाकूड	मे ते जून	70	95	5
8	धावळा	वाळलेला लाकूड	मे ते जून	30	95	5

3.7 वनस्पती वापर तपशील

पत्रक 7 (संस्कृती)

क्र.	उत्पादित वनउपज		हंगाम आणि कालावधी	कारण
	वनस्पतीचे नाव	वनस्पतीचा भाग		
1	मोह	फांदी,पान	मार्च ते मे	लग्नासाठी
2	बांबू	बांबू	मार्च ते मे	लग्नासाठी
3	साग	वाळलेला लाकूड	मार्च ते मे	लग्नासाठी
4	जांभूळ	फांदी	मार्च ते मे	लग्नासाठी

5	कोजूब	फांदी	मार्च ते मे	लग्नासाठी
6	वराकली	फळ	मार्च ते मे	पूजेसाठी
7	कुळा	पान,शेंग	ऑगष्ट	पोळा सणाच्या वेळी
8	शिंदी	पान	मार्च ते मे	मोहूर/बाशिंग बनविण्यासाठी
9	माहूर	पान	मार्च ते मे	पत्राली
10	मोहई	वाळलेला लाकूड	मार्च ते मे	लग्नासाठी
11	येन	वाळलेला लाकूड	मार्च ते मे	लग्नासाठी
12	शतावरी	पान	ऑगष्ट	पोळा सणाच्या वेळी
13	बेल	पान	हमेशा	पूजेसाठी
14	बोर	फळ	जानेवारी	वान वाटणी
15	भेरा	पान	ऑगष्ट	पोळ्यासाठी
16	तुळशी	पान	मार्च ते मे	लग्नासाठी
17	दुर्वा	पान	बाराही महिने	पूजेसाठी
18	पळस	पान	मार्च ते मे	पत्रावळी
19	परसोड	फळ	ऑक्टोंबर ते नोव्हेंबर	दिवाळी साठी
20	कडूनिंब	पान	मार्च	पूजेसाठी
21	चिंच	फळ	बाराही महिने	आंबट टाकण्यासाठी
22	आंबा	पान,फळ	मार्च	नवा साठी व पूजेसाठी
23	करकरी	फुल	ऑगष्ट	पोळ्यासाठी
24	आवळा	फळ	जानेवारी	नवा पोलोच्या वेळी
25	उमरून	पान,फळ	बाराही महिने	पूजेसाठी

3.8 वनस्पती वापर तपशील

पत्रक 8 (वन औषधी)

क्र.	उत्पादित वनउपज		हंगाम आणि कालावधी	प्रति हंगाम सरासरी गोळा केलेले प्रमाण (%)	
	वनस्पतीचे नाव	वनस्पतीचा भाग		समुदायीक क्षेत्रातून	इतर वन क्षेत्रातून
1	कर्वूलमाटी	कांदा	जून ते जुलै	95	5

2	हिर माटी	पंचांग	नोव्हेंबर ते डिसेम्बर	95	5
3	नसतोंडा	पंचांग	जून ते मार्च	95	5
4	अदरवेल	पंचांग	बाराही महिने	95	5
5	पार्सेला	पंचांग	ऑगष्ट	95	5
6	कटूल कोसा	पंचांग	जून ते मार्च	95	5
7	दुधूम	पंचांग	बाराही महिने	95	5
8	नयनेंडी	पंचांग	जून ते ऑगष्ट	95	5
9	मस्या	साल	जून ते ऑगष्ट	95	5
10	डोकेमरा	साल	जून ते ऑगष्ट	95	5
11	हिवीर	मूळ	बाराही महिने	95	5
12	मूसतुमीर	फळ	डिसेम्बर	95	5
13	तिरका	फळ	डिसेंबर ते मार्च	95	5
14	सिरेल	साल	जून ते ऑगष्ट	95	5
15	चंद्रीमरा	साल,मूळ	जून ते ऑगष्ट	95	5
16	नाचुम	साल	बाराही महिने	95	5
17	कोरकोट जपी	पान,मूळ	बाराही महिने	95	5
18	बोराभाजी	पंचांग	जून ते नोव्हेंबर	95	5
19	अंजन	पंचांग	बाराही महिने	95	5
20	आटइ	साल	बाराही महिने	95	5
21	आपटा	साल	बाराही महिने	95	5
22	आंबा	पान,साल	बाराही महिने	5	95
23	उतरणवेल	पंचांग	बाराही महिने	95	5
24	उमरून	पंचांग	बाराही महिने	50	50
25	उरसुळी	पंचांग	जून ते मार्च	50	50
26	कचर कांदे	कांदा	नोव्हेंबर ते जून	95	5
27	कडूनिम	पंचांग	बाराही महिने	50	50

28	**करकरी (पोरा पुंगार)**	**पंचांग**	ऑगष्ट	50	50
29	**रक्त रोहणी**	**पंचांग**	बाराही महिने	95	5
30	**कळंब**	**साल**	बाराही महिने	95	5
31	**कळूकांदे**	**कांदा**	डिसेम्बर ते मार्च	95	5
32	**कडूभाजी**	**पंचांग**	डिसेम्बर ते मार्च	95	5
33	**कवसकुरी**	**फळ**	नोव्हेंबर ते मे	95	5
34	**कसई**	**साल**	बाराही महिने	95	5
35	**कुकुरडा**	**पंचांग**	ऑगष्ट ते नोव्हेंबर	95	5
36	**कुळा**	**पंचांग**	बाराही महिने	45	55
37	**कोयार भाजी**	**मूळ,पान**	जून	95	5
38	**करू**	**साल**	बाराही महिने	95	5
39	**खैर**	**साल**	बाराही महिने	95	5
40	**घंटा**	**फळ**	बाराही महिने	95	5
41	**घोटी**	**फळ**	बाराही महिने	95	5
42	**चिकना**	**पंचांग**	बाराही महिने	95	5
43	**भूतगांजा**	**बीज**	जून नोव्हेंबर	95	5
44	**जोन्दुरली**	**पंचांग**	बाराही महिने	95	5
45	**डिकेमाली**	**डींक**	डिसेम्बर ते मार्च	95	5
46	**देन्डोरा**	**पंचांग**	ऑगष्ट ते डिसेम्बर	95	5
47	**डोर्ली वांगा**	**पंचांग**	नोव्हेंबर ते मार्च	95	5
48	**तुळशी**	**पंचांग**	बाराही महिने	95	5
49	**तेंदू**	**पान**	बाराही महिने	95	5
50	**तेल दोडका**	**पंचांग**	जून ते नोव्हेंबर	95	5
51	**दुर्वा**	**पंचांग**	बाराही महिने	95	5
52	**पळस**	**मूळ,बी,साल**	जून ते डिसेम्बर	95	5

53	पळसवेल	मूळ	जून ते डिसेम्बर	95	5
54	पातुरवेल	मूळ	जून ते डिसेम्बर	95	5
55	बहावा	फुल	जून ते डिसेम्बर	95	5
56	बेल	पंचांग	बाराही महिने	95	5
57	बिबा	फळ	बाराही महिने	95	5
58	बेसवेल	पंचांग	जून ते डिसेम्बर	95	5
59	बोर	साल,फळ	बाराही महिने	95	5
60	बोरू	मूळ	जून ते डिसेम्बर	95	5
61	भुईआवळा	पंचांग	जून ते डिसेम्बर	95	5
62	भुईचक्र	पंचांग	जून ते डिसेम्बर	95	5
63	भुईनिंब	पंचांग	जून ते डिसेम्बर	95	5
64	भूतगांजा	पंचांग	जून ते डिसेम्बर	95	5
65	माका	साल	बाराही महिने	95	5
66	भेरा	पान	बाराही महिने	95	5
67	मालकांगुनी	पंचांग	जून ते डिसेम्बर	95	5
68	माहूर	साल	बाराही महिने	95	5
69	मुंगना	पंचांग	बाराही महिने	5	95
70	सात्या	पंचांग	ऑगष्ट ते ऑक्टोंबर	95	5

3.9 वनस्पती वापर तपशील

पत्रक 9 (इतर)

क्र.	उत्पादित वनउपज		हंगाम आणि कालावधी	सहभागी कुटुंबांची संख्या	प्रति हंगाम सरासरी गोळा केलेले प्रमाण	
	वनस्पतीचे नाव	वनस्पतीचा भाग			समुदायीक क्षेत्रातून	इतर वन क्षेत्रातून

3.10 समुदायाने विक्रीसाठी जमा केलेल्या वनउपजचे विश्लेषण

क्र.	वनउपजाचे नाव	वनउपज संग्रहाचे हंगाम आणि कालावधी	सहभागी कुटुंबांची संख्या	वनउपज विक्रीचे हंगाम आणि कालावधी	प्रति हंगाम सरासरी गोळा केलेले प्रमाण	वनउपजचे सरासरी बाजार किमत	मूल्य वृद्धी	विक्रीची जागा	समुदायीक क्षेत्रातून गोळा केलेले प्रमाण	इतर वन क्षेत्रातून गोळा केलेले प्रमाण
1	मोह	फेब्रुवारी ते मार्च	90	एप्रिल ते मे	५ क्विंटल	२५		फिरते व्यापारी	५०%	५०%
2	चार	एप्रिल	90	मे	२५ किलो	१९०		फिरते व्यापारी	१००%	

3	तेंदू	मे	90	मे	१०० मुडके एक व्यक्ती			फिरते व्यापारी	९०%	10%
4	तरोटा	नोव्हेंबर ते डिसेम्बर	35	डिसेम्बर	6 किलो	२५		फिरते व्यापारी	७०%	४०%
5	चिंच	मे	35	जून	20 किलो	35		फिरते व्यापारी	५०%	५०%
6	टोरी	जून	55	जून	४० किलो	२५		फिरते व्यापारी	५०%	५०%
7	बेहडा	जानेवारी ते मार्च	10	मार्च	४० किलो	7		फिरते व्यापारी	१००%	

4. ग्रामसभा सक्षमीकरण

4. ग्रामसभा सक्षमीकरण

4.1 हक्क :- बंधने, कर्तव्य व नियमांचे पालन केल्यास खालील हक्क राहतील.

१) गौणउपज वापराचे
२) मत्स्य व्यवसाय करण्याचे
३) इमारत लाकूड वापरण्याचे
४) खनिज वापराचे
५) पाणीसाठे वापरण्याचे
६) संस्कृती जोपासण्याचे

4.2 नियम

(A) जंगल गस्तीचे नियम :

1) व्यक्तींच्या यादी नुसार गावातील एकूण घरांपैकी 3 घर मिळून तिघे जण गस्तीवर जातील.
2) तिघे जण तीन दिवस जातील. परंतु याच अर्थ एकटा जर एकच दिवस गेला तर होईल असे समजू नये.
3) जाण्याआधी ऑफिस मध्ये जाऊन गस्ती बुकवर सही मारणे आवश्यक असेल. तसेच वापस आल्यानंतर सुद्धा सही मारावी.
4) गस्तीवर जाण्यास अडचण असेल तर किमान दोन दिवसा आधी सांगावे, अथवा वेळेवर माहिती दिल्यास त्याच्या ठिकाणी कुणी जाणार असेल तर तो स्वतः कुणाला तरी तयार करील.

5) गस्तीवर जाण्यास अडचण असल्यास कोणीतरी दुसरा व्यक्ती पाठवावे किंवा ग्रामसभेने पाठविलेल्या व्यक्तीला त्याची त्या दिवशीची रोजी म्हणून 300 रुपये द्यावे लागतील.
6) आज पाळी असून मी काही कारणाने आज न जाता उद्या जाईन असे असल्यास तसे वेळेवर सांगता येणार नाही किंवा पाळीवर सोबत असणाऱ्यांना काही अडचण नसल्यास आपसात ठरवावे.
7) पाळीवर 2 व्यक्तीपेक्षा कमी जाता येणार नाही.
8) गस्तीवर असतांना जर कुणाला कोणत्याही प्रकारची हानी पोहचल्यास तुरंत सर्वांनी मिळून त्याला घरापर्यंत पोहचवावे. आणि वेळ बाकी असल्यास बाकीचे पुन्हा परत जावे.

(B) चराईचे नियम :

1) रोज रोज एकाच ठिकाणी चराई करण्यासाठी नेता येणार नाही
2) देवराई/पेनगेडा ठेवलेल्या जंगलात गुरे चारण्यास मनाई.
3) बाहेर गावातील लोकांना आपल्या हद्दीत गुरे चारू देण्यासाठी अगोदर पास काढणे आवश्यक आहे.
4) शेळ्याना चारा म्हणून कोणत्याही झाडाचे फांद्या तोडता येणार नाही.

(C) गौणवनोपज गोळा, विक्री आणि वापराचे नियम :
1)गावातील लोकांना निस्तार आणायचे असल्यास जगंलाती वाळलेले लाकूड आणावे.
2) ओले लाकूड तोडता येणार नाही.
3) जंगलातून गरजेपेक्षा जास्त निस्तार आणल्यास तो जप्त केले जाईल आणि तोच निस्तार दुसऱ्या गरजू व्यक्तीला दिले जाईल.
4) कोणाला लग्नासाठी वगैरे वनोपज जास्ती प्रमाणात लागत असल्यास तसे आधीच ग्रामसभेला कळवण्यात यावे.
5)ग्रामसभेला विचारल्या जगंलातून निस्तार आणू शकत नाही.
6) शिवरासाठी लाकूड तोडत असतांना आधी निस्तार बुकात संख्यांची नोंद करावी. व जेवढे लागतात तेवढेच तोडावे वाया जाऊ देऊ नये.
7) वासते आणतांना मोठे झालेले वासते आणू नये. असे आढळल्यास दंडात्मक कार्यवाही होईल.

(D) बाहेरील व्यक्तीसाठी नियम :
1) ग्रामसभेतून पास काढल्याशिवाय जंगलातून काहीही नेता येणार नाही.
2) तेंदू सारखे वनोपज न्यायचे असल्यास ते तोडून आमच्या ग्रामसभेतच त्याची विक्री करावी लागेल.
3) मोह फुल गोळा करत असताना त्या झाडाखाली आग लावता येणार नाही
4) बाहेरील व्यक्ती पास घेऊन सुद्धा असेल तरी त्याला माचीस घेऊन जंगलात जाता येणार नाही.
5) जंगलात आल्यानंतर पास असूनही कोणतीही वनस्पती व्यर्थ तोडल्यास दंडात्मक कार्यवाही होईल.

(E) पेनागेडा असल्यास त्या संबंधी नियम :
ग्रामसभा माळंदा इथे देवराई पेनगेडा नाही.

(F) इतर ग्रामसभाशी संबंध ;

गावाजवळ असलेले सर्व ग्रामसभा एकत्र मिळून तेंदू लिलावसारख्या प्रक्रियेत सहभाग घेतात. एखाद्या गावाला काही अडचण किंवा फसवणूक झाल्यास ते आधी आपल्या जवळच्या ग्रामसभाशी चर्चा करून नंतर महासंघमध्ये विषय मांडतात.

(G) बँक खाते संबंधी नियम :

1) कोणालाही पैशाची देवाण घेवाण करत असताना त्याची पावती देने आणि घेणे बंधनकारक राहील.
2) झालेल्या खर्चाचा तपशील दर महिन्याच्या 1 तारखेला दाखविणे बंधनकारक राहील.
3) आर्थिक व्यवहार शक्य तो ऑनलाइन पद्धतीनेच करावा.
4) कोणतीही मोठी रक्कम देवाण घेवाण करायची असल्यास त्याआधी ग्रामसभेची परवानगी घेणे आवश्यक असेल.
5) ग्रामसभेचे पैसे कुंत्याही व्यक्तीला व्यक्तिगत देता येणार नाही.

(H) आर्थिक व्यवहाराचे हिशोब ठेवण्याचे नियम :

1) दर महिन्याच्या 1 तारखेला झालेल्या खर्चाचा तपशील ग्रामसभेपुढे मांडावे.
2) हिशोब मागाची जबाबदारी ही गावातील प्रत्येक व्यक्तीची असेल.
3) कुणाला हिशोबामध्ये काही घोळ वाटत असेल तर तसे सरळ ग्रामसभेमध्ये मांडावे.
4) हिशोब मागत असताना कोणत्याही वेळी किंवा कुठेही हिशोब मागता येणार नाही फक्त ग्रामसभेत किंवा हिशोबाच्या दिवशीच मागता येईल.

(I) लेखापरीक्षण अथवा ऑडीट बाबत नियम:

1) कोणत्या ठिकाणी किती कर बसते आहे. मग त्या वस्तूची गरज आपल्याला आहे किंवा नाही यावर विचार करावे.
2) जे काही कर असेल ते नियमानुसार भरावे.

5 शासकीय योजना

Sl. No.	Works	Master tategory	NRM/Non NRM	NRM subcategories	Agri & Allied	Water Related	Water Sub-categories
1	व्यक्तींसाठी पीएमएवाय-जी हाऊस बिल्डिंगचे बांधकाम	B	Non-NRM				
2	व्यक्तींसाठी राज्य योजना घरे बांधणे	B	Non-NRM				
3	समाजासाठी अंगणवाडी इमारत बांधणे	D	Non-NRM				
4	समाजासाठी ग्रामपंचायत पंचायत भवन इमारत बांधकाम	D	Non-NRM				
5	समुदायासाठी अन्नधान्य साठवण इमारतीचे बांधकाम	D	Non-NRM		Agri/Allied		
6	समुदायासाठी किचन शेड इमारत बांधकाम	D	Non-NRM				
7	समाजासाठी भारत निर्माण सेवा केंद्र इमारत बांधणे	D	Non-NRM				
8	समाजासाठी अंगणवाडी इमारतीची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
9	समाजासाठी ग्रामपंचायत / पंचायत भवन इमारतीची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
10	समुदायासाठी धान्य साठवण इमारतीची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM		Agri / Allied		
11	समुदायासाठी किचन शेड इमारतीची दुरुस्ती व देखभाल	C	Non-NRM				
12	समुदायासाठी भारत निर्माण सेवा केंद्र इमारतीची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
13	गटांसाठी कृषी उत्पन्न साठवण इमारत बांधकाम	C	Non-NRM		Agri / Allied		
14	गटांसाठी बचत गट / फेडरेशन बिल्डिंगचे बांधकाम	D	Non-NRM				
15	व्यक्तींसाठी मातीचे परिघ / शेती / फील्ड बंधांचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri /Allied		
16	व्यक्तींसाठी पेबल पॅरीफेरल / फार्म / फील्ड बॉंडचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri /Allied		
17	व्यक्तींसाठी स्टोन पेरिफेरी / शेती / फील्ड बंधारे बांधणे	A	NRM	SWC	Agri /Allied		
18	व्यक्तींसाठी मातीच्या समोच्च बंधाराचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
19	व्यक्तींसाठी पेबल कॉन्टूर बांधाचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
20	व्यक्तींसाठी स्टोन समोच्च बंधाराचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
21	व्यक्तींसाठी मातीच्या दर्जाचे बंध बांधणे	A	NRM	SWC			
22	व्यक्तींसाठी पेबल ग्रेड केलेले बंध बांधणे	A	NRM	SWC			
23	व्यक्तींसाठी स्टोन ग्रेड्ड बांडचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
24	समुदायासाठी मातीचे परिघ / शेती / फील्ड बंध बांधणे	A	NRM	SWC	Agri /Allied		
25	समुदायासाठी पेबल परिघीय / शेत / फील्ड बॉंडचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri /Allied		
26	समुदायासाठी दगड परिघीय / शेत / फील्ड बॉंडचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri /Allied		
27	समुदायासाठी मातीच्या समोच्च बंधाराचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
28	समुदायासाठी पेबल कॉन्टूर बांडचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
29	समुदायासाठी स्टोन समोच्च बंधाराचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
30	समुदायासाठी मातीच्या दर्जाचे बंध बांधणे	A	NRM	SWC			
31	समुदायासाठी पेबल ग्रेड केलेले बंध बांधणे	A	NRM	SWC			
32	समुदायासाठी स्टोन ग्रेडड बंध बांधणे	A	NRM	SWC			
33	समुदायासाठी मातीच्या ग्रेड बंधची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC			
34	समुदायासाठी पेबल ग्रेड बंधची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC			
35	समुदायासाठी स्टोन ग्रेड बंधची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC			
36	समुदायासाठी फीडर कालव्याचे बांधकाम	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
37	समुदायासाठी वितरक कालवा बांधणे	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
38	समुदायासाठी किरकोळ कालवा बांधणे	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
39	समुदायासाठी उप-गौण कालवा बांधणे	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
40	समुदायासाठी वॉटरकोर्स/जलमार्ग बांधणे	B	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
41	समुदायासाठी फीडर कालव्याचे अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr

42	समुदायासाठी वितरक कालव्याचे अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
43	समुदायासाठी लघु कालव्याचे अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
44	समुदायासाठी उप-गौण कालव्याची अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
45	समुदायासाठी वॉटरकोर्सेस कालव्याचे अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
46	समुदायासाठी फीडर कालव्याचे नूतनीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
47	समुदायासाठी वितरक कालव्याचे नूतनीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
48	समुदायासाठी किरकोळ कालव्याचे नूतनीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
49	समुदायासाठी उप-गौण कालव्याचे नूतनीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
50	समुदायासाठी फीडर कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
51	समुदायासाठी वितरण कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
52	समुदायासाठी किरकोळ कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
53	समुदायासाठी उप-गौण कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
54	समुदायासाठी जलवाहिनी कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri / Allied	Water	Irr
55	समुदायासाठी पूर / डायव्हर्शन चॅनेलचे बांधकाम	D	NRM	SWC		Water	SWC
56	समुदायासाठी पूर / डायव्हर्शन चॅनेलचे नूतनीकरण	D	NRM	SWC		Water	SWC
57	समुदायासाठी पूर / डायव्हर्शन चॅनेलची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC		Water	SWC
58	समुदायासाठी सिल्विपॅचर गवताच्या जागेचा विकास	A	NRM	LR	Agri / Allied		
59	व्यक्तींसाठी सिल्विपॅचर गवताच्या जागेचा विकास	B	NRM	LR	Agri / Allied		
60	वैयक्तिकरित्या निरुपयोगी जमिनीला आकार देणे जमीन सपाटीकरण करणे	B	NRM	LR	Agri / Allied		
61	व्यक्तींसाठी चौर किंवा जलयुक्त भागांचे गटारे जमीन	B	NRM	Drainage	Agri / Allied	Water	Drainage
62	समुदायासाठी निरुपयोगी भूमीचे सपाटीकरण / आकार देणे	A	NRM	LR	Agri / Allied		
63	समुदायासाठी चौर लँडचा विकास	A	NRM	LR	Agri / Allied		
64	समुदायासाठी फाईल लँडचा विकास	A	NRM	LR	Agri / Allied		
65	कम्युनिटी जलयुक्त भूमीचे पुनर्वसन	A	NRM	Drainage	Agri / Allied	Water	Drainage
66	कम्युनिटी जलयुक्त जमीन निचरा	A	NRM	Drainage	Agri / Allied	Water	Drainage
67	गटांकरिता उपजीविकेच्या कार्यासाठी वर्कशेडचे बांधकाम	C	Non-NRM				
68	व्यक्तींसाठी ब्रशवुड धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
69	व्यक्तींसाठी मातीचा ॲनिकट धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
70	व्यक्तींसाठी बोल्डर धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
71	प्रत्येक व्यक्तीसाठी चिनाई / सीसी धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
72	व्यक्तींसाठी गॅबियन धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
73	समुदायासाठी ब्रशवुड धरण बांधणे	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
74	समुदायासाठी माती चेक धरण बांधणे	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
75	समुदायासाठी बोल्डर चेक धरणाचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
76	समुदायासाठी चिनाई / सीसी धरण बांधणे	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
77	समुदायासाठी गॅबियन धरण बांधणे	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
78	समुदायासाठी मातीच्या धरण दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
79	समुदायासाठी बोल्डर चेक धरणाची दुरुस्ती व देखभाल	0	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
80	समुदायासाठी चिनाई / सीसी चेक धरणाची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
81	समुदायासाठी गॅबियन चेक धरणाची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
82	स्वतंत्र व्यक्तीसाठी कंपोस्ट पिट बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
83	व्यक्तीसाठी वर्मी कंपोस्ट रचनेचे बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
84	वैयक्तिकरित्या nadep कंपोस्ट रचनेचे बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
85	वैयक्तिकरित्या बर्कले कंपोस्ट पिट बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		

86	समुदायासाठी वर्मी कंपोस्ट रचना	0	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
87	समुदायासाठी NADEP कंपोस्ट रचना बांधणे	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
88	समुदायासाठी बर्कले कंपोस्ट पिट बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / ?died		
89	समुदायासाठी कंपोस्ट पिट स्ट्रक्चरचे बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Ailed		
90	समुदायासाठी वर्मी कंपोस्ट संरचनेची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Soil Health	Agri / Aped		
91	समुदायासाठी NADEP कंपोस्ट संरचनेची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Sod Health	Agri/Allied		
92	समुदायासाठी बर्कले कंपोस्ट खड्ड्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Solt Health	Agri/Allied		
93	समुदायासाठी कंपोस्ट खड्ड्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
94	गटांसाठी वर्मी कंपोस्ट रचना	C	NRM	Soil Health	Agri / Ailed		
95	गटांसाठी एनएडीईपी कंपोस्ट रचना तयार करणे	C	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
96	गटांकरिता बर्कले कंपोस्ट पिट बांधकाम	C	NRM	Sol Health	Agri / Allied		
97	गटांसाठी कंपोस्ट पिट बांधकाम	C	NRM	Sod Health	Agri / Allied		
98	समुदायासाठी स्मशानभूमीचे बांधकाम	D	Non-NRM				
99	स्मशानभूमीची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
100	समुदायासाठी कुलवर्ट / क्रॉस ड्रेनेज स्ट्रक्चर्सचे बांधकाम	D	Non-NRM				
101	समुदायासाठी गटार / क्रॉस ड्रेनेज स्ट्रक्चर्सची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
102	समुदायासाठी किनारपट्टी संरक्षणासाठी स्टॉर्म वॉटर ड्रेनचे बांधकाम	D	Non-NRM				
103	समुदायासाठी इंटरमीडिएट आणि लिंक स्टॉर्म वॉटर ड्रेनचे बांधकाम	D	Non-NRM				
104	समुदायासाठी डायव्हर्शन स्टॉर्म वॉटर ड्रेनचे बांधकाम	D	NRM	SWC	Agri / Aided	water	SWC
105	समुदायासाठी किनारपट्टी संरक्षण वादळ पाणी नाल्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
106	समुदायासाठी इंटरमीडिएट आणि लिंक स्टॉर्म वॉटर ड्रेनची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
107	समुदायासाठी डायव्हर्शन वादळ पाणी नाल्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Alied	water	SWC

108	समुदायासाठी ओपन / कव्हर्ड ग्रे_ वॉटर / स्टॉर्म ड्रेनचे बांधकाम	D	Non-NRM				
109	समुदायासाठी ओपेरी / कव्हर्ड ग्रे_ वॉटर / स्टॉर्म ड्रेनची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
110	व्यक्तींसाठी सिंचन ओपन वेलचे बांधकाम	B	NRM	Irr	Agri / flied	Water	Irr
111	समुदायासाठी सिंचन ओपन वेलचे बांधकाम	A	NRM	Irr	Agri / Alied	Water	Irr
112	समुदायासाठी सिंचन मुक्त WI च्या पॅरापेट 8 प्लॅटफॉर्मची दुरुस्ती व देखभाल	A	NRM	Irr	Agri / flied	Water	Irr
113	गटांसाठी सिंचन ओपन वेल बांधणे	A	NRM	Irr	Agri / flied	Water	Irr
114	वैयक्तिकरित्या फिश ड्रायिंग यार्ड्सचे बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Alied		
115	समुदायासाठी फिश ड्राईंग यार्ड्सचे बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / flied		
116	समुदायासाठी फिश ड्रायिंग यार्डची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM		Agri / flied		
117	व्यक्तींसाठी बागायती वृक्षांची सीमा रेषेत वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / flied		
118	व्यक्तींसाठी किनारपट्टीवर बागायती वृक्ष लागवड	B	NRM	PLNT	Agri / Alied		
119	व्यक्तींसाठी शेती वनीकरण वृक्षांची सीमा रेषेत वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / flied		
120	किनारपट्टीवर व्यक्तींसाठी शेती वनीकरण वृक्ष लागवड	B	NRM	PLNT	Agri/flied		
121	विखुरलेल्या रेषेच्या वृक्षारोपण व्यक्तींसाठी शेती वनीकरण वृक्ष	B	NRM	PLNT	Agri/flied		
122	व्यक्तींसाठी वनीकरण वृक्षांची सीमा रेषेत वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Alied		
123	व्यक्तींसाठी किनारपट्टीवरील रेषेखालील वृक्षारोपण व वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Alied		
124	व्यक्तींसाठी वनराई वृक्षांची कचराभूमीचे वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / flied		
125	व्यक्तींसाठी निवारा बेल्ट वृक्षांची लागवड लाइन	B	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
126	व्यक्तींसाठी किनार्यावरील निवारा बेल्ट वृक्षांची लागवड लाइन	B	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
127	व्यक्तींसाठी शेतात बागायती वृक्षांचे रोपण करणे	B	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
128	व्यक्तींसाठी बागायती वृक्षांची कचरा ब्लॉक लागवड	B	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
129	व्यक्तींसाठी शेतात शेती वनीकरण वृक्षांचे रोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Ailed		

130	व्यर्थभूमीत व्यक्तींसाठी शेती वनीकरण वृक्षांची लागवड	B	NRM	PLNT	Agri/Aiied		
131	व्यक्तींसाठी शेतात वृक्षारोपण वृक्षांचे रोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Aiied		
132	व्यर्थभूमींमध्ये व्यक्तींसाठी वनीकरण वृक्षांचे रोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Aiied		
133	व्यक्तींसाठी शेतात रेशीम लागवडीच्या झाडाचे वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
134	व्यक्तींसाठी व्यर्थभूमींमध्ये रेशीम लागवड करणाऱ्या वृक्षांची लागवड	B	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
135	व्यक्तींसाठी शेतात बायोड्रेनेज वृक्षांचे ब्लॉक वृक्षारोपण	B	NRM	Drainage	Agri / Ailed	Water	Drainage
136	वैयक्तिकरित्या बायोड्रेनेज वृक्षांची कचराभूमी ब्लॉक लागवड	B	NRM	Drainage	Agri/Ailed	Water	Drainage
137	व्यक्तींसाठी निवारा बेल्ट वृक्षांचे ब्लॉक वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Aiied		
138	व्यक्तींसाठी किनार्यावरील निवारा बेल्ट वृक्षांची सीमा ब्लॉक लागवड	B	NRM	PLNT	Agri / Aiied		
139	समुदायासाठी बागायती वृक्षांची कालवा लाइन वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
140	समुदायासाठी बागायती वृक्षांची सीमा रेषेत वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
141	समुदायासाठी बागायती झाडे किनारपट्टीवरील वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
142	समुदायासाठी शेती वनीकरण वृक्षांची सीमा रेषेत वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
143	समुदायासाठी वनीकरण वृक्षांची कालवा लाइन वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
144	समुदायासाठी वनीकरण वृक्षांची सीमा रेखा लागवड	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
145	समुदायासाठी वनीकरण वृक्षांच्या रोड साइड लाइन वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
146	समुदायासाठी वनराई वृक्षांच्या किनारपट्टीवरील रेषेच्या वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
147	समुदायासाठी निवारा बेल्ट वृक्षांची सीमा रेखा लागवड	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
148	समुदायासाठी निवारा बेल्ट वृक्षांचे रोड लाइन वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
149	समुदायासाठी किनार्यावरील निवारा बेल्ट वृक्षांच्या किनारपट्टीवरील वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
150	समुदायासाठी शासकीय इमारतीत आवारात फळबागांच्या झाडाचे वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
151	समुदायासाठी बागायती झाडे किनारपट्टीवर ब्लॉक लागवड	A	NRM	PLNT	Agri/Ailed		

152	समुदायासाठी बागायती वृक्षांची फील्ड ब्लॉक वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
153	समुदायासाठी बागायती झाडांची कचरा ब्लॉक लागवड	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
154	समुदायाच्या शासकीय इमारतीत आवारात शेती वनीकरण वृक्षांचे ब्लॉक वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
155	समुदायासाठी शेती वनीकरण वृक्ष किनारपट्टीवर ब्लॉक वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
156	समुदायासाठी शेतात वनीकरण वृक्षांचे रोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
157	समुदायासाठी शेती वनीकरण वृक्षांची कचराभूमी ब्लॉक वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
158	समुदायासाठी शासकीय आवारात वनीकरण वृक्षांचे रोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
159	समुदायासाठी वनराई वृक्ष किनारपट्टीवर ब्लॉक लागवड	A	NAM	PLNT	Agri / Aiied		
160	समुदायासाठी शेतात वृक्षारोपण वृक्ष रोपणे	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
161	समुदायासाठी वनराई वृक्षांची कचराभूमी ब्लॉक लागवड	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
162	समुदायासाठी शेतात रेशीम लागवड झाडाचे रोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
163	समुदायासाठी रेशीम वृक्षांची कचरा ब्लॉक लागवड	B	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
164	समुदायासाठी शासकीय इमारतीत आवारात बायोड्रेनेज वृक्षांची रोख लागवड	D	NRM	Drainage	Agri / Ailed	Water	Drainage
165	समुदायासाठी शेतात जैव जलवाहिन्या रोपांची रोख लागवड	0	FIRM	Drainage	Agri / Ailed	Water	Drainage
166	समुदायासाठी पडीक प्रदेशात बायोड्रेनेज वृक्षांचे ब्लॉक लावणी	D	NRM	Drainage	Agri / Ailed	Water	Drainage
167	समुदायासाठी वनीकरण वृक्ष वापरुन किनारपट्टी वनीकरण बाजूने	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
168	व्यक्तींसाठी वनीकरण वृक्ष वापरुन पडीक जमिनींचे वनीकरण	A	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
169	व्यक्तींसाठी मातीच्या गुली प्लगचे बांधकाम	B	NRM	SWC	Agri / Ailed	water	SWC
170	व्यक्तींसाठी स्टोन बोल्डर गल्ली प्लगचे बांधकाम	B	NRM	SWC	Agri / Aiied	water	SWC
171	समुदायासाठी मातीच्या गली प्लगचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
172	समुदायासाठी स्टोन बोल्डर गुली प्लगचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
173	समुदायासाठी मातीच्या गुली प्लगची दुरुस्ती आणि देखभाल	D	NRM	SWC	Agri/Allied	water	SWC

174	समुदायासाठी स्टोन बोल्डर गल्ली प्लगची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri/Allied	water	SWC
175	व्यक्तींसाठी नर्सरी वाढवणे	B	NRM	PLNT	Agri / Allied		
176	समुदायासाठी नर्सरी उभारणे	B	NRM	PLNT	Agri / Allied		
177	गटांसाठी नर्सरी वाढवणे	B	NRM	PLNT	Agri / Allied		
178	व्यक्तींसाठी मिनी पाझर तलावाचे बांधकाम	B	NRM	SWC		water	SWC
179	समुदायासाठी मिनी पाझर तलावाचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
180	समुदायासाठी मिनी पाझर तलावाची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC		water	SWC
181	व्यक्तींसाठी शेत तलावाचे बांधकाम	B	NRM	Irr	Agri / Allied	Water	Irr
182	समुदायासाठी मत्स्यपालनाचे तलाव बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
183	सामुदायिक पाणी साठवण तलावाचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
184	समुदायासाठी मत्स्य पालन तलावांची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
185	समुदायासाठी सामुदायिक पाणी साठवण तलावांची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC		water	SWC
186	समुदायासाठी मत्स्यपालनाचे तलाव नूतनीकरण	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
187	समुदायासाठी सामुदायिक पाणी साठवण तलावांचे नूतनीकरण	A	NRM	SWC		water	SWC
188	समुदायासाठी स्थिरीकरण तलावाचे बांधकाम	D	Non-NRM				
189	समुदायासाठी स्थिरीकरण तलावाची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
190	व्यक्तींसाठी रिचार्ज खड्डे तयार करणे	B	NRM	GWR		Water	GWR
191	समुदायासाठी रिचार्ज खड्डे तयार करणे	A	NRM	GWR		Water	GWR
192	समुदायासाठी बिटुमेन टॉप रोडचे बांधकाम	D	Non-NRM				
193	समुदायासाठी रेव रस्ते रस्ते तयार करणे	0	Non-NRM				
194	समुदायासाठी आंतर-लॉकिंग सिमेंट ब्लॉकलेटिल्स रस्ते तयार करणे	D	Non-NRM				
195	समुदायासाठी डब्ल्यूबीएम रस्त्यांचे बांधकाम	I)	Non-NRM				
196	समुदायासाठी मिट्टी मुर्रम रस्ते तयार करणे	D	Non-NRM				
197	समुदायासाठी रस्ते खरंजा (वीट: दगड) बांधकाम	D	Non-NRtvt				
198	समुदायासाठी सिमेंट काँक्रीट रस्त्यांचे बांधकाम	D	Non-NRM				
199	समुदायासाठी बिटुमेन टॉप रोडची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
200	समुदायासाठी खडी रस्ता रस्त्यांची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
201	आंतर-लॉकिंग सिमेंटची दुरुस्ती व देखभाल * समुदायासाठी माइट्स रोड	D	Non-NRM				
202	समुदायासाठी डब्ल्यूबीएम रस्त्यांची दुरुस्ती व देखभाल	0	Non-NRM				
203	समुदायासाठी पुदीना मुर्रम रस्त्यांची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
204	खरंजा (बीएनसीक / स्टोन) रस्त्यांची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
205	समुदायासाठी सिमेंट काँक्रीट रस्त्यांची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
206	बोरवेल रिचार्जसाठी वैयक्तिक साठी वाळू फिल्टर बांधकाम	B	NRM	GWR		Water	GWR
207	ओपनवेल रिचार्जसाठी वैयक्तिक साठी वाळू फिटरचे बांधकाम	B	NRM	GWR		Water	GWR
208	समुदायासाठी बोअरवेल रिचार्जसाठी वाळू फिटरचे बांधकाम	A	NRM	GWR		Water	GWR
209	समुदायासाठी ओपन वेल रिचार्जसाठी वाळू फिल्टर बनविणे	A	NRM	GWR		Water	GWR
210	गटांसाठी ओपन वेल रिचार्जसाठी वाळू फिल्टर बनविणे	A	NRM	GWR		Water	GWR
211	व्यक्तींसाठी गुरेढोरे निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
212	व्यक्तींसाठी शेळी निवारा बांधणे	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
213	व्यक्तींसाठी पिग्री निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
214	व्यक्तींसाठी पोल्ट्री पशुधन निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
215	समुदायासाठी गुरेढोरे निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
216	समुदायासाठी शेळी निवारा बांधणे	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
217	समुदायासाठी पिगीरी निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		

218	समुदायासाठी पोल्ट्री निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Mind		
219	समुदायासाठी गुरांच्या निवारा दुरुस्ती व देखभाल	I)	Non-NRM		Agri / Ailed		
220	समुदायासाठी बकरी निवाराची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM		Agri / Mind		
221	समुदायासाठी पिग्री निवाराची दुरुस्ती व देखभाल	I)	Non-NRM		Agri / flied		
222	समुदायासाठी पोल्ट्री शेल्टरची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM		Agri / flied		
223	समुदायासाठी सोकेज वाहिनीचे बांधकाम	D	Non-NRM				
224	व्यक्तीसाठी सोक पिट बांधकाम	I)	Non-NRM				
225	समुदायासाठी भिजवलेल्या खड्ड्याचे बांधकाम	I)	Non-NRM				
226	वायर क्रेट (गॅबियन) बांधकामासाठी समुदायासाठी	I)	NRM	SWC		water	SWC
227	समुदायासाठी स्टोन स्परचे बांधकाम	D	NRM	SWC		water	SWC
228	समुदायासाठी मातीच्या स्पूरचे बांधकाम	D	NRM	SWC		water	SWC
229	समुदायासाठी वायर क्रेट (गॅबियन) स्परची दुरुस्ती आणि देखभाल	D	NRM	SWC		water	SWC
230	समुदायासाठी स्टोन स्परची दुरुस्ती आणि देखभाल	0	NRM	SWC		water	SWC
231	समुदायासाठी मातीच्या स्पूरची दुरुस्ती आणि देखभाल	0	NRM	SWC		water	SWC
232	वैयक्तिक स्तरावरील बेंच टेरेस टेरेस बांधकाम	B	NRM	SWC	Agri / Ailed		
233	वैयक्तिकरित्या अपलँड बेंच टेरेस टेरेस बांधकाम	B	NRM	SWC	Agri / Ailed		
234	समुदायासाठी लेव्हल बेंच टेरेस टेरेस बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Ailed		
235	समुदायासाठी अपलँड बेंच टेरेस टेरेस बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Ailed		
236	वैयक्तिक एकेरी शौचालयाचे बांधकाम	0	Non-NRM				
237	समाजासाठी अंगणवाडी मल्टी युनिट टॉयलेट बांधणे	I)	Non-NRM				
238	शाळेसाठी मल्टी युनिट टॉयलेटचे बांधकाम	0	Non-NRM				
239	स्वतंत्ररित्या खचलेल्या खाईचे बांधकाम	B	NRM	SWC		water	SWC

240	समुदायासाठी रखडलेली खंदक खाईचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
241	समुदायासाठी सतत समोच्च खंदक खंदकाचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
242	समुदायासाठी जल शोषण खंदक खंदकाचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
243	वैयक्तिकरित्या अझर * लागवडीसाठी पायाभूत सुविधांचे बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
244	समाजासाठी अझोला लागवडीसाठी पायाभूत सुविधा	B	Non-NRM		Agri / Allied		
245	समाजासाठी अझोला लागवडीसाठी पायाभूत सुविधांची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM		Agri / Ailed		
246	लिक्विड बायोमॅन्युअरसाठी व्यक्तींसाठी पायाभूत सुविधांचे बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Allied		
247	गटांसाठी लिक्विड बायोमॅन्युअरसाठी पायाभूत सुविधा तयार करणे	C	Non-NRM		Agri / Allied		
248	समुदायासाठी पायाभूत सुविधा लिक्विड बायोमॅन्युअरचे बांधकाम	B	Non•NRM		Agri / Allied		
249	लिक्विड बायोमॅन्युअर फॉर समुदायासाठी पायाभूत सुविधांची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM		Agri / Allied		
250	समुदायासाठी भूमिगत डायक्सचे बांधकाम	A	NMI	GWR		Water	GWR
251	समुदायासाठी बंधारा बांधणे	D	Non-NRM				
252	समाजासाठी ग्रामीण / ग्रामीण हाट बांधणे	D	Non-NRM				
253	समुदायासाठी गाव / ग्रामीण हॅटची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
254	समुदायासाठी चक्रीवादळ निवारा बांधकाम	D	Non-NRM				
255	समुदायासाठी चक्रीवादळाच्या निवाराची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non•NRM				
256	समुदायासाठी प्ले फील्डचे बांधकाम	D	Non-NRM				
257	समुदायासाठी प्ले फील्डची दुरुस्ती आणि देखभाल	D	Non-NRM				
258	समुदायासाठी सरकारी शाळांसाठी कंपाऊंड वॉल बांधणे	D	Non-NRM				
259	समुदायाच्या सरकारी शाळांच्या कंपाऊंड वॉलची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
260	समुदायासाठी बांधकाम साहित्याचे उत्पादन	D	Non-NRM				

Sl. No.	Works	Master tategory	NRM/Non NRM	NRM subcategories	Agri & Allied	Water Related	Water Sub-categories
1	व्यक्तींसाठी पीएमएवाय-जी हाऊस बिल्डिंगचे बांधकाम	B	Non-NRM				
2	व्यक्तींसाठी राज्य योजना घरे बांधणे	B	Non-NRM				
15	व्यक्तींसाठी मातीचे परिघ / शेती / फील्ड बंधांचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri /Allied		
16	व्यक्तींसाठी पेबल पॅरीफेरल / फार्म / फील्ड बाँडचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri /Allied		
17	व्यक्तींसाठी स्टोन पेरिफेरी / शेती / फील्ड बंधारे बांधणे	A	NRM	SWC	Agri /Allied		
18	व्यक्तींसाठी मातीच्या समोच्च बंधाराचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
19	व्यक्तींसाठी पेबल कॉन्टूर बांधाचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
20	व्यक्तींसाठी स्टोन समोच्च बंधाराचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
21	व्यक्तींसाठी मातीच्या दर्जाचे बंध बांधणे	A	NRM	SWC			
22	व्यक्तींसाठी पेबल ग्रेड केलेले बंध बांधणे	A	NRM	SWC			
23	व्यक्तींसाठी स्टोन ग्रेड्ड बांडचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
59	व्यक्तींसाठी सिल्विपॅचर गवताच्या जागेचा विकास	B	NRM	LR	Agri / Allied		
60	वैयक्तिकरित्या निरुपयोगी जमिनीला आकार देणे जमीन सपाटीकरण करणे	B	NRM	LR	Agri / Allied		
61	व्यक्तींसाठी चौर किंवा जलयुक्त भागांचे गटारे जमीन	B	NRM	Drainage	Agri / Allied	Water	Drainage
68	व्यक्तींसाठी ब्रशवुड धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
69	व्यक्तींसाठी मातीचा ॲनिकट धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
70	व्यक्तींसाठी बोल्डर धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
71	प्रत्येक व्यक्तीसाठी चिनाई / सीसी धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
72	व्यक्तींसाठी गॅबियन धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
82	स्वतंत्र व्यक्तीसाठी कंपोस्ट पिट बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
83	व्यक्तीसाठी वर्मी कंपोस्ट रचनेचे बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
84	वैयक्तिकरित्या nadep कंपोस्ट रचनेचे बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
85	वैयक्तिकरित्या बर्कले कंपोस्ट पिट बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
110	व्यक्तींसाठी सिंचन ओपन वेलचे बांधकाम	B	NRM	Irr	Agri / flied	Water	Irr
114	वैयक्तिकरित्या फिश ड्रायिंग यार्ड्सचे बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Alied		
117	व्यक्तींसाठी बागायती वृक्षांची सीमा रेषेत वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / flied		
118	व्यक्तींसाठी किनारपट्टीवर बागायती वृक्ष लागवड	B	NRM	PLNT	Agri / Alied		
119	व्यक्तींसाठी शेती वनीकरण वृक्षांची सीमा रेषेत वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / flied		
120	किनारपट्टीवर व्यक्तींसाठी शेती वनीकरण वृक्ष लागवड	B	NRM	PLNT	Agri/flied		
121	विखुरलेल्या रेषेच्या वृक्षारोपण व्यक्तींसाठी शेती वनीकरण वृक्ष	B	NRM	PLNT	Agri/flied		
122	व्यक्तींसाठी वनीकरण वृक्षांची सीमा रेषेत वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Alied		
123	व्यक्तींसाठी किनारपट्टीवरील रेषेखालील वृक्षारोपण व वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Alied		
124	व्यक्तींसाठी वनराई वृक्षांची कचराभूमीचे वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / flied		
125	व्यक्तींसाठी निवारा बेल्ट वृक्षांची लागवड लाइन	B	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
126	व्यक्तींसाठी किनार्यावरील निवारा बेल्ट वृक्षांची लागवड लाइन	B	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
127	व्यक्तींसाठी शेतात बागायती वृक्षांचे रोपण करणे	B	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
128	व्यक्तींसाठी बागायती वृक्षांची कचरा ब्लॉक लागवड	B	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
129	व्यक्तींसाठी शेतात शेती वनीकरण वृक्षांचे रोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
130	व्यर्थभूमीत व्यक्तींसाठी शेती वनीकरण वृक्षांची लागवड	B	NRM	PLNT	Agri/Aiied		
131	व्यक्तींसाठी शेतात वृक्षारोपण वृक्षांचे रोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Aiied		
132	व्यर्थभूमींमध्ये व्यक्तींसाठी वनीकरण वृक्षांचे रोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Aiied		
133	व्यक्तींसाठी शेतात रेशीम लागवडीच्या झाडाचे वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
134	व्यक्तींसाठी व्यर्थभूमींमध्ये रेशीम लागवड करणाऱ्या वृक्षांची लागवड	B	NRM	PLNT	Agri/Ailed		

135	व्यक्तींसाठी शेतात बायोड्रेनेज वृक्षांचे ब्लॉक वृक्षारोपण	B	NRM	Drainage	Agri / Ailed	Water	Drainage
136	वैयक्तिकरित्या बायोड्रेनेज वृक्षांची कचराभूमी ब्लॉक लागवड	B	NRM	Drainage	Agri/Ailed	Water	Drainage
137	व्यक्तींसाठी निवारा बेल्ट वृक्षांचे ब्लॉक वृक्षारोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Aiied		
138	व्यक्तींसाठी किनार्यावरील निवारा बेल्ट वृक्षांची सीमा ब्लॉक लागवड	B	NRM	PLNT	Agri / Aiied		
168	व्यक्तींसाठी वनीकरण वृक्ष वापरुन पडीक जमिनींचे वनीकरण	A	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
169	व्यक्तींसाठी मातीच्या गुली प्लगचे बांधकाम	B	NRM	SWC	Agri / Ailed	water	SWC
170	व्यक्तींसाठी स्टोन बोल्डर गल्ली प्लगचे बांधकाम	B	NRM	SWC	Agri / Aiied	water	SWC
175	व्यक्तींसाठी नर्सरी वाढवणे	B	NRM	PLNT	Agri / Allied		
178	व्यक्तींसाठी मिनी पाझर तलावाचे बांधकाम	B	NRM	SWC		water	SWC
181	व्यक्तींसाठी शेत तलावाचे बांधकाम	B	NRM	Irr	Agri / Allied	Water	Irr
182	समुदायासाठी मत्स्यपालनाचे तलाव बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
190	व्यक्तींसाठी रिचार्ज खड्डे तयार करणे	B	NRM	GWR		Water	GWR
206	बोरवेल रिचार्जसाठी वैयक्तिक साठी वाळू फिल्टर बांधकाम	B	NRM	GWR		Water	GWR
207	ओपनवेल रिचार्जसाठी वैयक्तिक साठी वाळू फिटरचे बांधकाम	B	NRM	GWR		Water	GWR
211	व्यक्तींसाठी गुरेढोरे निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
212	व्यक्तींसाठी शेळी निवारा बांधणे	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
213	व्यक्तींसाठी पिग्गी निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
214	व्यक्तींसाठी पोल्ट्री पशुधन निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
224	व्यक्तीसाठी सोक पिट बांधकाम	I)	Non-NRM				
232	वैयक्तिक स्तरावरील बेंच टेरेस टेरेस बांधकाम	B	NRM	SWC	Agri / Ailed		
233	वैयक्तिकरित्या अपलँड बेंच टेरेस टेरेस बांधकाम	B	NRM	SWC	Agri / Ailed		
236	वैयक्तिक एकेरी शौचालयाचे बांधकाम	0	Non-NRM				
239	स्वतंत्ररित्या खचलेल्या खाईचे बांधकाम	B	NRM	SWC		water	SWC
243	वैयक्तिकरित्या अझर * लागवडीसाठी पायाभूत सुविधांचे बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
246	लिक्विड बायोमॅन्युअरसाठी व्यक्तींसाठी पायाभूत सुविधांचे बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Allied		

Sl. No.	Works	Master tategory	NRM/Non NRM	NRM subcategories	Agri & Allied	Water Related	Water Sub-categories
3	समाजासाठी अंगणवाडी इमारत बांधणे	D	Non-NRM				
4	समाजासाठी ग्रामपंचायत पंचायत भवन इमारत बांधकाम	D	Non-NRM				
5	समुदायासाठी अन्नधान्य साठवण इमारतीचे बांधकाम	D	Non-NRM		Agri/Allied		
6	समुदायासाठी किचन शेड इमारत बांधकाम	D	Non-NRM				
7	समाजासाठी भारत निर्माण सेवा केंद्र इमारत बांधणे	D	Non-NRM				
8	समाजासाठी अंगणवाडी इमारतीची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
9	समाजासाठी ग्रामपंचायत / पंचायत भवन इमारतीची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
10	समुदायासाठी धान्य साठवण इमारतीची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM		Agri / Allied		
11	समुदायासाठी किचन शेड इमारतीची दुरुस्ती व देखभाल	C	Non-NRM				
12	समुदायासाठी भारत निर्माण सेवा केंद्र इमारतीची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
24	समुदायासाठी मातीचे परिघ / शेती / फील्ड बंध बांधणे	A	NRM	SWC	Agri /Allied		
25	समुदायासाठी पेबल परिघीय / शेत / फील्ड बॉंडचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri /Allied		
26	समुदायासाठी दगड परिघीय / शेत / फील्ड बॉंडचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri /Allied		
27	समुदायासाठी मातीच्या समोच्च बंधाराचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
28	समुदायासाठी पेबल कॉन्टूर बांडचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
29	समुदायासाठी स्टोन समोच्च बंधाराचे बांधकाम	A	NRM	SWC			
30	समुदायासाठी मातीच्या दर्जाचे बंध बांधणे	A	NRM	SWC			
31	समुदायासाठी पेबल ग्रेड केलेले बंध बांधणे	A	NRM	SWC			
32	समुदायासाठी स्टोन ग्रेडड बंध बांधणे	A	NRM	SWC			
33	समुदायासाठी मातीच्या ग्रेड बंधची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC			
34	समुदायासाठी पेबल ग्रेड बंधची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC			
35	समुदायासाठी स्टोन ग्रेड बंधची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC			
36	समुदायासाठी फीडर कालव्याचे बांधकाम	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
37	समुदायासाठी वितरक कालवा बांधणे	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
38	समुदायासाठी किरकोळ कालवा बांधणे	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
39	समुदायासाठी उप-गौण कालवा बांधणे	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
40	समुदायासाठी वॉटरकोर्स/जलमार्ग बांधणे	B	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
41	समुदायासाठी फीडर कालव्याचे अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
42	समुदायासाठी वितरक कालव्याचे अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
43	समुदायासाठी लघु कालव्याचे अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
44	समुदायासाठी उप-गौण कालव्याची अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
45	समुदायासाठी वॉटरकोर्सेस कालव्याचे अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
46	समुदायासाठी फीडर कालव्याचे नूतनीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
47	समुदायासाठी वितरक कालव्याचे नूतनीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
48	समुदायासाठी किरकोळ कालव्याचे नूतनीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
49	समुदायासाठी उप-गौण कालव्याचे नूतनीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
50	समुदायासाठी फीडर कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
51	समुदायासाठी वितरण कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
52	समुदायासाठी किरकोळ कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
53	समुदायासाठी उप-गौण कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
54	समुदायासाठी जलवाहिनी कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri / Allied	Water	Irr
55	समुदायासाठी पूर / डायव्हर्शन चॅनेलचे बांधकाम	D	NRM	SWC		Water	SWC
56	समुदायासाठी पूर / डायव्हर्शन चॅनेलचे नूतनीकरण	D	NRM	SWC		Water	SWC

57	समुदायासाठी पूर / डायव्हर्शन चॅनेलची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC		Water	SWC
58	समुदायासाठी सिल्विपॅचर गवताच्या जागेचा विकास	A	NRM	LR	Agri / Allied		
59	व्यक्तींसाठी सिल्विपॅचर गवताच्या जागेचा विकास	B	NRM	LR	Agri / Allied		
60	वैयक्तिकरित्या निरुपयोगी जमिनीला आकार देणे जमीन सपाटीकरण करणे	B	NRM	LR	Agri / Allied		
62	समुदायासाठी निरुपयोगी भूमीचे सपाटीकरण / आकार देणे	A	NRM	LR	Agri / Allied		
63	समुदायासाठी चौर लँडचा विकास	A	NRM	LR	Agri / Allied		
64	समुदायासाठी फाईल लँडचा विकास	A	NRM	LR	Agri / Allied		
65	कम्युनिटी जलयुक्त भूमीचे पुनर्वसन	A	NRM	Drainage	Agri / Allied	Water	Drainage
66	कम्युनिटी जलयुक्त जमीन निचरा	A	NRM	Drainage	Agri / Allied	Water	Drainage
73	समुदायासाठी ब्रशवुड धरण बांधणे	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
74	समुदायासाठी माती चेक धरण बांधणे	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
75	समुदायासाठी बोल्डर चेक धरणाचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
76	समुदायासाठी चिनाई / सीसी धरण बांधणे	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
77	समुदायासाठी गॅबियन धरण बांधणे	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
78	समुदायासाठी मातीच्या धरण दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
79	समुदायासाठी बोल्डर चेक धरणाची दुरुस्ती व देखभाल	0	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
80	समुदायासाठी चिनाई / सीसी चेक धरणाची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
81	समुदायासाठी गॅबियन चेक धरणाची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
86	समुदायासाठी वर्मी कंपोस्ट रचना	0	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
87	समुदायासाठी NADEP कंपोस्ट रचना बांधणे	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
88	समुदायासाठी बर्कले कंपोस्ट पिट बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / ?died		
89	समुदायासाठी कंपोस्ट पिट स्ट्रक्चरचे बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Ailed		
90	समुदायासाठी वर्मी कंपोस्ट संरचनेची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Soil Health	Agri / Aped		
91	समुदायासाठी NADEP कंपोस्ट संरचनेची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Sod Health	Agri/Allied		
92	समुदायासाठी बर्कले कंपोस्ट खड्डाची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Solt Health	Agri/Allied		
93	समुदायासाठी कंपोस्ट खड्डाची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
98	समुदायासाठी स्मशानभूमीचे बांधकाम	D	Non-NRM				
99	स्मशानभूमीची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
100	समुदायासाठी कुलवर्ट / क्रॉस ड्रेनेज स्ट्रक्चर्सचे बांधकाम	D	Non-NRM				
101	समुदायासाठी गटार / क्रॉस ड्रेनेज स्ट्रक्चर्सची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
102	समुदायासाठी किनारपट्टी संरक्षणासाठी स्टॉर्म वॉटर ड्रेनचे बांधकाम	D	Non-NRM				
103	समुदायासाठी इंटरमीडिएट आणि लिंक स्टॉर्म वॉटर ड्रेनचे बांधकाम	D	Non-NRM				
104	समुदायासाठी डायव्हर्शन स्टॉर्म वॉटर ड्रेनचे बांधकाम	D	NRM	SWC	Agri / Aided	water	SWC
105	समुदायासाठी किनारपट्टी संरक्षण वादळ पाणी नाल्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
106	समुदायासाठी इंटरमीडिएट आणि लिंक स्टॉर्म वॉटर ड्रेनची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
107	समुदायासाठी डायव्हर्शन वादळ पाणी नाल्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Alied	water	SWC
108	समुदायासाठी ओपन / कव्हर्ड ग्रे_ वॉटर / स्टॉर्म ड्रेनचे बांधकाम	D	Non-NRM				
109	समुदायासाठी ओपेरी / कव्हर्ड ग्रे_ वॉटर / स्टॉर्म ड्रेनची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
111	समुदायासाठी सिंचन ओपन वेलचे बांधकाम	A	NRM	Irr	Agri / Alied	Water	Irr
112	समुदायासाठी सिंचन मुक्त WI च्या पॅरापेट 8 प्लॅटफॉर्मची दुरुस्ती व देखभाल	A	NRM	Irr	Agri / flied	Water	Irr
115	समुदायासाठी फिश ड्राईंग याईसचे बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / flied		
116	समुदायासाठी फिश ड्रायिंग यार्डची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM		Agri / flied		
139	समुदायासाठी बागायती वृक्षांची कालवा लाइन वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
140	समुदायासाठी बागायती वृक्षांची सीमा रेषेत वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
141	समुदायासाठी बागायती झाडे किनारपट्टीवरील वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
142	समुदायासाठी शेती वनीकरण वृक्षांची सीमा रेषेत वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		

143	समुदायासाठी वनीकरण वृक्षांची कालवा लाइन वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
144	समुदायासाठी वनीकरण वृक्षांची सीमा रेखा लागवड	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
145	समुदायासाठी वनीकरण वृक्षांच्या रोड साइड लाइन वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
146	समुदायासाठी वनराई वृक्षांच्या किनारपट्टीवरील रेषेच्या वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
147	समुदायासाठी निवारा बेल्ट वृक्षांची सीमा रेखा लागवड	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
148	समुदायासाठी निवारा बेल्ट वृक्षांचे रोड लाइन वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
149	समुदायासाठी किनार्यावरील निवारा बेल्ट वृक्षांच्या किनारपट्टीवरील वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
150	समुदायासाठी शासकीय इमारतीत आवारात फळबागांच्या झाडाचे वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
151	समुदायासाठी बागायती झाडे किनारपट्टीवर ब्लॉक लागवड	A	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
152	समुदायासाठी बागायती वृक्षांची फील्ड ब्लॉक वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
153	समुदायासाठी बागायती झाडांची कचरा ब्लॉक लागवड	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
154	समुदायाच्या शासकीय इमारतीत आवारात शेती वनीकरण वृक्षांचे ब्लॉक वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
155	समुदायासाठी शेती वनीकरण वृक्ष किनारपट्टीवर ब्लॉक वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
156	समुदायासाठी शेतात वनीकरण वृक्षांचे रोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
157	समुदायासाठी शेती वनीकरण वृक्षांची कचराभूमी ब्लॉक वृक्षारोपण	A	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
158	समुदायासाठी शासकीय आवारात वनीकरण वृक्षांचे रोपण	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
159	समुदायासाठी वनराई वृक्ष किनारपट्टीवर ब्लॉक लागवड	A	NAM	PLNT	Agri / Aiied		
160	समुदायासाठी शेतात वृक्षारोपण वृक्ष रोपणे	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
161	समुदायासाठी वनराई वृक्षांची कचराभूमी ब्लॉक लागवड	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
162	समुदायासाठी शेतात रेशीम लागवड झाडाचे रोपण	B	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
163	समुदायासाठी रेशीम वृक्षांची कचरा ब्लॉक लागवड	B	NRM	PLNT	Agri/Ailed		
164	समुदायासाठी शासकीय इमारतीत आवारात बायोड्रेनेज वृक्षांची रोख लागवड	D	NRM	Drainage	Agri / Ailed	Water	Drainage
165	समुदायासाठी शेतात जैव जलवाहिन्या रोपांची रोख लागवड	0	FIRM	Drainage	Agri / Ailed	Water	Drainage

166	समुदायासाठी पडीक प्रदेशात बायोड्रेनेज वृक्षांचे ब्लॉक लावणी	D	NRM	Drainage	Agri / Ailed	Water	Drainage
167	समुदायासाठी वनीकरण वृक्ष वापरुन किनारपट्टी वनीकरण बाजूने	A	NRM	PLNT	Agri / Ailed		
171	समुदायासाठी मातीच्या गली प्लगचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
172	समुदायासाठी स्टोन बोल्डर गुली प्लगचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
173	समुदायासाठी मातीच्या गुली प्लगची दुरुस्ती आणि देखभाल	D	NRM	SWC	Agri/Allied	water	SWC
174	समुदायासाठी स्टोन बोल्डर गल्ली प्लगची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri/Allied	water	SWC
176	समुदायासाठी नर्सरी उभारणे	B	NRM	PLNT	Agri / Allied		
179	समुदायासाठी मिनी पाझर तलावाचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
180	समुदायासाठी मिनी पाझर तलावाची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC		water	SWC
182	समुदायासाठी मत्स्यपालनाचे तलाव बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
183	सामुदायिक पाणी साठवण तलावाचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
184	समुदायासाठी मत्स्य पालन तलावांची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
185	समुदायासाठी सामुदायिक पाणी साठवण तलावांची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC		water	SWC
186	समुदायासाठी मत्स्यपालनाचे तलाव नूतनीकरण	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
187	समुदायासाठी सामुदायिक पाणी साठवण तलावांचे नूतनीकरण	A	NRM	SWC		water	SWC
188	समुदायासाठी स्थिरीकरण तलावाचे बांधकाम	D	Non-NRM				
189	समुदायासाठी स्थिरीकरण तलावाची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
191	समुदायासाठी रिचार्ज खड्डे तयार करणे	A	NRM	GWR		Water	GWR
192	समुदायासाठी बिटुमेन टॉप रोडचे बांधकाम	D	Non-NRM				
193	समुदायासाठी रेव रस्ते रस्ते तयार करणे	0	Non-NRM				
194	समुदायासाठी आंतर-लॉकिंग सिमेंट ब्लॉकलेटिल्स रस्ते तयार करणे	D	Non-NRM				
195	समुदायासाठी डब्ल्यूबीएम रस्त्यांचे बांधकाम	I)	Non-NRM				
196	समुदायासाठी मिट्टी मुर्रम रस्ते तयार करणे	D	Non-NRM				

197	समुदायासाठी रस्ते खरंजा (वीट: दगड) बांधकाम	D	Non-NRtvt			
198	समुदायासाठी सिमेंट कॉंक्रीट रस्त्यांचे बांधकाम	D	Non-NRM			
199	समुदायासाठी बिटुमेन टॉप रोडची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM			
200	समुदायासाठी खडी रस्ता रस्त्यांची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM			
201	आंतर-लॉकिंग सिमेंटची दुरुस्ती व देखभाल समुदायासाठी माइट्स रोड	D	Non-NRM			
202	समुदायासाठी डब्ल्यूबीएम रस्त्यांची दुरुस्ती व देखभाल	0	Non-NRM			
203	समुदायासाठी पुदीना मुर्रम रस्त्यांची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM			
204	खरंजा (बीएनसीक / स्टोन) रस्त्यांची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM			
205	समुदायासाठी सिमेंट कॉंक्रीट रस्त्यांची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM			
208	समुदायासाठी बोअरवेल रिचार्जसाठी वाळू फिटरचे बांधकाम	A	NRM	GWR		Water	GWR
209	समुदायासाठी ओपन वेल रिचार्जसाठी वाळू फिल्टर बनविणे	A	NRM	GWR		Water	GWR
215	समुदायासाठी गुरेढोरे निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
216	समुदायासाठी शेळी निवारा बांधणे	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
217	समुदायासाठी पिगीरी निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
218	समुदायासाठी पोल्ट्री निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Mind		
219	समुदायासाठी गुरांच्या निवारा दुरुस्ती व देखभाल	I)	Non-NRM		Agri / Ailed		
220	समुदायासाठी बकरी निवाराची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM		Agri / Mind		
221	समुदायासाठी पिग्री निवाराची दुरुस्ती व देखभाल	I)	Non-NRM		Agri / flied		
222	समुदायासाठी पोल्ट्री शेल्टरची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM		Agri / flied		
223	समुदायासाठी सोकेज वाहिनीचे बांधकाम	D	Non-NRM				
225	समुदायासाठी भिजवलेल्या खड्ड्याचे बांधकाम	I)	Non-NRM				
226	वायर क्रेट (गॅबियन) बांधकामासाठी समुदायासाठी	I)	NRM	SWC		water	SWC
227	समुदायासाठी स्टोन स्परचे बांधकाम	D	NRM	SWC		water	SWC
228	समुदायासाठी मातीच्या स्पूरचे बांधकाम	D	NRM	SWC		water	SWC
229	समुदायासाठी वायर क्रेट (गॅबियन) स्परची दुरुस्ती आणि देखभाल	D	NRM	SWC		water	SWC
230	समुदायासाठी स्टोन स्परची दुरुस्ती आणि देखभाल	0	NRM	SWC		water	SWC
231	समुदायासाठी मातीच्या स्पूरची दुरुस्ती आणि देखभाल	0	NRM	SWC		water	SWC
234	समुदायासाठी लेव्हल बेंच टेरेस टेरेस बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Ailed		
235	समुदायासाठी अपलॅंड बेंच टेरेस टेरेस बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Ailed		
237	समाजासाठी अंगणवाडी मल्टी युनिट टॉयलेट बांधणे	I)	Non-NRM				
238	शाळेसाठी मल्टी युनिट टॉयलेटचे बांधकाम	0	Non-NRM				
240	समुदायासाठी रखडलेली खंदक खाईचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
241	समुदायासाठी सतत समोच्च खंदक खंदकाचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
242	समुदायासाठी जल शोषण खंदक खंदकाचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
244	समाजासाठी अझोला लागवडीसाठी पायाभूत सुविधा	B	Non-NRM		Agri / Allied		
245	समाजासाठी अझोला लागवडीसाठी पायाभूत सुविधांची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM		Agri / Ailed		
248	समुदायासाठी पायाभूत सुविधा लिक्विड बायोमॅन्युअरचे बांधकाम	B	Non•NRM		Agri / Allied		
249	लिक्विड बायोमॅन्युअर फॉर समुदायासाठी पायाभूत सुविधांची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM		Agri / Allied		
250	समुदायासाठी भूमिगत डायक्सचे बांधकाम	A	NMI	GWR		Water	GWR
251	समुदायासाठी बंधारा बांधणे	D	Non-NRM				
252	समाजासाठी ग्रामीण / ग्रामीण हाट बांधणे	D	Non-NRM				
253	समुदायासाठी गाव / ग्रामीण हॅटची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
254	समुदायासाठी चक्रीवादळ निवारा बांधकाम	D	Non-NRM				
255	समुदायासाठी चक्रीवादळाच्या निवाराची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non•NRM				
256	समुदायासाठी प्ले फील्डचे बांधकाम	D	Non-NRM				
257	समुदायासाठी प्ले फील्डची दुरुस्ती आणि देखभाल	D	Non-NRM				

258	समुदायासाठी सरकारी शाळांसाठी कंपाउंड वॉल बांधणे	D	Non-NRM				
259	समुदायाच्या सरकारी शाळांच्या कंपाऊंड वॉलची दुरुस्ती व देखभाल	D	Non-NRM				
260	समुदायासाठी बांधकाम साहित्याचे उत्पादन	D	Non-NRM				

Sl. No.	Works	Master tategory	NRM/Non NRM	NRM subcategories	Agri & Allied	Water Related	Water Sub-categories
13	गटांसाठी कृषी उत्पन्न साठवण इमारत बांधकाम	C	Non-NRM		Agri / Allied		
14	गटांसाठी बचत गट / फेडरेशन बिल्डिंगचे बांधकाम	D	Non-NRM				
67	गटांकरिता उपजीविकेच्या कार्यासाठी वर्कशेडचे बांधकाम	C	Non-NRM				
94	गटांसाठी वर्मी कंपोस्ट रचना	C	NRM	Soil Health	Agri / Alied		
95	गटांसाठी एनएडीईपी कंपोस्ट रचना तयार करणे	C	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
96	गटांकरिता बर्कले कंपोस्ट पिट बांधकाम	C	NRM	Sol Health	Agri / Allied		
97	गटांसाठी कंपोस्ट पिट बांधकाम	C	NRM	Sod Health	Agri / Allied		
113	गटांसाठी सिंचन ओपन वेल बांधणे	A	NRM	Irr	Agri / flied	Water	Irr
177	गटांसाठी नर्सरी वाढवणे	B	NRM	PLNT	Agri / Allied		
210	गटांसाठी ओपन वेल रिचार्जसाठी वाळू फिल्टर बनविणे	A	NRM	GWR		Water	GWR
247	गटांसाठी लिक्विड बायोमॅन्युअरसाठी पायाभूत सुविधा तयार करणे	C	Non-NRM		Agri / Allied		

Sl. No.	Works	Master tategory	NRM/Non NRM	NRM subcategories	Agri & Allied	Water Related	Water Sub-categories
1	व्यक्तींसाठी पीएमएवाय-जी हाऊस बिल्डिंगचे बांधकाम	B	Non-NRM				
2	व्यक्तींसाठी राज्य योजना घरे बांधणे	B	Non-NRM				
82	स्वतंत्र व्यक्तीसाठी कंपोस्ट पिट बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
83	व्यक्तीसाठी वर्मी कंपोस्ट रचनेचे बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
84	वैयक्तिकरित्या nadep कंपोस्ट रचनेचे बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
85	वैयक्तिकरित्या बर्कले कंपोस्ट पिट बांधकाम	D	NRM	Soil Health	Agri / Allied		
114	वैयक्तिकरित्या फिश ड्रायिंग यार्ड्सचे बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Alied		
190	व्यक्तींसाठी रिचार्ज खड्डे तयार करणे	B	NRM	GWR		Water	GWR
206	बोरवेल रिचार्जसाठी वैयक्तिक साठी वाळू फिल्टर बांधकाम	B	NRM	GWR		Water	GWR
207	ओपनवेल रिचार्जसाठी वैयक्तिक साठी वाळू फिटरचे बांधकाम	B	NRM	GWR		Water	GWR
211	व्यक्तींसाठी गुरेढोरे निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
212	व्यक्तींसाठी शेळी निवारा बांधणे	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
213	व्यक्तींसाठी पिग्गी निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
214	व्यक्तींसाठी पोल्ट्री पशुधन निवारा बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Ailed		
224	व्यक्तीसाठी सोक पिट बांधकाम	I)	Non-NRM				
236	वैयक्तिक एकेरी शौचालयाचे बांधकाम	0	Non-NRM				
239	स्वतंत्ररित्या खचलेल्या खाईचे बांधकाम	B	NRM	SWC		water	SWC
246	लिक्विड बायोमॅन्युअरसाठी व्यक्तींसाठी पायाभूत सुविधांचे बांधकाम	B	Non-NRM		Agri / Allied		

Sl. No.	Works	Master tategory	NRM/Non NRM	NRM subcategories	Agri & Allied	Water Related	Water Sub-categories
36	समुदायासाठी फीडर कालव्याचे बांधकाम	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
37	समुदायासाठी वितरक कालवा बांधणे	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
38	समुदायासाठी किरकोळ कालवा बांधणे	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
39	समुदायासाठी उप-गौण कालवा बांधणे	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
40	समुदायासाठी वॉटरकोर्स/जलमार्ग बांधणे	B	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
41	समुदायासाठी फीडर कालव्याचे अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
42	समुदायासाठी वितरक कालव्याचे अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
43	समुदायासाठी लघु कालव्याचे अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
44	समुदायासाठी उप-गौण कालव्याची अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
45	समुदायासाठी वॉटरकोर्सेस कालव्याचे अस्तरीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
46	समुदायासाठी फीडर कालव्याचे नूतनीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
47	समुदायासाठी वितरक कालव्याचे नूतनीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
48	समुदायासाठी किरकोळ कालव्याचे नूतनीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
49	समुदायासाठी उप-गौण कालव्याचे नूतनीकरण	A	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
50	समुदायासाठी फीडर कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
51	समुदायासाठी वितरण कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
52	समुदायासाठी किरकोळ कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
53	समुदायासाठी उप-गौण कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri/ Allied	Water	Irr
54	समुदायासाठी जलवाहिनी कालव्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	Irr	Agri / Allied	Water	Irr

55	समुदायासाठी पूर / डायव्हर्शन चॅनेलचे बांधकाम	D	NRM	SWC		Water	SWC
56	समुदायासाठी पूर / डायव्हर्शन चॅनेलचे नूतनीकरण	D	NRM	SWC		Water	SWC
57	समुदायासाठी पूर / डायव्हर्शन चॅनेलची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC		Water	SWC
61	व्यक्तींसाठी चौर किंवा जलयुक्त भागांचे गटारे जमीन	B	NRM	Drainage	Agri / Allied	Water	Drainage
65	कम्युनिटी जलयुक्त भूमीचे पुनर्वसन	A	NRM	Drainage	Agri / Allied	Water	Drainage
66	कम्युनिटी जलयुक्त जमीन निचरा	A	NRM	Drainage	Agri / Allied	Water	Drainage
68	व्यक्तींसाठी ब्रशवुड धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
69	व्यक्तींसाठी मातीचा ॲनिकट धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
70	व्यक्तींसाठी बोल्डर धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
71	प्रत्येक व्यक्तीसाठी चिनाई / सीसी धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
72	व्यक्तींसाठी गॅबियन धरण बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
73	समुदायासाठी ब्रशवुड धरण बांधणे	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
74	समुदायासाठी माती चेक धरण बांधणे	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
75	समुदायासाठी बोल्डर चेक धरणाचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
76	समुदायासाठी चिनाई / सीसी धरण बांधणे	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
77	समुदायासाठी गॅबियन धरण बांधणे	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
78	समुदायासाठी मातीच्या धरण दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
79	समुदायासाठी बोल्डर चेक धरणाची दुरुस्ती व देखभाल	0	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
80	समुदायासाठी चिनाई / सीसी चेक धरणाची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
81	समुदायासाठी गॅबियन चेक धरणाची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
104	समुदायासाठी डायव्हर्शन स्टॉर्म वॉटर ड्रेनचे बांधकाम	D	NRM	SWC	Agri / Aided	water	SWC
107	समुदायासाठी डायव्हर्शन वादळ पाणी नाल्याची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Alied	water	SWC

110	व्यक्तींसाठी सिंचन ओपन वेलचे बांधकाम	B	NRM	Irr	Agri / flied	Water	Irr
111	समुदायासाठी सिंचन ओपन वेलचे बांधकाम	A	NRM	Irr	Agri / Alied	Water	Irr
112	समुदायासाठी सिंचन मुक्त WI च्या पॅरापेट 8 प्लॅटफॉर्मची दुरुस्ती व देखभाल	A	NRM	Irr	Agri / flied	Water	Irr
113	गटांसाठी सिंचन ओपन वेल बांधणे	A	NRM	Irr	Agri / flied	Water	Irr
135	व्यक्तींसाठी शेतात बायोड्रेनेज वृक्षांचे ब्लॉक वृक्षारोपण	B	NRM	Drainage	Agri / Aiied	Water	Drainage
136	वैयक्तिकरित्या बायोड्रेनेज वृक्षांची कचराभूमी ब्लॉक लागवड	B	NRM	Drainage	Agri/Ailed	Water	Drainage
164	समुदायासाठी शासकीय इमारतीत आवारात बायोड्रेनेज वृक्षांची रोख लागवड	D	NRM	Drainage	Agri / Ailed	Water	Drainage
165	समुदायासाठी शेतात जैव जलवाहिन्या रोपांची रोख लागवड	0	FIRM	Drainage	Agri / Ailed	Water	Drainage
166	समुदायासाठी पडीक प्रदेशात बायोड्रेनेज वृक्षांचे ब्लॉक लावणी	D	NRM	Drainage	Agri / Ailed	Water	Drainage
169	व्यक्तींसाठी मातीच्या गुली प्लगचे बांधकाम	B	NRM	SWC	Agri / Ailed	water	SWC
170	व्यक्तींसाठी स्टोन बोल्डर गल्ली प्लगचे बांधकाम	B	NRM	SWC	Agri / Aiied	water	SWC
171	समुदायासाठी मातीच्या गली प्लगचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
172	समुदायासाठी स्टोन बोल्डर गुली प्लगचे बांधकाम	A	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
173	समुदायासाठी मातीच्या गुली प्लगची दुरुस्ती आणि देखभाल	D	NRM	SWC	Agri/Allied	water	SWC
174	समुदायासाठी स्टोन बोल्डर गल्ली प्लगची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri/Allied	water	SWC
178	व्यक्तींसाठी मिनी पाझर तलावाचे बांधकाम	B	NRM	SWC		water	SWC
179	समुदायासाठी मिनी पाझर तलावाचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
180	समुदायासाठी मिनी पाझर तलावाची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC		water	SWC
181	व्यक्तींसाठी शेत तलावाचे बांधकाम	B	NRM	Irr	Agri / Allied	Water	Irr
182	समुदायासाठी मत्स्यपालनाचे तलाव बांधणे	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
183	सामुदायिक पाणी साठवण तलावाचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
184	समुदायासाठी मत्स्य पालन तलावांची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC

185	समुदायासाठी सामुदायिक पाणी साठवण तलावांची दुरुस्ती व देखभाल	D	NRM	SWC		water	SWC
186	समुदायासाठी मत्स्यपालनाचे तलाव नूतनीकरण	B	NRM	SWC	Agri / Allied	water	SWC
187	समुदायासाठी सामुदायिक पाणी साठवण तलावांचे नूतनीकरण	A	NRM	SWC		water	SWC
190	व्यक्तींसाठी रिचार्ज खड्डे तयार करणे	B	NRM	GWR		Water	GWR
191	समुदायासाठी रिचार्ज खड्डे तयार करणे	A	NRM	GWR		Water	GWR
206	बोरवेल रिचार्जसाठी वैयक्तिक साठी वाळू फिल्टर बांधकाम	B	NRM	GWR		Water	GWR
207	ओपनवेल रिचार्जसाठी वैयक्तिक साठी वाळू फिटरचे बांधकाम	B	NRM	GWR		Water	GWR
208	समुदायासाठी बोअरवेल रिचार्जसाठी वाळू फिटरचे बांधकाम	A	NRM	GWR		Water	GWR
209	समुदायासाठी ओपन वेल रिचार्जसाठी वाळू फिल्टर बनविणे	A	NRM	GWR		Water	GWR
210	गटांसाठी ओपन वेल रिचार्जसाठी वाळू फिल्टर बनविणे	A	NRM	GWR		Water	GWR
226	वायर क्रेट (गॅबियन) बांधकामासाठी समुदायासाठी	I)	NRM	SWC		water	SWC
227	समुदायासाठी स्टोन स्परचे बांधकाम	D	NRM	SWC		water	SWC
228	समुदायासाठी मातीच्या स्पूरचे बांधकाम	D	NRM	SWC		water	SWC
229	समुदायासाठी वायर क्रेट (गॅबियन) स्परची दुरुस्ती आणि देखभाल	D	NRM	SWC		water	SWC
230	समुदायासाठी स्टोन स्परची दुरुस्ती आणि देखभाल	0	NRM	SWC		water	SWC
231	समुदायासाठी मातीच्या स्पूरची दुरुस्ती आणि देखभाल	0	NRM	SWC		water	SWC
239	स्वतंत्ररित्या खचलेल्या खाईचे बांधकाम	B	NRM	SWC		water	SWC
240	समुदायासाठी रखडलेली खंदक खाईचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
241	समुदायासाठी सतत समोच्च खंदक खंदकाचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
242	समुदायासाठी जल शोषण खंदक खंदकाचे बांधकाम	A	NRM	SWC		water	SWC
250	समुदायासाठी भूमिगत डायक्सचे बांधकाम	A	NMI	GWR		Water	GWR

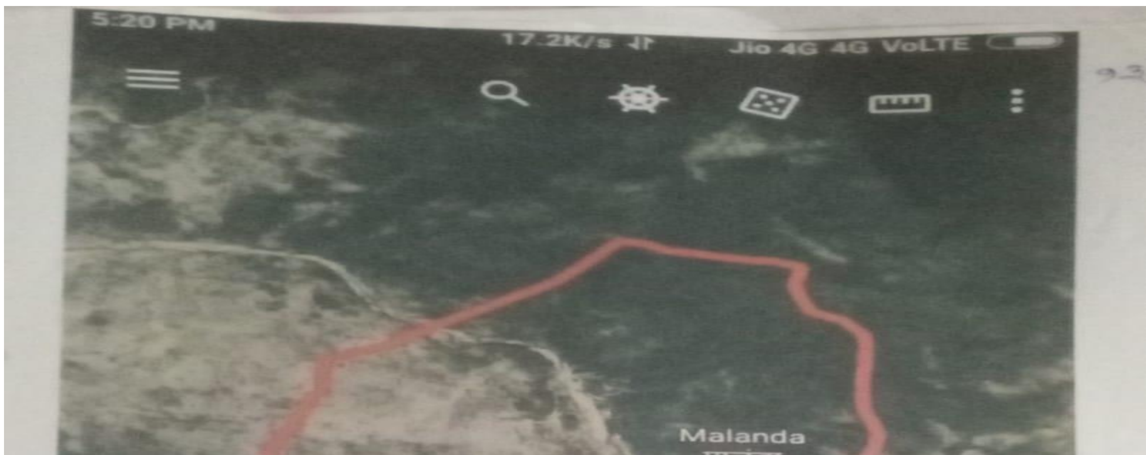
6. गौण वनउपज आधारित उपजीविका कार्यक्रम

अ.क्र	कार्य
1	गौण उपजांचे मूल्यवर्धन करणे साठी प्रशिक्षण.
2	मध संकलन, विक्री व अहिंसक पद्धत प्रशिक्षण.
3	मोह मूल्यवर्धन व विक्री प्रशिक्षण
4	चार मूल्यवर्धन व विक्री प्रशिक्षण
5	जांभूळ मूल्यवर्धन व विक्री प्रशिक्षण
6	बांबू मूल्यवर्धन व विक्री प्रशिक्षण
7	इतर गौण उपजांचे शाश्वत पद्धतीने वापर करण्या संबंधी प्रशिक्षण.

7 . परिशिष्ट

7.1 वनक्षेत्राचा नकाशा (वन विभाग) - परिशिष्ट- 2

7.2 सिमांकित सामुहिक वनहक्क क्षेत्राचा नकाशा (GPS)-

7.3 भूभाग नजरी नकाशे- परिशिष्ट- 3

7.4 वनस्पती उपलब्धता

क्र.	वनस्पतीचे मराठी नाव	वनस्पतीचे स्तानिक नाव	शास्त्रिय नाव	वनस्पती चा प्रकार	अधिवास	उपलब्धता (भरपूर,मध्यम , कमी, खूप कमी)
1	अंमकेद	ईरकामाटी		कंद	विरळ जंगल	
2	अमंकेद	ईरका		वृक्ष	मध्यम जंगल	
3	अमंकेद	ईरका		वृक्ष	मध्यम जंगल	
4	आंबा	मरका	Mangifera indica	वृक्ष	शेती	
5	आंबा	मरका	Mangifera indica	वृक्ष	शेती ,वस्ती	
6	आंबाळीभाजी	जिराभाजी	Hibiscus sabdariffa	शाक	शेती ,वस्ती	
7	आंमटी	पुलामरा	Mitragyna parvifolia	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
8	आकोळ	आक्कोला	Alangium salviifolium	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल	
9	आजंन	मंगी	Hardwickia binata	वृक्ष	नदीच्या काठावर	
10	आरिई	आर्या		वृक्ष	मध्यम जंगल, विरळ जंगल, दाट जंगल	

11	आवळा	नली	Phyllanthus emblica	वृक्ष	मध्यम जंगल	
12	आवळा	नली	Phyllanthus emblica	वृक्ष	मध्यम जंगल, दाट जंगल, विरळ जंगल	
13	उळीद	पुपुल	vigna mungo	शाक	शेती ,वस्ती	
14	एन	मरदी	Terminalia tomentosa	वृक्ष	दाट जंगल	
15	एरोणी	हुरेझपी	Ziziphus oenoplia	वेली	शेती , नदीच्या काठावर	
16	एरोनी	हुरेझपी	Ziziphus oenoplia	झुडूप	शेती ,वस्ती, नदीच्या काठावर	
17	कंबरमोडी	कूबड मोडी	Tridax procumbens	वृक्ष	मध्यम जंगल	
18	कचर कांदे	कसरूमाटी	Actinoscirpus grossus	कंद	शेती	
19	कचरकांदे	कसरूमाटी	Actinoscirpus grossus	कंद	वस्ती	
20	कडु कांदा	कैमुल माटी	Dioscorea bulbifera	कंद	विरळ जंगल, मध्यम जंगल, दाट जंगल	
21	कडुकांदा	कैमुलमाटी	Dioscorea bulbifera	कंद	मध्यम जंगल, विरळ जंगल, शेती	
22	कडुभाजी	कडुभाजी	Glinus oppositifolius	शाक	शेती ,वस्ती	
23	कडूलिंब	कडूलिंब	Azadirachta indica	वृक्ष	शेती ,वस्ती	
24	कमळ कांदे	द्रुपामाटी	Nelumbo nucifera	कंद	वस्ती	
25	कमळकांदे	दुरपामाटी	Nelumbo nucifera	कंद	शेती ,वस्ती	
26	करकदी	पोरापुंगार	Gloriosa superba	वेली	दाट जंगल, मध्यम जंगल	
27	करम	मुंडी	Mitragyna parvifolia	वृक्ष	मध्यम जंगल, दाट जंगल, विरळ जंगल	
28	करू	ईतुम	Sterculia urens	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
29	करू	ईतुम	Sterculia urens	वृक्ष	मध्यम जंगल	
30	कवट	कवटा	Limonia acidissima	वृक्ष	शेती	
31	कवडेलभाजी	कोयारभाजी	Bauhinia purpurea	शाक	वस्ती	

32	कव्टाभाजी	कययमुलभाजी	Dioscorea bulbifera	शाक	वस्ती	
33	काटाकोहरा	नाराकुमोड	Cucumis sp	वेली	वस्ती	
34	कुंभी	कुमोळ	Careya arborea	वृक्ष	नदीच्या काठावर, विरळ जंगल, मध्यम जंगल, दाट जंगल	
35	कुकुळधवंन	गरचि	Casearia graveolens	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
36	कुकूडधवन	गिरची	Casearia graveolens	वृक्ष	दाट जंगल	
37	कुदरशी	कोदांपोछा	Bridelia hamiltoniana	वृक्ष	मध्यम जंगल, दाट जंगल	
38	कुरता	कोळे	Macrotyloma uniflorum	शाक	वस्ती, शेती	
39	कुसरागवत	हीकळाजाळी	Aristida funiculata	शाक	शेती ,वस्ती	
40	कोबीभाजी	गोभीभाजी	Brassica oleracea	शाक	वस्ती	
41	कोरटीभाजी	नयत्तोकार	Hygrophila auriculata	शाक	शेती ,वस्ती	
42	कोहरा	कुमूड	Cucurbita moschata	शाक	शेती ,वस्ती	
43	खैर	खैरी	Acacia catechu	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल	
44	गराडी	ओळचा	Cleistanthus collinus	वृक्ष	दाट जंगल	
45	गराडी	ओळचा	Cleistanthus collinus	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
46	गवतीचाय	सेपाळचाय	Cymbopogon citratus	शाक	वस्ती	
47	गवरशेंगा	गौरशेंगा		शाक	शेती ,वस्ती	
48	गूंडूरली	गोडेलकाया	Sphaeranthus indicus	शाक	वस्ती, शेती	
49	घोरगा	गोरगा	Caryota urens	वृक्ष	शेती ,वस्ती	
50	चना	हळाईंग	Cicer arietinum	शाक	वस्ती, शेती	
51	चारोळी	रेका	Buchanania cochinchinensis	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
52	चारोळी	रेका	Buchanania cochinchinensis	वृक्ष	विरळ जंगल, मध्यम जंगल, दाट जंगल	

53	चिंच	हित्ता	Tamarindus indica	वृक्ष	शेती ,वस्ती	
54	चिचवाभाजी	चिचोलभाजी	Oxalis corniculata	शाक	शेती	
55	चिल्लाटी	चिल्ला	Acacia pennata	वेली	नदीच्या काठावर, शेती	
56	चुचभाजी	चिचभाजी	Oxalis corniculata	शाक	शेती ,वस्ती	
57	चौडशेंगा	चौरीशेंगा	Vigana unguiculata	शाक	शेती ,वस्ती	
58	चौडीभाजी	चौरीभाजी	Vigana unguiculata	शाक	शेती ,वस्ती	
59	जंगली कुरता	गेळा कोळे		वेली	शेती , मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
60	जंगली तुळशी	गेळातुळसी	Anisomeles indica	झुडूप	मध्यम जंगल	
61	जंगलीतोळा	गेळानुंग		झुडूप	नदीच्या काठावर, शेती	
62	जगंली आंबा	हुद मरका	Mangifera indica	वृक्ष	नदीच्या काठावर	
63	जगंली बोदेला	गेळा बोदेला		वेली	मध्यम जंगल, शेती , विरळ जंगल, दाट जंगल	
64	जगंलीआंबा	हुद मरक	Mangifera indica	वृक्ष	मध्यम जंगल, दाट जंगल	
65	जल	माहरबटी		शाक	शेती	
66	जांभुळ	नेंडी	Syzygium cumini	वृक्ष	नदीच्या काठावर	
67	जामरून	जामी	Syzygium cumini	वृक्ष	नदीच्या काठावर, शेती	
68	जामरूनी	नेंडीजामी	Syzygium cumini	वृक्ष	नदीच्या काठावर	
69	जुलबुली	गुनेलजपी	Getonia floribunda	वेली	नदीच्या काठावर	
70	जुलबुली	गुनेलझपी	Getonia floribunda	वेली	विरळ जंगल, नदीच्या काठावर	
71	जोंदुरली	सुरपेला	Antidesma ghaesembilla	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल	
72	झुडपीवेल	कोरकोडझपी	Cansjera rheedii	झुडूप	नदीच्या काठावर	
73	झुडपीवेल	कोरकोडझपी	Cansjera rheedii	वेली	नदीच्या काठावर, विरळ जंगल, मध्यम जंगल	
74	झुडुम	नईंग		शाक	शेती ,वस्ती	

75	झुळुम	झुडुमशेंगा		शाक	शेती ,वस्ती	
76	डोरली वांगा	रिंगडि हापी	Solanum virginianum	शाक	शेती ,वस्ती, नदीच्या काठावर	
77	तरोटा भाजी	चरोटाभाजी	Cassia tora	शाक	शेती ,वस्ती, नदीच्या काठावर	
78	ताळी	ताळी	Borassus flabellifer	वृक्ष	शेती ,वस्ती	
79	तुळसी	तुळशी	Ocimum tenuiflorum	झुडूप	वस्ती	
80	तेमुळुरून	तुमीर	Diospyros melanoxylon	वृक्ष	विरळ जंगल, मध्यम जंगल, दाट जंगल	
81	तेलतोडका	जिरातोडका	Luffa sp	वेली	शेती ,वस्ती	
82	दसरा वालशेंगा	दसराजाटा	Lablab sp	शाक	शेती ,वस्ती	
83	दाळभाजी	दाळभाजी		शाक	वस्ती, शेती	
84	दुधभाजी	पालभाजु		शाक	शेती ,वस्ती	
85	दुधी	बुरका	Lagenaria siceraria	शाक	शेती ,वस्ती	
86	दुर्वा	दुबार	Cynodon dactylon	शाक	शेती ,वस्ती	
87	देवयरोनी	कोयाहुरै	Ziziphus rugosa	झुडूप	शेती	
88	दोळका	तोळका	Luffa cylindrica	शाक	शेती ,वस्ती	
89	धानभाजी	वंजीभाजी	Allmania nodiflora	शाक	शेती ,वस्ती	
90	निलगिरी	निलगिरी	Eucalyptus globulus	वृक्ष	वस्ती, शेती	
91	पहाळ गराडी	कलओळचा	Bridelia hamiltoniana	वृक्ष	मध्यम जंगल	
92	पहाळकुळा	मेटा पलोळ		वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
93	पाकळी	आलीमरा	Ficus amplissima	वृक्ष	विरळ जंगल, शेती ,वस्ती	
94	पातुरभाजी	मिरंगाळभाजी	Alternanthera sessilis	शाक	शेती ,वस्ती	
95	पाहडगवत	मेटटाजळी		झुडूप	मध्यम जंगल, दाट जंगल	
96	पाहळकुळ	मेटा पालोळ		वृक्ष	मध्यम जंगल, विरळ जंगल, दाट जंगल	
97	पिंपळभाजी	पिपीळभाजी	Celastrus paniculatus	शाक	शेती ,वस्ती, नदीच्या काठावर	
98	पिंपळा	पिपीळ	Ficus religiosa	वृक्ष	शेती ,वस्ती, मध्यम जंगल	

99	पेरू	जामां	Psidium guajava	वृक्ष	शेती ,वस्ती	
100	पोपटवाल	पोपटीजाटा	Lablab sp	शाक	शेती ,वस्ती	
101	फनस	फनस	Artocarpus heterophyllus	वृक्ष	वस्ती	
102	फारसादोळका	पुलातोळका		शाक	वस्ती	
103	बाहवा	रेला	Cassia fistula	वृक्ष	विरळ जंगल, मध्यम जंगल, दाट जंगल	
104	बिजा	वेंगोर	Pterocarpus marsupium	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
105	बिजा	वेंगोर	Pterocarpus marsupium	वृक्ष	मध्यम जंगल	
106	बेल	माहका	Aegle marmelos	वृक्ष	वस्ती, शेती , विरळ जंगल, मध्यम जंगल	
107	बेहळा	ताहका	Terminalia bellirica	वृक्ष	नदीच्या काठावर, मध्यम जंगल, विरळ जंगल, दाट जंगल	
108	भिश्याकांदे	पौरमाटी	Nymphaea sp.	कंद	वस्ती	
109	भेंडी	भेंडी	Abelmoschus esculentus	शाक	शेती ,वस्ती	
110	मटारू	काया माटी	Dioscorea bulbifera	कंद	वस्ती	
111	मटारू	कायामाटी	Dioscorea bulbifera	कंद	शेती ,वस्ती	
112	मसूळ	मसूर	Lens culinaris	शाक	शेती	
113	मालकांगनी	वरडूलकया	Celastrus paniculatus	वेली	शेती	
114	मालेमखी	नसटोंन्डा	Millettia extensa	वेली	मध्यम जंगल	
115	मुंग	पसेल	Vigna radiata	शाक	शेती ,वस्ती	
116	मुंगना	मुरंगा	Moringa oleifera	वृक्ष	वस्ती	
117	मुंगना	मुरेगा	Moringa oleifera	वृक्ष	वस्ती	
118	मुराभाजी	मुलाभाजी	Raphanus sativus	शाक	शेती ,वस्ती	

119	मोवरी	सरसो	Brassica rapa	शाक	शेती ,वस्ती	
120	मोहा	ईरपी	Madhuca longifolia	वृक्ष	विरळ जंगल	
121	मोहा	ईरपी	Madhuca longifolia	वृक्ष	शेती , दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
122	येन	मरदी	Terminalia tomentosa	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल, शेती	
123	रक्तरोहण	रक्ततरोहणी	Ochna obtusata	वृक्ष	शेती , नदीच्या काठावर, विरळ जंगल	
124	रान झेंडू	गेडा गोंदा	Cosmos sulphureus	शाक	वस्ती, मध्यम जंगल	
125	रान भेंडी	गेडा भेंडी	Abelmoschus sp	शाक	दाट जंगल	
126	रानकाकडी	गेळा तेरिया		वेली	विरळ जंगल, मध्यम जंगल, दाट जंगल	
127	रिठा	रिठा	Sapindus laurifolius	वृक्ष	मध्यम जंगल	
128	रिडा	रिठा	Sapindus laurifolius	वृक्ष	मध्यम जंगल	
129	रुई	टुडेंर	Calotropis procera	झुडूप	मध्यम जंगल, दाट जंगल, विरळ जंगल	
130	रोहन	रोहळि	Soymida febrifuga	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
131	लाकुरी	लाकुरी	Lathyrus sativus	शाक	वस्ती, शेती	
132	लालभाजी	पोकरलभाजी	Amaranthus sp	शाक	शेती ,वस्ती	
133	लिबुं	निंबु	Azadirachta indica	वृक्ष	शेती ,वस्ती	
134	लेंजा	लेंजामरा	Litsea glutinosa	वृक्ष	नदीच्या काठावर, मध्यम जंगल, दाट जंगल, विरळ जंगल	
135	लोकडी	लोखंडी	Ixora coccinea	वृक्ष	मध्यम जंगल, दाट जंगल	
136	वटाना	वटाना	Pisum sativum	शाक	शेती	

137	वड	बेरेल	Ficus bengalensis	वृक्ष	शेती ,वस्ती	
138	वनयारी शेंगा	नारीशेंगा		शाक	शेती ,वस्ती	
139	वालाचाशेंगा	जाटांग	Ficus bengalensis	शाक	शेती ,वस्ती	
140	वेल पळस	चहमुराळ	Butea superba	वेली	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल, नदीच्या काठावर	
141	वेलपळस	चहमुराळ	Butea superba	वेली	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
142	शिंदीगवत	हिदी	Phoenix sylvestris	शाक	शेती ,वस्ती, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
143	शिंसम	कानयलमरा	Dalbergia latifolia	वृक्ष	मध्यम जंगल, दाट जंगल	
144	शिकरा	शिकारा	Cassine paniculata	शाक	शेती	
145	शिवन	खुरशी	Gmelina arborea	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
146	शेलवर	बोबळ	Cordia dichotoma	वृक्ष	मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
147	सदापुली	संदुरशोक	Ipomoea carnea	वेली	शेती	
148	सफेद फुल	गेंडोरा	Chlorophytum tuberosum	वृक्ष	मध्यम जंगल	
149	सफेदफुल	गेंडोरा	Chlorophytum tuberosum	वृक्ष	मध्यम जंगल	
150	सफेदमुसळी	लोंळगाभाजी	Chlorophytum tuberosum	शाक	शेती ,वस्ती	
151	सफेदरूई	पाडंरीटुडेर	Calotropis gigantea	झुडूप	मध्यम जंगल, दाट जंगल	
152	सागवन	तेका	Tectona grandis	वृक्ष	मध्यम जंगल	
153	सागवन	तेका	Tectona grandis	वृक्ष	विरळ जंगल, मध्यम जंगल, दाट जंगल, शेती	
154	सीताफळ	सिताफळ	Annona squamosa	वृक्ष	शेती ,वस्ती	
155	सुबाबुळ	सुबाबुळ	Albizia amara	वृक्ष	शेती ,वस्ती	

156	सुर्यागवत	वाळवीगवत		शाक	शेती ,वस्ती	
157	सुर्याफुल	पोळदपुंगार	Helianthus annuus	शाक	शेती ,वस्ती	
158	सेहना	पिळदेंल	Lagerstroemia parviflora	वृक्ष	विरळ जंगल, मध्यम जंगल, दाट जंगल	
159	हरदपरी	कोरपाभाजी	Olax scandens	शाक	शेती	
160	हळदु	बेसेमाटी	Mitragyna parvifolia	कंद	शेती	
161	हळदु	बेसेमाटी	Mitragyna parvifolia	कंद	शेती , नदीच्या काठावर	
162	हिरडा	करका	Terminalia chebula	वृक्ष	नदीच्या काठावर, दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
163	हिरडा	करका	Terminalia chebula	वृक्ष	नदीच्या काठावर, विरळ जंगल, मध्यम जंगल, दाट जंगल	
164		पेंढरामरा		वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
165		मरदमाटी	Actinoscirpus grossus	कंद	नदीच्या काठावर	
166		डोकेमर	Dolichandrone falcata	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल	
167		कुंजे	Capparis zeylanica	वृक्ष	नदीच्या काठावर	
168		भूई आवळा		वृक्ष	मध्यम जंगल	
169		गेडा मिरचा	Kydia calycina	शाक	शेती	
170		नीराल वटाल		शाक	शेती	
171		वारली		शाक	शेती	
172		बोयेल		वृक्ष	दाट जंगल	
173		हेरी	Alysicarpus vaginalis	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल	
174		शिरेल	Celosia argentea	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल	

175		रोहका		वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल	
176		जलकुंभा		झुडूप	नदीच्या काठावर	
177		मुसतुमिर	Acacia pennata	वृक्ष	नदीच्या काठावर	
178		हाकुमझपी		वेली	नदीच्या काठावर, शेती	
179		हिवीर		वृक्ष	मध्यम जंगल	
180		देंडोरा	Acacia leucophlora	वृक्ष	मध्यम जंगल, दाट जंगल	
181		नुलकाभटी	Ficus amplissima	शाक	मध्यम जंगल, विरळ जंगल	
182		मलकुकूर		वेली	विरळ जंगल, दाट जंगल, मध्यम जंगल	
183		भूईक्र		झुडूप	विरळ जंगल, मध्यम जंगल	
184		पोडोल	Ceriscoides turgida	शाक	शेती	
185		बोटेशेंन्डा	Chlorophytum tuberosum	शाक	शेती	
186		डोगालजाळी	Crotalaria spectabilis	शाक	शेती	
187		नुलकाजाळी	Diospyros oocarpa	शाक	शेती	
188		हिल्लाकटा	Iphigenia indica	शाक	शेती	
189		पापळीमरा		वेली	शेती , नदीच्या काठावर	
190		धुलकायंग		वेली	शेती ,वस्ती	
191		पुतेरजाळी	Ougenia dalbergiodes	शाक	शेती ,वस्ती	
192		नुकाहोकाल	Smilax zeylanica	शाक	शेती ,वस्ती	
193		कायाभाजी		शाक	शेती ,वस्ती	
194		बोंगाभाजी		शाक	शेती ,वस्ती	
195		चिपळीभाजी		शाक	शेती ,वस्ती	
196		बुरबिसजाळी		शाक	शेती ,वस्ती	

197		कारजाळी		शाक	शेती ,वस्ती	
198		बिरबिटी जाटा		शाक	शेती ,वस्ती	
199		तिळका	Aristida funiculata	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल	
200		कातुलमरा	Dios	वृक्ष	दाट जंगल, मध्यम जंगल	
201		टाडो	Actinoscirpus grossus	वृक्ष	नदीच्या काठावर	
202		कायांग	Alternanthera sessilis	वृक्ष	नदीच्या काठावर	
203		मंगीमरा		वृक्ष	नदीच्या काठावर	
204		केहकामाटी		कंद	नदीच्या काठावर	
205		करहुलमाटी		कंद	नदीच्या काठावर	
206		सवाल		वृक्ष	मध्यम जंगल	
207		पदमाटी		कंद	मध्यम जंगल	
208		मरदमाटी		कंद	मध्यम जंगल	
209		नांगेलमाटी		कंद	वस्ती	
210		हदयमाटी		कंद	वस्ती	
211		सुनुजपी		वेली	विरळ जंगल	
212		सुजुजुलबुली	Vitex negundo	वेली	विरळ जंगल, नदीच्या काठावर	
213		जवेला	Bombax ceiba	शाक	शेती	
214		ऊरपालवजेंर	Borassus flabellifer	शाक	शेती	
215		हुपेतोकार	Ceriscoides turgida	शाक	शेती	
216		काटाकसुर	Hardwickia binata	शाक	शेती	
217		दुलकायांग	Dioscorea hispida	वृक्ष	शेती	
218		हदयमाटी		कंद	शेती	
219		डावळटोंडा	Dioscorea pentaphylla	वेली	शेती , विरळ जंगल	

220		निरगुंडी	Dioscorea pentaphylla	वेली	शेती ,वस्ती	
221		नुरोहरकाल	Dios	शाक	शेती ,वस्ती	
222		मिरंगाळभाजी		शाक	शेती ,वस्ती	
223		कोद्याजाळी	Diospyros oocarpa	झुडूप	शेती ,वस्ती	
224		सुपरमाटी	Dillenia pentagyna	कंद	दाट जंगल	
225		सुपरमाटी		कंद	नदीच्या काठावर	
226		हिरमाटी	Dioscorea villosa	कंद	मध्यम जंगल	
227		कोहराम खुरशी	Bombax ceiba	वृक्ष	मध्यम जंगल, दाट जंगल	
228		मज्यामाटी		कंद	वस्ती	
229		मिचाळ	Gardenia resinifera	वृक्ष	विरळ जंगल	
230		हातोरगोरा	Bombax ceiba	शाक	शेती	
231		मिनकोंडा	Chlorophytum tuberosum	शाक	शेती	
232		लोडीयाभाजी	Gmelina arborea	शाक	शेती	
233		डोनेटोंन्डा		वेली	शेती , मध्यम जंगल	
234		अडुळसा		वृक्ष	दाट जंगल	
235		नाचुम		वृक्ष	दाट जंगल	
236		चंद्रीमरा		वृक्ष	नदीच्या काठावर	
237		कांदळमाटी		कंद	नदीच्या काठावर	
238		नागेंलमाटी		कंद	वस्ती	
239		कोरवडको	Justicia adhatoda	झुडूप	शेती	
240		केहेकामाटी	Dioscorea hispida	कंद	नदीच्या काठावर	
241		कांदाळ माटी		कंद	नदीच्या काठावर	
242		करहुल माटी	Bombax ceiba	कंद	नदीच्या काठावर	

243		हिरमाटी	Dioscorea villosa	कंद	नदीच्या काठावर	
244		मरदमाटी	Actinoscirpus grossus	कंद	मध्यम जंगल, दाट जंगल, विरळ जंगल	
245		लंकावेदूर	Agave americana	वृक्ष	विरळ जंगल, मध्यम जंगल, दाट जंगल	
246		धोबे	Colocasia esculenta	शाक	मध्यम जंगल	
247		वाळा		वृक्ष	मध्यम जंगल	
248		बरदुय		शाक	शेती ,वस्ती	
249		मज्यामाटी		कंद	शेती	

7.5 दुर्मिळ वनस्पतींची यादी

वनस्पती चे नाव	आताची स्थिती	पूर्वी ची स्थि ती	आताच्या स्थितीचे कारण	आताची कृती
आंबा	खूप कमी	कमी	आदिवासुनाच आंबा या वनस्पती चे प्रमाण आपल्या जंगलात खूप कमी ahe. पण पुढच्या पिढीतील लोकांना आंबा या फळाच्या आस्वाद घेता यावा आणि वनस्पती चे रक्षण करणे हे मानवी कर्तव्य आहेत. म्हणून आंबा वनस्पती लावने अत्यंत गरजेची आहेत.	ग्रामसभेने ठरविलेल्या नियमाप्रमाणे आंबा या वनस्पतीचे बी पासून रोप तयार करणे, व गावाच्या व जंगलाच्या परिसरात लावणे आणि वाढविण्याच्या प्रयत्न ग्रामसभा करत आहे.
वड	खूप कमी	कमी	आधीपासूनच हा वनस्पती चे प्रमाण खूप कमी आहेत व आता पण तो वनस्पती आपल्या जंगला मध्ये आढळत नाही.	ग्रामसभेने ठरविलेल्या नियमाप्रमाणे पुढच्या पिढीतील लोकांना स्वच्छ व सुद्धा हवा व वातावरण, पर्यावरण मिळाली पाहिजे म्हणून वडाची झाड लावण्याचे काम ग्रामसभेतील लोक करत आहेत.
पिंपळ	खूप कमी	कमी	पूर्वीचे लोक पिंपळाचे भाजी खायचे आणि आपले उदरनिर्वाह करायचे. आणि शेळी, बैल हे पिंपळ या वनस्पतीचे पान खायचे.	वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे वनचरे अश्या अनेक संतानी सांगितलेल्या उपदेश घेऊन अनेक प्रकारचे वनस्पती बद्दलचे कार्यक्रम घेऊन,

			म्हणून दिवसेंदिवस या वनस्पती दुर्मिळ होत गेली.	वनस्पतीचे महत्व कळवून झाडे लावा झाडे जगवा. हे मोहीम माळंदा या ग्रामसभेने घेतलेला आहेत. व काम करीत आहेत.
कुदरसी	कमी	भरपूर	कंदुरसी या वनस्पती ला जळाऊ लाकूड म्हणून आणि दात आफ करण्यासाठी ब्रश म्हणून उपयोग करायचे, म्हणून हे वनस्पती दिवसेंदिवस कमी झालेली आहे.	आता माळंदा ग्रामसभाने सर्वच झाडाला तोडण्याचे बंदी घातलेली आहेत. व त्या झाडाचे महत्व कळल्या मुळे त्याचे जतन व संवर्धन करत आहेत. झाडे लावा आणि झाडे जगवा या विविध प्रकारचे मोहीम राबवून जंगलातील वनस्पतीचे प्रमाण वाढविण्याचे काम ग्रामसभा करीत आहेत.
गोगल	खूप कमी	मध्यम	गोगल या झाडापासून लोकांनी त्या झाडाचे फ़ांद्या पासून त्याचे 2फूट इतके चिरून त्याच्या पाईप तयार करून मासेमारण्यासाठी बंधारा मध्ये ते पाईप लावून मासे मारायचे म्हणून या वनस्पती चे प्रमाण कमी आलेली आहे.	आता ग्रामसभाने बंधारा बांधून पाईप लावून मासे पकडण्याचे ग्रामसभेने बंदी केले असल्यामुळे आणि उर्वरित वनस्पतीचे जतन व संवर्धन करून त्या वनस्पतीचे बी चे रोप लावून, जतन आणि संवर्धन करून वाढविण्याचे काम ग्रामसभांतील लोक करीत आहेत.
कोजब	खूप कमी	मध्यम	कोजबाच्या बी पासून आपल्या उदरनिर्वाह करण्यासाठी कोजब या झाडा च्या बी पासून तेल काढायचे. म्हणून पूर्वीच्या काळा पासून ह्या झाडाचे प्रमाण कमी झाली आहेत. आणि आता सुद्धा तेल काढतात. म्हणून हा वनस्पती दुर्मिळ होत आहे.	आता शासनाने सरळ गाव ग्रामसभेला अधिकार दिल्या पासून लोकांना कोजब या वनस्पतीचे महत्व कळल्या मुळे उर्वरित झाडापासून बी चे रोपवाटिका लावून गावाच्या व जंगलाच्या परिसरात लावून कोजब वनस्पती चे प्रमाण वाढविण्याचे काम ग्रामसभांतील लोक करत आहेत.
गोटी	खूप कमी	कमी	या वनस्पती पासून लोकांनी नांगर बनवत असायचे, आणि शेळ्याच्या खाण्यासाठी सुद्धा गोटी या वनस्पती चे उपयोग करायचे. म्हणून गोटी हा वनस्पती दुर्मिळ होत आहेत	आता जंगलातील वनस्पती चे महत्व चांगल्या प्रकारे कळल्या मुळे ग्रामसभेतील लोकांनी उर्वरित गोटी या झाडाचे जतन व संवर्धन करून त्या झाडापासून मिळणाऱ्या बी च्या रोप लावून त्याचे जतन व संवर्धन करण्याचे काम व गोटी या वनस्पती चे प्रमाण वाढविण्याचे काम ग्रामसभांतील लोक करीत आहेत.
हिरडा	कमी	कमी	हिरडा या वनस्पतीचे फळाला लोकांनी एकत्र जमा करून व्यापाराला विकायची, आणि हिरडा या झाडा पासून नांगर बनवायचे म्हणून त्या झाडाला तोडायचे म्हणून दिवसेंदिवस हा वनस्पती दुर्मिळ होत आहे.	आता उर्वरित हिरडाच्या झाडाच्या बी पासून रोपवाटिका तयार करून, रोप लावून हिरडा या वनस्पती चे प्रमाण वाढविण्याचे काम ग्रामसभेतील लोक करत आहेत.
कोवडेल	खूप कमी	मध्यम	या वनस्पतीला लोकांनी स्वतःच्या उदरनिर्वाह करण्यासाठी अन्नभाजी म्हणून खायचे. त्या भाजी ला खाण्यासाठी त्या झाडाला तोडायचे म्हणून तो वनस्पती दुर्मिळ झालेली आहेत.	आता ग्रामसभेतील लोकांना चांगल्या प्रकारे कळलेली आहे. आपल्या जीवनाला व पुढच्या पिढीतील लोकांना या वनस्पतीचे महत्व माहिती असावे. आणि वनस्पतीचे जतन करावे. हे आपले राष्ट्रीय नियम असल्यामुळे लोक त्या वनस्पती ला वाढविण्यासाठी उर्वरित वनस्पतीचे जतन करणे आणि त्या पासून मिळणाऱ्या बी च्या रोपात रूपांतर करून त्या वनस्पतीला वाढविण्याचे काम ग्रामसभा करीत आहेत.
तेंदू	खूप कमी	भरपूर	तेंदू या वनस्पती चे पत्ता तोडणे, बीळी बनविण्यासाठी, आणि तेंदू फळ खाण्यासाठी व बाजारात विकण्यासाठी त्या झाडाला कुऱ्हाडणी कापायचे म्हणून त्या काळापासून ह्या वनस्पतीचे प्रमाण खूप कमी झालेली आहे.	आता ग्रामसभेतील लोकांना तेंदू या वनस्पतीचे महत्व कळल्या मुळे उर्वरित जे काही वनस्पती आहेत. त्या वनस्पतीचे संवर्धन करून त्याच्या फळाच्या बी पासून रोप तयार करून, तेंदू या वनस्पतीचे प्रमाण वाढविण्याचे काम ग्रामसभेतील लोक करीत आहेत.
माहूर वेल	कमी	भरपूर	पूर्वी पासून लोक माहूर वेल या झाडापासून लग्न समारंभात किंवा नामकरण च्या	आता ग्रामसभेने ठरविलेल्या नियमाप्रमाणे उर्वरित वनस्पतीचे जतन व संवर्धन करून त्या

			कार्यक्रमात किंवा विविध प्रकारच्या सणामध्ये त्या वेला च्या पानापासून पत्राळी (थाली) बनवायचे. आणि त्या वेलाच्या जास्तीत जास्त उपयोग लोक करीत होते म्हणून त्या वेलाचे संख्या खूप कमी झालेली आहेत.	वनस्पतीचे पुनरुत्पादन करून त्या मोहूर वेलची संख्या वाढविण्याचे काम ग्रामसभांतील लोक आता करीत आहेत.
चारोळी	कमी	भरपूर	पूर्वी चारोळी या वनस्पतीचे प्रमाण आपल्या जंगलात अधिक प्रमाणात होती. पण आपल्या देशात विविध प्रकारचे वस्तू बनविण्याचे कंपनी आली आहेत तेव्हा पासून चारोळी या वनस्पतीचे बी ला व्यापाराला विकून व स्वतः च्या घरी खाण्यासाठी आणायचे म्हणून त्या वनस्पतीचे प्रमाण आपल्या जंगलात झपाट्याने कमी झाली आहे. व तो वनस्पती आपल्या जंगलात खूप कमी प्रमाणात आढळते.	आता ग्रामसभेला अधिकार मिळालेला आहे तेव्हा पासून, ग्रामसभेतील व गावातील लोकांना वनस्पतीचे महत्व चांगल्या प्रकारे कळलेला आहेत. म्हणून ग्रामसभेने ठरविलेल्या नियमाप्रमाणे उर्वरित चारोळीच्या झाडाचे जतन व संवर्धन करून त्याचे बी पासून रोप तयार करून त्या वनस्पतीचे संख्या वाढविण्याचे काम ग्रामसभेतील लोक करीत आहेत.
बिबा	खूप कमी	कमी	पूर्वीपासूनच बिबा या वनस्पतीचे प्रमाण कमी आहे. बिबा या वनस्पतीच्या बियांचे उपयोग माणसाला लागलेल्या जखमेत लावण्यासाठी त्या वनस्पतीचे बी उपयोगात यायचे. म्हणून त्या वनस्पतीला तोडून बी घरी आणायचे. म्हणून बिबा या वनस्पतीचे प्रमाण खूप कमी आहेत.	आता जंगलात उर्वरित बिबा या वनस्पतीचे जतन व संवर्धन करून. ग्रामसभेला अधिकार मिळाल्या पासून त्या वनस्पतीचे बीयांचे रोप लावून त्या वनस्पतीचे वाढविण्याचे काम ग्रामसभातील लोक करीत आहेत.
सागवण	खूप कमी	भरपूर	पूर्वी लोकांनी सागवन च्या लाकडा पासून टेबल, खुर्ची व विविध प्रकारचे वस्तू बनविण्यात कामी यायचे. म्हणून त्या झाडाचे वस्तू बनविण्यासाठी जास्त उपयोगात आणायचे व आज सुद्धा पलंग वगरे बनवतात म्हणून त्या वनस्पती दुर्मिळ होत आहेत.	सागवन या वनस्पतीचे जतन व संवर्धन करून त्या वनस्पतीचे रोपवाटिका लावून त्या वनस्पतीचे संख्या वाढविण्याचे प्रयत्न ग्रामसभा करीत आहेत.
रक्तरोहण	खूप कमी	कमी	रक्तरोहण ही वनस्पती पूर्वी पासून खूप दुर्मिळ वनस्पती आहे. त्या वनस्पती पासून लोकांच्या पोटदुखी साठी आणि महिलांच्या महावरी या बिमारी साठी उपयोगात यायचा. म्हणून त्या वनस्पती चे तोड करून औषधी बनवतात म्हणून त्या वनस्पती दुर्मिळ अवस्थेत आहेत.	आता उर्वरित झाडापासून त्याचे बीज पासून रोप लावून त्याचे जतन व संवर्धन करण्याचे काम ग्रामसभांतील लोक करीत आहेत.
सिसम	खूप कमी	भरपूर	सिसम या वनस्पती पासून पूर्वी लोकांनी बैलगाडीच्या धुरा बनविण्यासाठी आणि नगराचे ठावे असे बनविण्यासाठी उपयोगात आणायचे, म्हणून आजच्या मनाने सिसम या वनस्पती चे प्रमाण आपल्या जंगलात खूप कमी प्रमाणात आढळून येते.	आता जंगलात उर्वरित झाडापासून त्याचे जतन व संवर्धन करून त्याच्या बी पासून पुनरुत्पादनासाठी रोपवाटिका लावणे आणि गावाच्या परिसरात किंवा जंगलात त्या रोप लावून त्याचे जतन व संवर्धन करण्याचे काम ग्रामसभा करीत आहे
करू	खूप कमी	मध्यम	करू हा वनस्पती पूर्वी मध्यम स्वरूपात होती. त्या काळामध्ये आणि आज सुद्धा तेंदू पत्ता पुडा बांधण्यासाठी त्याची दोर काढायची आणि त्याचा पुडा बांधण्यासाठी उपयोगात आणायची कुऱ्हाडणी घाव मारून ढिंक काढायची व व्यापाराला विकायचे म्हणून त्या वनस्पतीचे प्रमाण दुर्मिळ झालेली आहे.	पूर्वी करू या वनस्पतीच्या महत्व लोकांना कळलेले नव्हते, आता मात्र त्या वनस्पती च्या महत्व कळलेला आहे शास्वत पद्धतीने ढिंक काढतात आणि पुनरुत्पादनासाठी त्या वनस्पती चे जोपासना करणे आणि त्या झाडाचे बीज पासून रोपवाटिका लावून लहान पौधे लावून वाढविण्याचे आणि जतन व संवर्धन करण्याचे काम ग्रामसभा करीत आहे.
आवळा	खूप कमी	कमी	पूर्वी लोकांनी आवळ्याचे झाड तोडून किंवा फांदी तोडून आवळा व्यापारीला विकून	आता मात्र ग्रामसभेला अधिकार मिळाल्यापासून लोकांना वनस्पतीचे व जंगलाचे महत्व चांगल्या प्रकारे कळलेला आहे. म्हणून

			आपले उदरनिर्वाह करीत होते. म्हणून हा वनस्पती हळू हळू दुर्मिळ झाले.	शास्वत पद्धतीने काम करावे. व रोपवाटिका तयार करून. त्या वनस्पतीचे संवर्धन व जतन करण्याचे काम ग्रामसभा करीत आहे.

7.6 वन्यजीव माहिती

पक्षी				
अ.क्र.	मराठी नाव	गोंडी नाव	शास्त्रीय नाव	प्रमाण
1	कबुतर	पारेवा	Columba livia domestica	कमी
2	कवळी	पुराल	Spilopelia senegalensis	मध्यम
3	कार्गोच्या	हाची	Anastumos oscitans	मध्यम
4	कावळा	कवराल	Corvus splendens	कमी
5	कोंबडी	तल्लुर	Gallus domesticus	भरपूर
6	खंड्या	कीरकाळ	Alcedo atthis	कमी
7	गाय बगडा	पांढरी डोकी	Addea alba	भरपूर
8	घार	मनहुव्याल	Milvus migrans	कमी
9	घुबड	तोंडेपिटे	Otus bakkamoena	मध्यम
10	चंबारकुकडी	कुमानकुकडी	Centropus sinensis	कमी
11	चिमणी	कोळका पिटे	Passer domesticus	मध्यम
12	छोटा पोपट	हिळू	Psittacula krameri	मध्यम
13	टरको	कोवानकोर	Amaurornis phoenicurus	कमी

14	टिटवी	टीराल पिटे	Vanellus indicus	मध्यम
15	तितिर	किदेर	Francolinus pondicerianus	कमी
16	तिरचिमनी	इरपसळवे	Motacilla cineria	मध्यम
17	तिरचिमनी	इरपसळवे	Anthus similis	मध्यम
18	पानकावळा		Addea alba	मध्यम
19	पोपट	विटू	Psittacula krumeri	कमी
20	बारडा		Aythya fuligula	कमी
21	बुलबुल		Pycnonotus cafer	कमी
22	मोठा बगडा		Addea alba	कमी
23	मोठी पाणकवळी		Phalacrocorax carbo	कमी
24	मोर	मल	Pavo cristantus	कमी
25	लावा	उती	Perdicula asiatica	मध्यम
26	वटवाघूळ	गेदे	Pteropus giganteus	मध्यम
27	सुतार	टोकटोकि/किदेर	Pileated woodpeeker	कमी

मधमाश्यांचे प्रकार व इतर कीटक

अ.क्र.	मराठी नाव	गोंडी नाव	शास्त्रीय नाव	प्रमाण
1	सातेळ	हुर्वे		
2	दोटकेल	मस		मध्यम
3	मोहारू	काळाल		मध्यम
4	आग्या	आग्याल		मध्यम
5	खेकडा		Scylla serrata	भरपूर
6	गांडूळ	नारवंज	Lumbricina sp	भरपूर
7	गेंडवल	कांडूल	Ropalidia marginata	भरपूर
8	घोडेला		Acridomorpha	भरपूर
9	घोली माशी	अंदार विसी	Tabanidae apulus	भरपूर
10	झुलीर	झुलीर	Periplaneta indica	भरपूर
11	टिकल्या पाकरु	धुमुस	Anthia sexguttata	भरपूर

12	तेलमुंगी	हुर्री	Solenopsis geminata	भरपूर
13	दामोळे	हलायकाको	Oecophylla smaragdina	भरपूर
14	फुलपाखरू	पापे	Danaus plexippus	भरपूर
15	मधमाशी	विसी	Apis dorsata	मध्यम
16	माकोडा	गोडे	Camponotus pennsylvanicus	भरपूर
17	माशी	विसी	Musca domestica	भरपूर
18	मोंगसा	नुसमे	Anopheles gambiae	भरपूर
19	लाल मुंगी	रेन्गाल पत्ते	Formica rufa	भरपूर
20	सोनपाखरू	भूंगरा	Sternocer sternicornis orientalis	कमी
21	काळी मुंगी	कार्यालपत्ते	Lasius niger	मध्यम
22	किरकिरी		Graptotettix guttatus	मध्यम

प्राणी

अ.क्र.	मराठी नाव	गोंडी नाव	शास्त्रीय नाव	प्रमाण
1	कुत्रा	नय	Canis lupus faniliaris	भरपूर
2	कोल्हा	कोल्ह्याल	Hyaena hyaena	मध्यम
3	गाय	तालाल	Bos taurus idicus	मध्यम
4	चितळ	चीतराल	Axis axis	मध्यम
5	डुक्कर	पदी	Nandus nandus	भरपूर
6	आस्वल	अडजाल	Ursus thibetanus	कमी
7	मांजर	बिलाल	Felis catus	मध्यम
8	लांडगा		Canis aureus idicus	कमी
9	सांबर	माव	Rusa unicolor	मध्यम
10	सारई	होई	Crested porcupine	मध्यम
11	बीबट	निराल/खड्या		कमी
12	माकड	मुंज्याल		मध्यम
13	रानडुक्कर	गेळा पदी		मध्यम
14	ससा	मोलोल		कमी

15	हरीण	कोटराल		कमी
		सरपडणारे प्राणी		
अ.क्र.	**मराठी नाव**	**गोंडी नाव**	**शास्त्रीय नाव**	**प्रमाण**
1	एरम बैरम	आदरांग	Bungarus fasatus	कमी
2	कारेटा	कारेटाल	Iyeodon qulieus	कमी
3	चिकल्या महाडोर	परपरबाटुम	Eelas carinatus	मध्यम
4	दांडे कारेटा		Bungrus caeruleus	मध्यम
5	गोम	डेरगुल	Scolopendra gigantea	भरपूर
6	धामण	गोडे	Ptyas mucosa	भरपूर
7	धोंड्या		Xenochrophis piseatar	मध्यम
8	नाग		Naja naja	कमी
9	पाल	इजगुर	Hemidactylus frenatus	भरपूर
10	महाडोर	परबाटूम	Daboia ussscup	मध्यम
11	येल्या	वळयांज	Dendcelaphis tristis	कमी
12	वाश्या	पुस्या	Amehiesma stolatam	मध्यम
13	शिरुली	हुलाल	Eutropis carinata	मध्यम
14	विंचू	मिचो	Hottentotta tamulus	भरपूर
15	घोरपड	उरपाल		
		जलचर प्राणी		
अ.क्र.	**मराठी नाव**	**गोंडी नाव**	**शास्त्रीय नाव**	**प्रमाण**
1	करवडी		Punctius chola	मध्यम
2	काठवा	गटी	Mystus vittatus	मध्यम
3	कासव	हेमुल	Lissemys punctata	कमी
4	गोटेचाटी	कल्कोर्क्र	Garra mullya	मध्यम
5	झरण		Pangasius pangasius	मध्यम
6	टेपरी	मुर्गाल	Puntius ticto	मध्यम
7	बोठरू	बोटे	Channa punctata	भरपूर
8	मिरगल		Cirrhinus cirrhosus	मध्यम

9	वागूर	माळूम	Clarias batrachus	भरपूर
10	पेन वाउर	नारी	Macronathus pancalus	मध्यम
11	वावुर	नारी (चिखला)	Macrognathus guntheri	कमी
12	सरकारी वागूर	ढोर वागुर	Clarius gariepinus	कमी
13	सवडा	कात्या	Ompok bimaculatua	कमी
14	सवळा	काट्या	Wallago attu	कमी
15	सिपनर		Cyprinus carpio	कमी
16	झिंगा	जत्ते		मध्यम
17	ढोरवाघुर	ढोरवागुर		कमी

7.7 खनिज

खनिज				
अ.क्र.	**मराठी नाव**	**गोंडी नाव**	**शास्त्रीय नाव**	**प्रमाण**
1	रेती	वारू		मध्यम
2	गिट्टी	कल्क(लहान)		कमी
3	काळादगड	कार्याल कल्क		भरपूर
4	मुरूम	मुरूम		मध्यम
5	लालमाती	रेन्गाल तोडई		भरपूर

7.8 बांबू चक्र

बांबू काढायचे असल्यास दर 3 वर्षांनी एक कूप याप्रमाणे काढण्यात येतील.

बांबू तोडायची नियमावली.

1) ग्रामसभेच्या रजिस्टरमध्ये नाव नोंद केल्याशिवाय बांबू कटाईच्या कामावर जाता येणार नाही.
2) कटाई, सफाई व मजूरीचे रेट ग्रामसभा जे ठरविल ते अंतिम राहील.
3) रांजीतील इतर बांबूचे नुकसान न करता बुडापासून १ फुटाच्यावर परिपक्व झालेले तीन वर्षाच्या वरील बांबू कटाई करेल.
4) कटाई करतांना प्रत्येक रांजीत तीन वर्ष पुर्ण झालेले परिपक्व असे 8 (आठ) बांबू राखून ठेवावे.
5) पहिली बांधी साफ केल्याशिवाय दुसऱ्या बांधीमध्ये तोडायला जाणार नाही, तसेच ग्रामसभाने नेमून दिलेले निरीक्षक सांगितल्याशिवाय दुसऱ्या बांधीत बांबू तोडता येणार नाही.
6) ग्रामसभेने निश्चित केलेल्या जागेवर डुलाई करेन व लांब बांबू, मध्यम बांबू व बांबू बंडलाची वेगवेगळी थप्पी लावावी लागेल.

7) जंगलात आग लागणार नाही याची दक्षता घेण्याचे काम मजुरांचे सुद्धा राहतील. तरीही आग लागल्यास काम सोडून आग विझविण्यास जावे लागेल.
7) वन, वन्यजीव व प्राणी यांना हानीकारक होईल असा काम करता येणार नाही.
8) ग्रामसभेने ठरविलेल्या दिवशी व जागी होणाऱ्या ग्रामसभेत स्वतः वेळेवर हजर राहावे लागेल.
9) पहिली रांजी साफ केल्याशिवाय दुसरी रांझीत बांबू तोडायला जाता येणार नाही.
10) ग्रामसभेने नेमून दिलेले निरिक्षकांनी दिलेला निर्णय अंतिम राहील व तो मजुरांना मान्य करावे लागेल.
11) प्रत्येक दिवशी लांब व मध्यम बांबू मिळून जास्तीत जास्त एका व्यक्तीला एकुण 50 बांबू पेक्षा जास्त तोडता येणार नाही.
12) ग्रामसभाने ठरविलेल्या नियम व अटीचा भंग केल्यास मजूर म्हणून काम करण्याचा अधिकार राहणार नाही व ग्रामसभेने ठरविलेले दंड भरावे लागेल.
13) सदर कामात कोणताही वाद झाल्यास त्यावर ग्रामसभा च्या अधिकृत बैठकीतच अंतिम निर्णय घेण्यात येईल.
14) मजुरीचे पैसे हे फक्त बँक खात्यामध्येच जमा करण्यात येईल रक्कमेच्या स्वरूपात देत येणार नाही.
15) मजुरीचे हिशोब मजुराने स्वतः समजून घ्यावे तेव्हाच सही/अंगठा करावे.

7.9 हंगामानुसार करावयाच्या कामाचे वेळापत्रक

अ.क्र.	कामाचे नाव	योजनेचे नाव / विभागाचे नाव	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट	सेप्टेंबर	ऑक्टोबर	नोवेंबर	डिसेंबर
1	सीमा साफ करणे	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	N	N	N	N	N	Y	Y
2	मिश्र रोपवाटिका	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y
3	मिश्र रोपवन	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y
4	चराईसाठी गवत लावणे	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y
5	वनतलाव गाढ उपसणे व पिचिंग करणे.	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	N	N	N	Y	Y	N	N	N	N	N	N	N
6	नवीन वनतलाव	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	Y	N	N	N	N	N	Y
7	मातीचे बंधारे	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	Y	N	N	N	N	Y	Y

8	दगडी बंधारे	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	Y	N	N	N	N	Y	Y
9	वनराई बंधारा	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	Y	N	N	N	N	Y	Y
10	ग्याबियान बंधारे	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	Y	N	N	N	N	Y	Y
11	T.C.M	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	Y	N	N	N	N	Y	Y
12	विखुरलेल्या स्वरुपात वृक्ष लागवड	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y
13	कच्चे रस्ते	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	Y	N	N	N	N	Y	Y
14	मस्त्य व्यवसाय	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y
15	नद्दी किवा तलावच्या बांधावर वृक्ष लागवड	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	N	N	N	N	Y	Y	Y
16	गोडाऊन बांधकाम (कृषी व गौण उपज)	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	N	N	N	N	Y	Y	Y
17	सामुहिक वन क्षेत्रात फलोत्पादन	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	N	N	N	N	Y	Y	Y
18	जैविक कुंपण	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	Y	Y	Y	Y	Y	N	N	N	N	Y	Y	Y

8. वर्ष निहाय कार्ययोजना

पूर्व सूचना:- 1) पुढे देण्यात येणाऱ्या कामांच्या वेळापत्रकात ग्रामसभा आवश्यकतेनुसार बदल करू शकेल व आवश्यकतेनुसार कामे हाती घेऊ शकेल.
2) रोहयो च्या हजेरी अनुसार ग्रामसभेचे एकूण मजूर संख्या 190 आहे. त्यापैकी काम सुरु असतांना कामाचा व्याप पाहून मजूर लावले जातील.

8.1 वर्ष – मार्च 2022 - एप्रिल 2023 (1)

अ.क्र.	कामाचा प्रकार	अपेक्षित कामाचा महिना	क्षेत्रफळ (हे.)/ प्रमाण	ठिकाण/ क्षेत्र	विभागाचे नाव	अंदाजित रक्कम (लाखात)	कुशल / अकुशल मनुष्य दिवस (एकूण मजूर 190)	अपेक्षित फलित
1	सीमा साफ करणे व जाळ रेषा काढणे.	जानेवारी		संपूर्ण वनहद्द	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मजूर दिवस (30 मजूर 26 दिवस काम करतील.)	आग नियंत्रण करण्यास मदत होईल.
2	गोडाऊन बांधकाम	फेब्रुवारी	1	गावातील मोकळ्या जागेत	रोहयो	32	12500 मनुष्य दिवस (104 मजूर 120 दिवस काम करतील)	गौण उपज साठवणूक करून योग्य त्या वेळेस त्याची विक्री करण्यास सोपे होईल.
3	मिश्र रोपवाटिका	मार्च	0.50 हे	कूप नंबर 522 सर्व्हे नंबर 60	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (11 मजूर 355 दिवस काम करतील)	आपणाला पाहिजे त्या प्रजातीच्या रोपांची लागवड करून तेच रोपे घेऊन त्यांची लागवड आपण सामुहिक वनक्षेत्रात करू शकतो.
एकूण रक्कम						44		

8.2 वर्ष – मार्च 2023 - एप्रिल 2024 (2)

अ.क्र.	कामाचा प्रकार	अपेक्षित कामाचा महिना	क्षेत्रफळ (हे.)/ प्रमाण	ठिकाण/ क्षेत्र	विभागाचे नाव	अंदाजित रक्कम (लाखात)	कुशल / अकुशल मनुष्य दिवस (एकूण मजूर 190)	अपेक्षित फलित
1	गोडाऊन बांधकाम (मागील	एप्रिल	1	गावातील मोकळ्या जागेत	रोहयो		12500 मनुष्य दिवस (104 मजूर 120	गौण उपज साठवणूक करून योग्य त्या वेळेस त्याची विक्री करण्यास सोपे होईल.

	वर्षीचे अपूर्ण काम)						दिवस काम करतील)	
2	मिश्र रोपवाटिका लागवड व देखरेख (मागील वर्षीचे अपूर्ण काम)	एप्रिल	0.50 हे	कूप नंबर 522 सर्व्हे नंबर 60	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (11 मजूर 355 दिवस काम करतील)	आपणाला पाहिजे त्या प्रजातीच्या रोपांची लागवड करून तेच रोपे घेऊन त्यांची लागवड आपण सामुहिक वनक्षेत्रात करू शकतो.
3	नवीन वनतलाव	डिसेंबर	2 हे	कं. नं. 523 (पुतेहवही)	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	25	9765 मनुष्य दिवस (108 मजूर 90 दिवस काम करतील)	यामुळे आपणाला पाण्याची पातळी तर वाढवता येईलच परंतु त्या पाण्याचा वापर करायला व त्यामध्ये आपल्याला मत्स्यव्यवसाय करायलाही सोपे होईल.
4	सीमा साफ करणे व जाळ रेषा काढणे	जानेवारी		संपूर्ण वनहद्द	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	1.5	585 मनुष्य दिवस (50 मजूर 11 दिवस काम करतील)	सिमेविषयक वाद राहणार नाही, सीमा साफ होईल, आग नियंत्रण करण्यास मदत होईल.
	एकूण रक्कम					36.5		

8.3 वर्ष – मार्च 2024 – एप्रिल 2025 (3)

अ.क्र.	कामाचा प्रकार	अपेक्षित कामाचा महिना	क्षेत्रफळ (हे.)/ प्रमाण	ठिकाण/ क्षेत्र	विभागाचे नाव	अंदाजित रक्कम (लाखात)	कुशल / अकुशल मनुष्य दिवस (एकूण मजूर 190)	अपेक्षित फलित
1	मिश्र रोपवाटिका देखरेख	एप्रिल	0.50 हे	कूप नंबर 522 सर्व्हे नंबर 60	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	5	1953 मनुष्य दिवस (5 मजूर 365 दिवस काम करतील)	जंगलात रोप लावण्यासाठी सोयीचे होईल.
2	चराईसाठी गवत लावणे व देखभाल करणे.	जून	25 हे.	कूप नंबर 523 मधील खुल्या जागेत (टेकर)	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	20	7812 मनुष्य दिवस (26 मजूर 300 दिवस काम करतील)	गुरांना चार्याची कमतरता भासू नये म्हणून त्यांच्या साठी गावात लागवड करणे आवश्यक आहे त्यामुळे आपल्या जंगलात चराईमुळे होणारे धोके टाळता येईल.

3	नवीन वनतलाव	नोव्हेंबर	1 वन तलाव	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (65 मजूर 60 दिवस काम करतील)	यामुळे आपणाला पाण्याची पातळी तर वाढवता येईलच परंतु त्या पाण्याचा वापर करायला व त्यामध्ये आपल्याला मत्स्यव्यवसाय करायलाही सोपे होईल.
4	दगडी बंधारे	डिसेंबर	4	कूप नंबर 523 मधील नाल्यांत	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस (55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	यामुळे सुपीक माती वाहून जाणार नाही व त्यामुळे मृदा संरक्षण करणे सोपे होईल.
5	मातीचे बंधारे	डिसेंबर	4	कूप नंबर 523 मधील नाल्यांत	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस (55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	यामुळे नाल्यांमध्ये पाणी अडवून ठेऊन मग आपल्याला पाहिजे तेव्हा त्याचा वापर करायला बरे होईल
6	सीमा साफ करणे व जाळ रेषा काढणे	जानेवारी		संपूर्ण वनहद्द	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	1.5	585 मनुष्य दिवस (50 मजूर 11 दिवस काम करतील)	सिमेविषयक वाद राहणार नाही, सीमा साफ होईल, आग नियंत्रण करण्यास मदत होईल.
एकूण रक्कम						40.5		

8.4 वर्ष – मार्च 2025 - एप्रिल 2026 (4)

अ.क्र.	कामाचा प्रकार	अपेक्षित कामाचा महिना	क्षेत्रफळ	ठिकाण/ क्षेत्र	विभागाचे नाव	अंदाजित रक्कम	कुशल / अकुशल	अपेक्षित फलित

			(हे.)/ प्रमाण			(लाखात)	मनुष्य दिवस (एकूण मजूर 190)	
1	गोडाऊन (देखभाल व दुरुस्ती)	एप्रिल	1	गावातील मोकळ्या जागेत	रोहयो	2	781 मनुष्य दिवस (2 मजूर 365 दिवस काम करतील)	गौण उपज साठवणूक करून योग्य त्या वेळेस त्याची विक्री करण्यास सोपे होईल.
2	विखुरलेल्या स्वरुपात वृक्ष लागवड व देखरेख	मे	15	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (65 मजूर 60 दिवस काम करतील)	यामुळे जंगलाचे विरळ प्रमाण दिसणार नाही व जैवविविधता वाढेल.
3	मिश्र रोपवन	मे	20	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (11 मजूर 330 दिवस काम करतील)	या ठिकाणी आपणाला पाहिजे त्या प्रजातीच्या रोपांची लागवड करून जंगलाचे संवर्धन , पुनरुत्पादन व सौरक्षण करू शकतो.
4	चराईसाठी गवत लावणे व देखभाल करणे.	जून	25 हे.	कूप नंबर 523 मधील खुल्या जागेत	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	20	7812 मनुष्य दिवस (26 मजूर 300 दिवस काम करतील)	गुरांना चार्याची कमतरता भासू नये म्हणून त्यांच्या साठी गावात लागवड करणे आवश्यक आहे त्यामुळे आपल्या जंगलात चराईमुळे होणारे धोके टाळता येईल.
5	नद्दी किवा तलावच्या बांधावर वृक्ष लागवड	जून	600 मीटर	तलाव	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (65 मजूर 60 दिवस	यामुळे तलावाचे पाणी पाजरणार नाही आणि त्याची धूप हि होणार नाही व पाणी अधिक काळ टिकवून

							काम करतील)	ठेवण्यास मदत होईल.
6	मत्स्य व्यवसाय	जुलै	1 तलाव	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (5 मजूर 270 दिवस काम करतील)	यामुळे ग्रामसभेला स्वयंरोजगाराची संधी प्राप्त होईल.
7	दगडी बंधारे	डिसेंबर	4	कूप नंबर 523 मधील नाल्यांत	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस (55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	यामुळे सुपीक माती वाहून जाणार नाही व त्यामुळे मृदा संरक्षण करणे सोपे होईल.
8	वनराई बंधारा	जानेवारी	4	कूप नंबर 523 मधील नाल्यांत	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस (55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	यामुळे नाल्यांमध्ये पाणी अडवून ठेऊन मग आपल्याला पाहिजे तेव्हा त्याचा वापर करायला बरे होईल
9	सीमा साफ करणे व जाळ रेषा काढणे	जानेवारी		संपूर्ण वनहद्द	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	1.5	585 मनुष्य दिवस (50 मजूर 11 दिवस काम करतील)	सिमेविषयक वाद राहणार नाही, सीमा साफ होईल, आग नियंत्रण करण्यास मदत होईल.
			एकूण रक्कम			61.5		

8.5 वर्ष – मार्च 2026 - एप्रिल 2027 (5)

अ.क्र.	कामाचा प्रकार	अपेक्षित कामाचा महिना	क्षेत्रफळ (हे.)/ प्रमाण	ठिकाण/ क्षेत्र	विभागाचे नाव	अंदाजित रक्कम (लाखात)	कुशल / अकुशल मनुष्य दिवस (एकूण मजूर 190)	अपेक्षित फलित
1	वनतलाव गाढ उपसणे व पिचिंग करणे.	एप्रिल	2 तलाव	कूप नंबर 523 मधील वन तलावांचे	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (130 मजूर 30 दिवस काम करतील)	यामुळे आपणाला पाण्याची पातळी तर वाढवता येईलच परंतु त्या तलावाची पाणी साठवून ठेवण्याची क्षमता सुद्धा वाढेल व त्यामध्ये आपल्याला मत्स्यव्यवसाय करायलाही सोपे होईल.
2	मिश्र रोपवन देखरेख	एप्रिल	10	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (4 मजूर 365 दिवस काम करतील)	या ठिकाणी आपणाला पाहिजे त्या प्रजातीच्या रोपांची लागवड करून जंगलाचे संवर्धन , पुनरुत्पादन व सौरक्षण करू शकतो.
3	विखुरलेल्या स्वरुपात वृक्ष लागवड केलेल्या ठिकाणी देखरेख	मे	25	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (65 मजूर 60 दिवस काम करतील)	यामुळे जंगलाचे विरळ प्रमाण दिसणार नाही व जैवविविधता वाढेल.

4	नद्दी किवा तलावच्या बांधावर वृक्ष लागवड केलेल्या जागेवर देखरेख	जून	1 तलाव	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (65 मजूर 60 दिवस काम करतील)	यामुळे तलावाचे पाणी पाजरणार नाही आणि त्याची धूप हि होणार नाही व पाणी अधिक काळ टिकवून ठेवण्यास मदत होईल.
5	चराईसाठी गवत लावणे व देखरेख	जून	25 हे.	कूप नंबर 523 मधील खुल्या जागेत (टेकर)	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	7812 मनुष्य दिवस (26 मजूर 300 दिवस काम करतील)	गुरांना चार्याची कमतरता भासू नये म्हणून त्यांच्या साठी गावात लागवड करणे आवश्यक आहे त्यामुळे आपल्या जंगलात चराईमुळे होणारे धोके टाळता येईल.
6	मत्स्य व्यवसाय	जुलै	2 तलाव	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (5 मजूर 270 दिवस काम करतील)	यामुळे ग्रामसभेला स्वयंरोजगाराची संधी प्राप्त होईल.
7	मातीचे बंधारे	डिसेंबर	2	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस (55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	यामुळे नाल्यांमध्ये पाणी अडवून ठेऊन मग आपल्याला पाहिजे तेव्हा त्याचा वापर करायला बरे होईल
8	दगडी बंधारे	डिसेंबर	2	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस (55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	यामुळे सुपीक माती वाहून जाणार नाही व त्यामुळे मृदा संरक्षण करणे सोपे होईल.
9	वनराई बंधारा	जानेवारी	2	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस (55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	यामुळे नाल्यांमध्ये पाणी अडवून ठेऊन मग आपल्याला पाहिजे तेव्हा त्याचा वापर करायला बरे होईल
10	सीमा साफ करणे व	जानेवारी		संपूर्ण वनहद्द	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	1.5	585 मनुष्य दिवस	सिमेविषयक वाद राहणार नाही, सीमा साफ होईल, आग

	जाळ रेषा काढणे						(50 मजूर 11 दिवस काम करतील)	नियंत्रण करण्यास मदत होईल.
11	T.C.M	फेब्रुवारी	1.5 किमी	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	15	5859 मनुष्य दिवस (97 मजूर 60 दिवस काम करतील)	यामुळे आपण लागवड केलेल्या रोपवन मध्ये कोणत्याही प्राण्यांचे चराई साठी अतिक्रमण होणार नाही व रोपांचे सौरक्षण होईल.
एकूण रक्कम						70.5		

8.6 वर्ष – मार्च 2027 - एप्रिल 2028 (6)

अ.क्र.	कामाचा प्रकार	अपेक्षित कामाचा महिना	क्षेत्रफळ (हे.)/ प्रमाण	ठिकाण/ क्षेत्र	विभागाचे नाव	अंदाजित रक्कम (लाखात)	कुशल / अकुशल मनुष्य दिवस (एकूण मजूर 190)	अपेक्षित फलित
1	गोडाऊन (देखभाल व दुरुस्ती)	एप्रिल	1	गावातील मोकळ्या जागेत	रोहयो	2	781 मनुष्य दिवस (2 मजूर 365 दिवस काम करतील)	गौण उपज साठवणूक करून योग्य त्या वेळेस त्याची विक्री करण्यास सोपे होईल.
2	वनतलाव गाढ उपसणे व पिचिंग करणे.	एप्रिल	2 तलाव	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (130 मजूर 30 दिवस काम करतील)	यामुळे आपणाला पाण्याची पातळी तर वाढवता येईलच परंतु त्या तलावाची पाणी साठवून ठेवण्याची क्षमता सुद्धा वाढेल व त्यामध्ये आपल्याला मत्स्यव्यवसाय करायलाही सोपे होईल.

3	मिश्र रोपवन देखरेख	एप्रिल	10 हे	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (4 मजूर 365 दिवस काम करतील)	या ठिकाणी आपणाला पाहिजे त्या प्रजातीच्या रोपांची लागवड करून जंगलाचे संवर्धन , पुनरुत्पादन व सौरक्षण करू शकतो.
4	विखुरलेल्या स्वरुपात वृक्ष लागवड	मे	25 हे	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (65 मजूर 60 दिवस काम करतील)	यामुळे जंगलाचे विरळ प्रमाण दिसणार नाही व जैवविविधता वाढेल.
5	जैविक कुंपण	जून	500 मीटर	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	5	1953 मनुष्य दिवस (32 मजूर 60 दिवस काम करतील)	यामुळे जैवविविधता हि टिकून राहील आणि आपल्या शेताचे रक्षण सुद्धा करता येईल.
6	चराईसाठी गवत लावणे व देखरेख	जून	25 हे.	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	7812 मनुष्य दिवस (26 मजूर 300 दिवस काम करतील)	गुरांना चार्याची कमतरता भासू नये म्हणून त्यांच्या साठी गावात लागवड करणे आवश्यक आहे त्यामुळे आपल्या जंगलात चराईमुळे होणारे धोके टाळता येईल.
7	मत्स्य व्यवसाय	जुलै	2 तलाव	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (5 मजूर 270 दिवस काम करतील)	यामुळे ग्रामसभेला स्वयंरोजगाराची संधी प्राप्त होईल.
8	वनराई बंधारा	जानेवारी	2	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस (55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	यामुळे नाल्यांमध्ये पाणी अडवून ठेऊन मग आपल्याला पाहिजे तेव्हा त्याचा वापर करायला बरे होईल
9	ग्याबियान बंधारे	जानेवारी	2	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस	यामुळे सुपीक माती वाहून जाणार नाही व

							(55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	त्यामुळे मृदा संरक्षण करणे सोपे होईल.
एकूण रक्कम						49		

8.7 वर्ष – मार्च 2028 – एप्रिल 2029 (7)

अ.क्र.	कामाचा प्रकार	अपेक्षित कामाचा महिना	क्षेत्रफळ (हे.)/ प्रमाण	ठिकाण/ क्षेत्र	विभागाचे नाव	अंदाजित रक्कम (लाखात)	कुशल / अकुशल मनुष्य दिवस (एकूण मजूर 190)	अपेक्षित फलित
1	मिश्र रोपवन देखरेख	एप्रिल	10 हे	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (4 मजूर 365 दिवस काम करतील)	या ठिकाणी आपणाला पाहिजे त्या प्रजातीच्या रोपांची लागवड करून जंगलाचे संवर्धन , पुनरुत्पादन व सौरक्षण करू शकतो.

2	सामुहिक वन क्षेत्रात फलोत्पादन	मे	10	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	15	5859 मनुष्य दिवस (97 मजूर 60 दिवस काम करतील)	यामुळे ग्रामसभेला स्वयंरोजगाराची संधी प्राप्त होईल. तसेच जैवविविधता वाढविण्यास मदत होईल.
3	चराईसाठी गवत लावणे व देखरेख	जून	25 हे.	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	7812 मनुष्य दिवस (26 मजूर 300 दिवस काम करतील)	गुरांना चार्याची कमतरता भासू नये म्हणून त्यांच्या साठी गावात लागवड करणे आवश्यक आहे त्यामुळे आपल्या जंगलात चराईमुळे होणारे धोके टाळता येईल.
4	मत्स्य व्यवसाय	जुलै	2 तलाव	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (5 मजूर 270 दिवस काम करतील)	यामुळे ग्रामसभेला स्वयंरोजगाराची संधी प्राप्त होईल.
5	ग्याबियान बंधारे	जानेवारी	2	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस (55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	यामुळे सुपीक माती वाहून जाणार नाही व त्यामुळे मृदा संरक्षण करणे सोपे होईल.
6	वनराई बंधारा	जानेवारी	2	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस (55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	यामुळे नाल्यांमध्ये पाणी अडवून ठेऊन मग आपल्याला पाहिजे तेव्हा त्याचा वापर करायला बरे होईल
7	सीमा साफ करणे व जाळ रेषा काढणे	जानेवारी		संपूर्ण वनहद्द	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	1.5	585 मनुष्य दिवस (50 मजूर 11 दिवस काम करतील)	सिमेविषयक वाद राहणार नाही, सीमा साफ होईल, आग नियंत्रण करण्यास मदत होईल.
	एकूण रक्कम					38.5		

8.8 वर्ष – मार्च 2029 - एप्रिल 2030 (8)

अ.क्र.	कामाचा प्रकार	अपेक्षित कामाचा महिना	क्षेत्रफळ (हे.)/ प्रमाण	ठिकाण/ क्षेत्र	विभागाचे नाव	अंदाजित रक्कम (लाखात)	कुशल / अकुशल मनुष्य दिवस (एकूण मजूर 190)	अपेक्षित फलित
1	गोडाऊन (देखभाल व दुरुस्ती)	एप्रिल	1	गावातील मोकळ्या जागेत	रोहयो	2	781 मनुष्य दिवस (2 मजूर 365 दिवस काम करतील)	गौण उपज साठवणूक करून योग्य त्या वेळेस त्याची विक्री करण्यास सोपे होईल.
2	मिश्र रोपवन देखरेख	एप्रिल	10 हे	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (4 मजूर 365 दिवस काम करतील)	या ठिकाणी आपणाला पाहिजे त्या प्रजातीच्या रोपांची लागवड करून जंगलाचे संवर्धन , पुनरुत्पादन व सौरक्षण करू शकतो.
3	चराईसाठी गवत लावणे व देखरेख	जून	25 हे.	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	7812 मनुष्य दिवस (26 मजूर 300 दिवस काम करतील)	गुरांना चार्याची कमतरता भासू नये म्हणून त्यांच्या साठी गावात लागवड करणे आवश्यक आहे त्यामुळे आपल्या जंगलात चराईमुळे होणारे धोके टाळता येईल.
4	मत्स्य व्यवसाय	जुलै	2 तलाव	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (5 मजूर 270	यामुळे ग्रामसभेला स्वयंरोजगाराची संधी प्राप्त होईल.

							दिवस काम करतील)	
5	सीमा साफ करणे व जाळ रेषा काढणे	जानेवारी		संपूर्ण वनहद्द	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	1.5	585 मनुष्य दिवस (50 मजूर 11 दिवस काम करतील)	सिमेविषयक वाद राहणार नाही, सीमा साफ होईल, आग नियंत्रण करण्यास मदत होईल.
एकूण रक्कम						21.5		

8.9 वर्ष – मार्च 2030 – एप्रिल 2031 (9)

अ. क्र.	कामाचा प्रकार	अपेक्षित कामाचा महिना	क्षेत्रफळ (हे.)/ प्रमाण	ठिकाण/ क्षेत्र	विभागाचे नाव	अंदाजित रक्कम (लाखात)	कुशल / अकुशल मनुष्य दिवस (एकूण मजूर 190)	अपेक्षित फलित
1	वनतलाव गाढ उपसणे व पिचिंग करणे.	एप्रिल	2 तलाव	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (130 मजूर 30 दिवस काम करतील)	यामुळे आपणाला पाण्याची पातळी तर वाढवता येईलच परंतु त्या तलावाची पाणी साठवून ठेवण्याची क्षमता सुद्धा वाढेल व त्यामध्ये आपल्याला मत्स्यव्यवसाय करायलाही सोपे होईल.

2	मिश्र रोपवन देखरेख	एप्रिल	10 हे	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (4 मजूर 365 दिवस काम करतील)	या ठिकाणी आपणाला पाहिजे त्या प्रजातीच्या रोपांची लागवड करून जंगलाचे संवर्धन , पुनरुत्पादन व सौरक्षण करू शकतो.
3	मत्स्य व्यवसाय	जुलै	2 तलाव	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (5 मजूर 270 दिवस काम करतील)	यामुळे ग्रामसभेला स्वयंरोजगाराची संधी प्राप्त होईल.
4	दगडी बंधारे	डिसेंबर	2	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस (55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	यामुळे सुपीक माती वाहून जाणार नाही व त्यामुळे मृदा संरक्षण करणे सोपे होईल.
5	मातीचे बंधारे	डिसेंबर	2	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	2	781 मनुष्य दिवस (55 मजूर 14 दिवस काम करतील)	यामुळे नाल्यांमध्ये पाणी अडवून ठेऊन मग आपल्याला पाहिजे तेव्हा त्याचा वापर करायला बरे होईल
6	सीमा साफ करणे व जाळ रेषा काढणे	जानेवारी		संपूर्ण वनहद्द	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	1.5	585 मनुष्य दिवस (50 मजूर 11 दिवस काम करतील)	सिमेविषयक वाद राहणार नाही, सीमा साफ होईल, आग नियंत्रण करण्यास मदत होईल.
एकूण रक्कम						23.5		

8.10 वर्ष – मार्च 2031 – एप्रिल 2032 (10)

अ.क्र.	कामाचा प्रकार	अपेक्षित कामाचा महिना	क्षेत्रफळ (हे.)/ प्रमाण	ठिकाण/ क्षेत्र	विभागाचे नाव	अंदाजित रक्कम (लाखात)	कुशल / अकुशल मनुष्य दिवस (एकूण मजूर 190)	अपेक्षित फलित
1	गोडाऊन (देखभाल व दुरुस्ती)	एप्रिल	1	गावातील मोकळ्या जागेत	रोहयो	2	781 मनुष्य दिवस (2 मजूर 365 दिवस काम करतील)	गौण उपज साठवणूक करून योग्य त्या वेळेस त्याची विक्री करण्यास सोपे होईल.
2	वनतलाव गाढ उपसणे व पिचिंग करणे.	एप्रिल	2 तलाव	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	3906 मनुष्य दिवस (130 मजूर 30 दिवस काम करतील)	यामुळे आपणाला पाण्याची पातळी तर वाढवता येईलच परंतु त्या तलावाची पाणी साठवून ठेवण्याची क्षमता सुद्धा वाढेल व त्यामध्ये आपल्याला मत्स्यव्यवसाय करायलाही सोपे होईल.
3	मिश्र रोपवन देखरेख	एप्रिल	10 हे	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (4 मजूर 365 दिवस काम करतील)	या ठिकाणी आपणाला पाहिजे त्या प्रजातीच्या रोपांची लागवड करून जंगलाचे संवर्धन , पुनरुत्पादन व सौरक्षण करू शकतो.
4	सामुहिक वन क्षेत्रात फलोत्पादन	मे	10	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	15	5859 मनुष्य दिवस (97 मजूर 60 दिवस काम करतील)	यामुळे ग्रामसभेला स्वयंरोजगाराची संधी प्राप्त होईल. तसेच जैवविविधता वाढविण्यास मदत होईल.
5	चराईसाठी गवत लावणे व देखरेख	जून	25 हे.	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	10	7812 मनुष्य दिवस (26 मजूर 300 दिवस	गुरांना चार्याची कमतरता भासू नये म्हणून त्यांच्या साठी गावात लागवड करणे आवश्यक

							काम करतील)	आहे त्यामुळे आपल्या जंगलात चराईमुळे होणारे धोके टाळता येईल.
6	मत्स्य व्यवसाय	जुलै	2 तलाव	कूप नंबर 523	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	4	1562 मनुष्य दिवस (5 मजूर 270 दिवस काम करतील)	यामुळे ग्रामसभेला स्वयंरोजगाराची संधी प्राप्त होईल.
7	सीमा साफ करणे व जाळ रेषा काढणे	जानेवारी		संपूर्ण वनहद्द	रोहयो/ जिपस/ वनविभाग	1.5	585 मनुष्य दिवस (50 मजूर 11 दिवस काम करतील)	सिमेविषयक वाद राहणार नाही, सीमा साफ होईल, आग नियंत्रण करण्यास मदत होईल.
	एकूण रक्कम					46.5		

दहा वर्षाची एकूण रक्कम (बजेट) :- 432 लाख एवढी आहे.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2022-23	2023-24	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28	2028-29	2029-30	2030-31	2031-32
44	36.5	40.5	61.5	70.5	49	38.5	21.5	23.5	46.5
एकूण रक्कम :- 432									

धन्यवाद

कार्ययोजनेत सहभागी व्यक्तींची नावे

तांत्रिक मार्गदर्शन: 1) डॉ. माधव गाडगीळ (जेष्ठ पर्यावरण तज्ञ) पुणे
2)डॉ. विजय एदलाबादकर (भौतिक शास्त्रज्ञ) बल्लारपुर

स्थानिक कार्यकर्त्ये (प्रत्यक्ष सहभागी): श्री. क्रिष्णा भागरती भुरकुरिया (पदविकाधारक), श्री. देविदास दौलत पदा , श्री. अशोक फगन भद्रांज, श्री. चेनसाय बंसी मडावी, श्री. प्रेमसिंग बुलकु मडावी, श्री. अमरु लछन बढाई, श्री. वासुदेव मन्नुम मातलामी. आणि समस्त ग्रामसभा सदस्य.

